

IN IUSTITIA

Zpráva o předsudečném násilí
v České republice v roce 2018

IN IUSTITIA

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2018

IN IUSTITIA

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2018

Vydala: In IUSTITIA, o.p.s. v Praze 2020, vydání první

www.in-ius.cz

Redakce textu: Václav Walach

Grafické zpracování, stylistická korektura: Marek Tarnovský, Eva Petruželková Divišová

Jazyková korektura: Lenka Němečková

Všechna práva vyhrazena © 2020

ISBN (e-kniha): 978-80-88172-40-6

Obsah

Seznam tabulek	2
Seznam grafů	3
Seznam zkratk	4
Úvod	5
In IUSTITIA o.p.s.	6
Poděkování	7
Struktura zprávy a hlavní zjištění	8
1. Předsudečné násilí – vymezení pojmů	10
2. Společenské ovzduší	15
2.1. Politická reprezentace	15
2.2. Místní samospráva	19
2.3. Krajiní pravice	21
2.4. Bezpečnostní složky	23
2.5. Kultura, média a sociální síť	24
2.6. Veřejnost	26
3. Metodika monitoringu předsudečného násilí	30
3.1. Zdroje předsudečných incidentů	30
3.2. Zaznamenávání předsudečných incidentů	34
3.3. Ověřování incidentů	35
4. Předsudečné incidenty	37
4.1. Kvantitativní vyhodnocení incidentů	37
4.1.1. Zdroje informací o incidentech	37
4.1.2. Ověření incidentů	39
4.1.3. Nárůst počtu incidentů	39
4.1.4. Předsudečná pohnutka	41
4.1.5. Incidenty související s uprchlickou krizí	47
4.1.6. Formy útoku a způsobená újma	48
4.1.7. Pohnutky a formy útoku	49
4.1.8. Místo a čas	52
4.1.9. Oběti a útočníci	55
4.1.10. Incidenty z pohledu trestního řízení	58
4.2. Charakteristika jednotlivých incidentů	59
Seznam použité a doporučené literatury	97

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Formy předsudečného násilí.	10
Tabulka č. 2: Pohnutka ke spáchání předsudečného násilí.	11
Tabulka č. 3: Typy trestné činnosti s extremistickým podtextem.	13
Tabulka č. 4: Incidenty kvalifikované podle §§ 403-405, které byly převzaty do zpráv o stavu předsudečného násilí z policejních statistik (ESSK) v letech 2015–2018.	14
Tabulka č. 5: Limity zdrojů dat o předsudečném násilí.	32
Tabulka č. 6: Časová osa vytváření Zprávy o předsudečném násilí v ČR za určitý rok.	34
Tabulka č. 7: Proces zpracování předsudečných incidentů.	36
Tabulka č. 8: Počet incidentů zařazených do Zprávy z policejních statistik podle kategorií incidentů.	38
Tabulka č. 9: Důvody nezařazení incidentů do Zprávy z policejních statistik podle kategorií incidentů.	38
Tabulka č. 10: Počet případů vybraných podkategorií pohnutky.	44
Tabulka č. 11: Struktura forem útoku v rámci jednotlivých kategorií pohnutky.	50
Tabulka č. 12: Struktura forem útoku v rámci vybraných podkategorií pohnutky.	51
Tabulka č. 13: Počet incidentů v jednotlivých obcích.	52
Tabulka č. 14: Vybrané případy pohnutky z hlediska krajů.	53
Tabulka č. 15: Charakteristiky obětí.	56
Tabulka č. 16: Charakteristiky útočníků.	56
Tabulka č. 17: Počet útočníků u vybraných pohybů.	57

Seznam grafů

Graf č. 1: Vztah mezi extremistickým a předsudečným násilím	12
Graf č. 2: Zdroje informací o incidentech zařazených do Zprávy	37
Graf č. 3: Vývoj počtu incidentů v letech 2014–2018	39
Graf č. 4: Zdroje incidentů v jednotlivých letech 2014–2018	40
Graf č. 5: Případy předsudečných pohnutek	41
Graf č. 6: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v %)	42
Graf č. 7: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v abs. hodnotách %)	43
Graf č. 8: Vývoj počtu incidentů motivovaných národností či etnicitou v letech 2014–2018	45
Graf č. 9: Nejčastější pohnutky k předsudečnému násilí (v %)	45
Graf č. 10: Nejčastější pohnutky k předsudečnému násilí v meziročním srovnání (v %)	46
Graf č. 11: Případy motivace incidentů souvisejících s uprchlickou krizí	47
Graf č. 12: Počet incidentů souvisejících s uprchlickou krizí v letech 2014–2018	48
Graf č. 13: Struktura forem útoků	48
Graf č. 14: Struktura typů škody	49
Graf č. 15: Počty incidentů v jednotlivých krajích	52
Graf č. 16: Počty incidentů dle lokalit	54
Graf č. 17: Podíl online a offline incidentů v letech 2014–2018	54
Graf č. 18: Vývoj počtu incidentů v průběhu roku	55
Graf č. 19: Počty incidentů z hlediska postavení v trestním řízení	58

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

ESSK – Evidenčně statistický systém kriminality

EU – Evropská unie

FB – Facebook

IU – In IUSTITIA

PN – Předsudečné násilí

NNO – Nevládní neziskové organizace

OČTR – Orgány činné v trestním řízení

TrZ – Trestní zákoník

Úvod

Předsudečné násilí (PN) představuje pomyslný vrcholek ledovce nepřátelských postojů a jednání, které nejenže výrazně dopadají na osoby z různých důvodů společensky znevýhodněné, ale také významně narušují základy, na nichž liberální demokracie stojí. Pokud je někdo napadán nebo jinak perzekvován pro to, kým je, není to problém pouze napadených lidí a ohrožených a znevýhodněných skupin a státních orgánů, které jsou povolány k jejich postihování. Boj s PN je zodpovědností celé společnosti. Zprávy o předsudečném násilí v České republice (dále jen „Zpráva“), vydávané každoročně organizací In IUSTITIA (IU), lze chápat jako příspěvek k tomuto úsilí, motivovanému snahou o prosazování svobody, rovnosti a solidarity jakožto klíčových demokratických principů.

Zpráva přináší vhled do problematiky PN a souvisejících společenských jevů v roce 2018. Její těžiště leží v mapování předsudečných incidentů na základě kvantitativních a kvalitativních dat. Nově je v rámci kvantitativní analýzy přidána oblast vztahu typu pachatele a vybraných předsudečných pohnutek. Neméně důležitá je rovněž analýza společenských událostí, které tvoří kontext tohoto násilí a jeho postihování. Jako taková nabízí Zpráva nejucelenější pohled na stav PN v české společnosti a umožňuje identifikovat určité trendy v dané oblasti.

Analýza předsudečných incidentů, které se staly v roce 2018, poukazuje na pokračování některých trendů. Romové stále představují jednu z nejvíce ohrožených skupin PN. S tím jde ruku v ruce používání Romů jako obětních beránek, a to zejména na straně politické reprezentace. Alarmující je nejen zpochybňování romského holocaustu, ale také zneužívání problematiky sociálního vyloučení v rámci předvolebních kampaní na komunální úrovni. V Mostě kandidáti hovořili o „deratizaci“ a „stavění vesnice pro lůzu“. Ačkoli se proti výše uvedeným projevům řada politiků vymezila, stále se jedná o poměrně limitovanou reakci. Řešení problému PN vyžaduje zapojení nejen orgánů činných v trestním

řízení (OČTŘ), ale především jasný a důrazný postoj občanské společnosti, že takové zostouzení skupiny lidí je zcela nepřijatelné.

Rovněž pokračovalo útočení na muslimy, lidi z převážně muslimských zemí, uprchlíky a migranty či ty, kteří jim v ČR pomáhají. Oproti předchozímu roku sice počet takto motivovaných incidentů poklesl, nicméně stále se jedná o množství výrazně nad stavem před tzv. uprchlickou krizí. V neposlední řadě zaznamenáváme stále větší podíl útoků páchaných po internetu. Jestli to svědčí o přesunu předsudečných útoků „z ulice“ do online prostředí, anebo to spíše poukazuje na vyšší kapacitu a ochotu policie se těmito trestnými činy zabývat, nechme prozatím stranou. Podstatné je, že tento trend posiluje a bude vyžadovat příslušnou reakci na straně těch, kteří mají prevenci, postihování předsudečných trestných činů a pomoc jejich obětem v popisu práce.

Doufáme, že k adekvátnímu řešení PN v české společnosti napomůže i *Zpráva o předsudečném násilí v České republice za rok 2018*, kterou jsme v rámci činnosti IU připravili a se kterou se nyní můžete seznámit. Děkujeme za Vaši podporu a zájem. Velmi si toho vážíme.

In IUSTITIA, o.p.s.

In IUSTITIA (IU) se od roku 2009 věnuje problematice PN. Jako jediná organizace svého druhu v ČR se snaží přispívat k řešení PN prostřednictvím poskytování pomoci napadeným, vzdělávání relevantních aktérů, monitorování předsudečných incidentů a výzkumných aktivit. Od roku 2017 je IU členem Evropské sítě proti rasismu a xenofobii (ENAR).

IU je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb a akreditovaným poskytovatelem právních informací. Služby obětem jsou poskytovány zdarma na celém území ČR a zahrnují osobní, on-line a telefonické sociální a právní poradenství a zastupování před soudem. V roce 2018 měla IU organizace pobočky v Praze, Brně a Kladně. Na poradnu IU se v daném roce obrátilo 430 osob, z toho přibližně třetina ve věci PN. Právní služby, poskytované ve spolupráci s advokátními kancelářemi, dlouhodobě v roce 2018 využívalo 87 osob. V téměř dvou třetinách případů zakázek se jednalo o zastupování v trestním řízení.

Od roku 2010 se IU též zabývá monitorováním PN. Informování veřejnosti o jeho podobách, příčinách a důsledcích považujeme za jednu ze svých klíčových rolí jako nevládní neziskové organizace (NNO). Ke stavu PN přistupujeme kriticky a konstruktivně a na tomto základě navrhujeme legislativní a praktická doporučení. Kromě monitoringu realizujeme také empirické výzkumy. V roce 2018 to byl především mezinárodní projekt Tackling Hate Crime and Hate Speech, kterého se IU účastnila společně s organizací Člověk v ohrožení (SK), Nadací pro subjektivní hodnoty (HU), Institutem pro monitorování lidských práv (LT) a Nadací People for Change (MT). Hlavními výstupy projektu byly komparativní studie „Zvládání trestných činů z nenávisti a nenávisťných projevů v Evropě“ a příručka „Právo na právní pomoc a oběti předsudečné trestné činnosti“.^{1/}

Tak jako v předchozích dvou letech se i v roce 2018 IU zapojila do testování účinnosti boje sociálních sítí a OČTR proti nenávisťným projevům v kyberprostoru. Spolu se zástupci dalších

24 zemí Evropské unie (EU) jsme nahlašovali nenávisťný obsah v prostředí sociálních sítí FB, Microsoft, Twitter a YouTube. Všechny zmiňované IT společnosti se totiž přihlásily ke „Code of Conduct on countering illegal hate speech online“, v jehož rámci se zavázaly k účinnému postupu proti nenávisťným projevům v prostředí jejich platform. IU oznámila 100 příspěvků, které byly vyhodnoceny jako naplňující znaky trestného činu. Odstraněno bylo 60 % oznámených příspěvků.

IU realizuje několik vzdělávacích programů. Soustředíme se především na prohlubování znalostí a dovedností profesionálů a profesionálek, kteří přicházejí do kontaktu s oběťmi PN a se zvláště zranitelnými oběťmi. Naše školení jsou určena policii, sociálním pracovníkům a pracovnícím a vyučujícím. V roce 2018 se nám u Ministerstva práce a sociálních věcí podařilo akreditovat kurz „Hatespeech v online prostoru pro sociální pracovníky“, reagující na zvýšený počet zaznamenaných předsudečných útoků na internetu. Kromě toho mohou sociální pracovníci absolvovat naše kurzy „Zákon o obětech trestných činů“, „Úvod do problematiky násilí z nenávisti“, „Základy trestního řízení pro sociální pracovníky a pracovnice“ a „Bezpečnostní a mediální plánování pro oběti trestných činů“. V roce 2018 byli rovněž školeni příslušníci Policie ČR.

Program pro oběti, vzdělávací program a monitoring mohou zájemci a zájemkyně podpořit jednorázovým nebo dlouhodobým darem na sbírkový účet

440 660 440/2010

či poskytnutím služeb zdarma. Pro bližší informace prosím navštivte

www.darujipomoc.cz

nebo nás kontaktujte na

dary@in-ius.cz

1/ Tyto výstupy lze stáhnout na následujících odkazech: <http://nohate.zone/wp-content/uploads/2019/01/finalni-komparativni-studie-web-cj.pdf>, <https://www.in-ius.cz/dwn/publikace/pravnipomoc-manual-web.pdf>.

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, bez nichž by Zpráva nevznikla. Předně děkujeme těm, kteří nás informovali o svém předsudečném napadení. Víme, že to pro Vás nemuselo být lehké. Věříme, že se nám společně podaří upozornit na závažnost PN v české společnosti.

Děkujeme Policejnímu prezidiu ČR za poskytnutí nezbytných statistických dat o předsudečných trestných činech. Nezastupitelnou pomoc nám poskytli ochotní tiskoví mluvčí a další zástupci a zástupkyně policie, státních zastupitelství a soudů. Jsme si vědomi, že investovali nemalou energii do zodpovězení našich dotazů a především díky jejich ochotě a nasazení jsme mohli většinu incidentů dohledat a ověřit.

Poděkování patří kolegům a kolegyním z nevládního sektoru a komunitních organizací, kteří nám pomáhají vyhledávat předsudečné incidenty a kteří posilují vědomí svých klientů a klientek, že se mohou proti PN bránit. Nezastupitelnou roli v monitoringu PN v rámci romské komunity hraje již delší dobu organizace ROMEA, která se kromě individuálních incidentů věnuje též

ozřejmování mylných či lživých informací o romské komunitě a monitoringu předsudečných demonstrací. Další organizací, se kterou jsme v roce 2018 spolupracovali intenzivněji, je Trans*parent, angažující se ve prospěch prosazování práv a pozitivních společenských změn transgender a genderqueer osob. Rovněž děkujeme Federaci židovských obcí, která nám umožnila převzít do Zprávy některé antisemitské incidenty.

Děkujeme také kolegům a kolegyním v IU, kteří v rámci svých pravidelných povinností věnovali svůj čas doplnění databáze a připomínkování Zprávy.

Struktura Zprávy a hlavní zjištění

Zpráva sestává ze čtyř kapitol. V první je definováno PN a přiblížena jeho podoba. Protože tento pojem není součástí běžné slovní zásoby, přibližujeme jej prostřednictvím konkrétních situací, které oběti zažívají. Současně je za tímto účelem PN vztáhnuto k souvisejícím termínům, jako je rasismus, xenofobie, anticiganismus, antisemitismus, islamofobie, homofobie či transfobie a politický extremismus.

Druhá kapitola dokumentuje předsudečné nálady v české společnosti. Důraz klademe na události, které neodpovídají definici PN, ale svým charakterem a intenzitou s ní úzce souvisí. Vycházíme z předpokladu, že meziskupinové napětí a stigmatizace některých společenských skupin podmiňuje výskyt PN. Události jsou popsány v šesti podkapitolách, kdy každá koresponduje s typem relevantního aktéra: politická reprezentace, místní samospráva, krajní pravice, bezpečnostní složky, kultura, média a sociální sítě a veřejnost.

Třetí kapitola podrobně popisuje naše monitorování PN z metodického hlediska. Představeny jsou zdroje, z nichž čerpáme informace o předsudečných incidentech. Následně je přiblížen proces zaznamenávání incidentů a nakonec způsob jejich ověřování. Cílem je vytvoření co nejkvalitnějšího datového souboru o PN v ČR.

Poslední kapitola prezentuje závěry z analýzy kvantitativních dat a poskytuje narativní popis incidentů, které byly spáchány v roce 2018. Nejprve jsou analyzovány incidenty z hlediska zdrojů informací a ověření jejich statusu. Poté se krátce vyjádříme k meziročnímu nárůstu incidentů, jenž byl mezi lety 2017 a 2018 zaznamenán. Následují podkapitoly věnované kategoriím pohnutky, forem útoků a škod, které způsobily. Dále je specifikováno, kde a kdy se předsudečné incidenty staly a jakými charakteristikami se vyznačovali jejich oběti i útočníci.

V neposlední řadě je analyzováno postavení incidentů z hlediska trestního řízení.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ:

Hlavní zjištění v oblasti stavu PN:

- Celkem bylo v roce 2018 zaregistrováno 148 předsudečných incidentů.
- V letech 2014 až 2018 zaznamenáváme tendenci nárůstu počtu předsudečných incidentů, v letech 2017 a 2018 se jedná o mírný nárůst v podobě 6 incidentů (ze 142 na 148 incidentů).
- Období posledních 5 let se vyznačuje zvyšujícím se podílem zaznamenaných online incidentů. Platí to i pro roky 2017 a 2018 (z 31 % na 37 %), přičemž v roce 2018 dosáhl tento podíl svého vrcholu.
- Stejně jako v předchozích letech patřili mezi skupiny nejvíce ohrožené PN lidé definovaní barvou pleti (21 %, 42 incidentů), Romové (18 %, 35 incidentů), muslimové (11 %, 22 incidentů) a Židé (10 %, 19 incidentů).
- Uprchlická krize stejně jako v minulých letech významně ovlivnila strukturu PN, avšak její význam mezi lety 2017 a 2018 opět poklesl. Incidentů souvisejících s uprchlickou krizí bylo 12 v roce 2014, 61 v roce 2015, 65 v roce 2016, 44 v roce 2017 a 41 v roce 2018.
- Většina předsudečných incidentů byla zaregistrována v Hlavním městě Praze (53 incidentů), Ústeckém (25 incidentů), Jihomoravském (15 incidentů) a Moravskoslezském kraji (12 incidentů). K obcím s nejvyšším výskytem zaznamenaného PN se dlouhodobě řadí Praha a Brno.

- Kromě internetu se předsudečné útoky děly nejčastěji na veřejně přístupných místech (29 %), v zaměstnání obětí (7 %), v hostinském zařízení (6 %), v dopravních prostředcích (6 %) a u oběti doma (5 %).
- V roce 2018 jsme zaznamenali celkem 159 konkrétních obětí. Častěji jsou napadáni muži (57 %), občané ČR (70 % napadených) a lidé ve věku 26–35 let (33 %). Nutno dodat, že jsme zaznamenali 23 obětí do 18 let, na které tyto útoky mohou dopadat s obzvláště vysokou intenzitou.
- Totožnost útočnicka byla zjistitelná v 64 % incidentů. Útočil spíše jednotlivec než skupina. Skupinové útoky byly častější pouze u útoků proti Arabům a z důvodu zdravotního stavu. Mezi příznivce krajní pravice patřil pachatel na základě dostupných informací jen ve 27 % všech incidentů.
- Ze statistiky IU vyplývá, že se policie o incidentech dozvěděla nejméně v 97 případech, což odpovídá 66 % všech incidentů. K soudu se dostalo 43 incidentů, přičemž v 11 případech (7 % všech incidentů) soudní líčení v době sestavení Zprávy nadále trvalo. Soudní rozhodnutí bylo vydáno u celkem 32 z 97 incidentů, tedy v 33 % incidentů, s nimiž policie přišla do kontaktu.
- Naše analýza statistik Policejního prezidia, které odpovídají údajům ze statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, odhalila, že část trestných činů kvalifikovaných podle §§ 403–405, které upravují podporu a propagaci hnutí směřujících k potlačení lidských práv a popírání genocid, mohla být kvalifikována jako předsudečná trestná činnost. V roce 2018 bylo v rámci vytváření naší databáze reklasifikováno 8 (11 %) ze 72 trestných činů dle §§ 403–405 TrZ.

Hlavní zjištění v oblasti společenského ovzduší:

- Společenskou situaci na začátku roku významně ovlivnily prezidentské volby a výroky předsedy SPD Tomia Okamury zpochybňující utrpení lidí v romském koncentračním táboře v Letech u Písku. Proti Okamurovým projevům se ohradila část politiků i veřejnosti a uvnitř některých parlamentních stran vznikaly spory o to, zda s Okamurovou stranou spolupracovat.
- Protiuprchlícké a protiromské nálady ve společnosti využily některé politické strany v kampaních před volbami do obecních zastupitelstev. Před koncem roku se Romové stali i terčem útoků prezidenta Miloše Zemana, který mimo jiné zlehčoval trauma holocaustu.
- Města pokračovala ve vyhlašování zón, kde noví nájemníci jsou zbaveni možnosti čerpat doplatek na bydlení, dávku hmotné nouze.
- Začala se ozývat kritika předsudečného chování ze strany policistů, státních zástupců a soudců.
- Sociální síť Twitter oznámila, že bude blokovat odkazy z dezinformačních, rasistických a proruských webových stránek.
- Státní úřad inspekce práce zaznamenal rekordní počet případů diskriminace při hledání zaměstnání.

1. Předsudečné násilí – vymezení pojmů

PN lze definovat jako útok vyvolaný předsudky a stereotypy vůči určité skupině lidí. Někdy se o PN hovoří též jako o násilí z nenávisti (v angličtině *hate violence*), avšak tento výraz je spíše matoucí, protože vyvolává dojem, že pro odpovídající klasifikaci určitého skutku je klíčová nenávist ve smyslu dlouhodobé intenzivní emoce. Ve skutečnosti však i v případech násilí z nenávisti jde o předsudky; ty jsou z hlediska klasifikace určitého útoku jako předsudečně či nenávistně motivovaného rozhodující.^{2/}

Předsudečný útok může být spáchán verbálně i fyzicky, na ulici nebo přes internet, pomocí zbraní nebo bez nich (tabulka č. 1). Konkrétní lidé či jejich majetek se stávají terčem tohoto násilí nikoli kvůli své osobní zkušenosti s útočícími lidmi, nýbrž na základě své skutečné či domnělé skupinové příslušnosti. Tato příslušnost je pachatelem či pachatelkou rozeznávána podle charakteristik, které jsou často buď nezměnitelné, anebo není spravedlivé jejich změnu požadovat (tabulka č. 2).^{3/} V tomto smyslu je PN vždy symbolické, vždy postihuje nejen konkrétní oběť, ale také skupinu, kterou v pachatelových očích reprezentuje. Prostřednictvím napadených je vysílána zpráva širšímu společenství o tom, že některé skupiny do společnosti nepatří anebo si zasluhují přinejlepším druhořadé postavení.^{4/}

Tabulka č. 1: Formy předsudečného násilí

Slovní útok
Zastrašování nebo vyhrožování
Útoky prostřednictvím internetu (včetně sociálních sítí)
Útok na majetek (poškození budov, věcí)
Graffiti (včetně graffiti na náboženských budovách či hřbitovech)
Útok výbušninou
Fyzický útok
Znásilnění, sexuální útok
Žhářský útok
Zabití/vražda

2/ Srov. In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ľudia proti rasismu, VIVE Žene a International Aid Network.

3/ Pokud jsou tyto skupinové charakteristiky uvedeny v trestním zákoně, hovoří se o nich jako o chráněných charakteristikách v předsudečných trestných činech.

4/ Více o konceptualizaci PN, respektive trestných činů z nenávisti, viz Hall, Nathan. 2013. *Hate Crime*. Second Edition. London and New York: Routledge.

Tabulka č. 2: Pohnutka ke spáchání předsudečného násilí

Barva pleti
Bezdomovectví
HIV pozitivita / AIDS
Náboženské vyznání (včetně bezvěrectví)
Národnost či etnická příslušnost
Politické přesvědčení
Příslušnost k subkultuře
Sexuální orientace či genderová identita
Užívání drog
Věk
Zdravotní postižení

K předsudečným incidentům nedochází v sociálním a kulturním vzduchoprázdnu. Naopak, pro jejich vznik je rozhodující sociální kontext. Různé skupiny mají různé předsudky a stereotypy o druhých skupinách. Zatímco na jednom místě může být některá skupina vnímána negativně, na jiném může být běžně přijímána. Co však mají oběti PN často společného, je znevýhodněná pozice ve společnosti. PN je obvykle poškozováno členstvo společensky stigmatizovaných skupin, jehož vyšší zranitelnost může potenciální útočníky či útočnice, posílené představou, že se jim nemůže nic stát, podpořit v rozhodování ke spáchání útoku.

Objasňování předsudečných trestných činů je složité a stále přetrvávají problémy v aplikační praxi. Ne všechny incidenty jsou jako předsudečně kvalifikovány a zaznamenány v policejní databázi. To přispívá k významnému zkreslení poznání o předsudečně kriminalitě. Jinými slovy, nízké oficiální počty neodrážejí nízký

výskyt předsudečných útoků. Ty mohou být v policejních statistikách zaznamenány jako běžné trestné činy, tzn. bez zohlednění předsudečné pohnutky, anebo vůbec. Stejně problematické je, když je tato pohnutka přisouzena mylně.

Na základě dlouholetých zkušeností z praxe můžeme konstatovat, že OČTŘ při prokazování předsudečné pohnutky příliš často spoléhají na verbální projevy nesnášenlivosti. V potaz je však třeba brát i další indikátory svědčící o předsudečné pohnutce tak, jak je navrhuje Úřad pro demokratické instituce a lidská práva při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nebo jak jsou dostupné v publikacích IU. Jedná se o indikátory na straně pachatele, poškozeného, místa a času provedení, způsobu provedení a vyloučení jiných relevantních pohnutek.^{5/}

Pro vyhodnocení incidentu jako PN není dostatečné, když napadení a útočící pocházejí z různých společenských skupin. Tato informace sice může ke zjištění PN napomoci, a to zvláště tehdy, lze-li oběť přiřadit k některé z ohrožených skupin anebo se pachatelé hlásí k nenávislnému hnutí či ideologii, ale sama o sobě ještě nemůže vést k závěru o předsudečné pohnutce. Prakticky tento případ ilustruje následující příklad:

Příklad č. 1: *Etnický Čech fyzicky napadne pozdě večer na ulici Roma, aby mu mohl vzít peníze. Vykřikne přitom: „Dej to sem, ty špíno černá.“ Jakkoli rasistická tato poznámka je, o PN se v tomto případě nejedná. Podle okolností půjde o trestný čin loupeže. PN by to bylo tehdy, kdyby se prokázalo, že pachatel oloupil náhodně vybraného Roma např. proto, aby se pomstil za „zneužívání sociálních dávek“, z něhož obviňuje romskou skupinu jako celek. Vlastní obohacení by zde nebylo cílem, nýbrž prostředkem. Spáchání trestného činu bylo vedeno jinou než předsudečnou pohnutkou, totiž ziskovou.*

S PN souvisí množství pojmů. Termíny jako rasismus, xenofobie, anticiganismus, antisemitismus, islamofobie, homofobie, transfobie či disablismus jsou zpravidla používány k tomu, aby specifikovaly pohnutku pachatele nebo pachatelky PN, respektive sociální skupinu, proti níž bylo násilí namířeno. Tyto pojmy však zahrnují nejen PN, ale i diskriminaci. Rozdíl mezi nimi můžeme vymezit

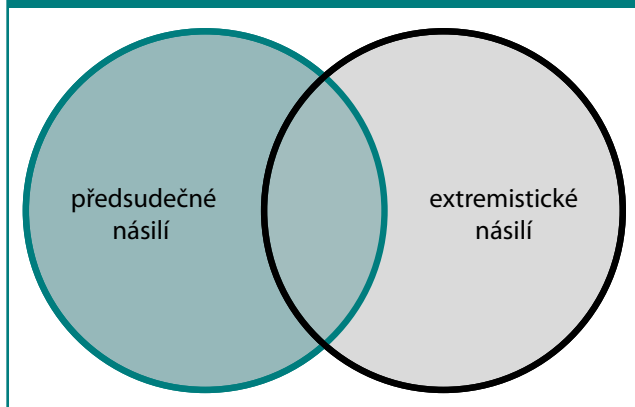
5/ Podrobně viz např. zde: In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovnice*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ľudia proti rasismu, Vibe Žene a International Aid Network.

s přihlédnutím k právní klasifikaci. Zatímco PN je záležitostí zejména trestněprávních norem a označuje individuální útoky směřující k potlačení práv a svobod člověka či skupiny, diskriminace spadá hlavně pod antidiskriminační právo a příslušná ustanovení civilního řízení. Konkrétně rozdíl mezi předsudečným incidentem a diskriminací ukazuje následující příklad:

Příklad č. 2: Skupina gayů vstoupí na malém městě v jižních Čechách do restauračního zařízení. Číšník je odmítne obsloužit se slovy: „Buzny neobsluhujeme.“ Jeden z hostů si přisadí: „Padejte vodsad, homoklády, nebo přijdete k úrazu.“ Který z těchto výroků splňuje definici PN a který diskriminace? Zatímco slova útočícího hosta jednoznačně odkazují k pohrůžce násilím, jíž jsou oběti vystaveni z důvodu své sexuální orientace, číšníkovo prohlášení nic takového neobsahuje. V jeho případě se jedná o diskriminační jednání. PN tudíž odpovídá pouze jednání hosta restaurace.

Další důležitý pojem představuje politický extremismus. I když se o PN často hovoří jakožto o extremismu, tyto pojmy nemají totožný význam.^{6/} Zatímco extremistické násilí je páčáno v zájmu antidemokratických politických ideologií, předsudečné incidenty takové cíle následovat nemusejí. Neplatí tedy, že každý pachatel PN je zároveň extremistou a že každý extremistu je pachatelem výhradně PN. Extremisté tvoří pouze část pachatelů PN. Některé odborné zdroje upozorňují na to, že mezi pachateli PN jsou extremisté menšinou.^{7/} Vztah mezi předsudečným a extremistickým násilím zachycuje graf č. 1.

Graf č. 1 – Vztah mezi extremistickým a předsudečným násilím

V ČR jsou informace o PN uváděny v rámci statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem. Tato statistika je zveřejňována jako součást výročních Zpráv o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky,^{8/} přičemž čerpá z policejních a justičních statistik. V Evidenčně statistickém systému kriminality (ESSK) Policie ČR jsou zahrnuty trestné činy, u nichž bylo v daném roce zahájeno trestní řízení. Ne všechny trestné činy obsažené ve statistice však odpovídají naší definici PN.

6/ Kalibová, Klára. 2012. Stanovisko In IUSTITIA, o.s., k textu doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, PhD., Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům. Praha: In IUSTITIA, o.p.s.; Mareš, Miroslav. 2011. Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

7/ Rovněž i z některých výzkumů provedených v ČR vyplývá, že extremisté jsou mezi pachateli nenávistných útoků dokonce menšinou. Srov. např. Štěchová, Markéta. 2004. Interetnické konflikty (jejich příčiny a odpady z pohledu teorie a empirických sond. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

8/ Ministerstvo vnitra ČR (nedatováno). Výroční zprávy o extremismu a koncepcí boje proti extremismu. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>.

Trestné činy s extremistickým podtextem lze rozdělit do tří typů:

První typ označují činy odpovídající definici PN. Tyto trestné činy – předsudečné trestné činy – mohou mít předsudečnou pohnutku buď v základní (např. § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob), anebo kvalifikované skutkové podstatě (např. § 146 Ublížení na zdraví).^{9/}

Druhým typem jsou trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací. Jedná se o trestné činy Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405). Zde se nejedná o předsudečné trestné činy v klasickém smyslu a v řadě zemí nejsou tyto činy kriminalizovány.^{10/} Nicméně jsou to trestné činy, které zpravidla páchají extremisté.

Stejně tak trestné činy třetího typu pravděpodobně upřednostňují extremistickou identitu před pohnutkou pachatele. Jsou sem řazeny ty trestné činy, které neobsahují předsudečnou pohnutku ve svých skutkových podstatách, ale byly spáchány lidmi považovanými za extremisty, případně fotbalové chuligány. Příkladem mohou být trestné činy jako Výtržnictví (§ 358) nebo Krádež (§ 205). Výše uvedenou typologii znázorňuje tabulka č. 3, kde je každý typ trestné činnosti s extremistickým podtextem ilustrován vybranými trestnými činy.

Tabulka č. 3 – Typy trestné činnosti s extremistickým podtextem

I. typ: Předsudečné trestné činy

Předsudečná pohnutka v základní skutkové podstatě

§ 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob
§ 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
Předsudečná pohnutka v kvalifikované skutkové podstatě
§ 140 Vražda
§ 145 Těžké ublížení na zdraví
§ 146 Ublížení na zdraví
§ 175 Vydírání
§ 228 Poškození cizí věci
§ 329 Zneužívání pravomoci úřední osoby
II. typ: Trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací
§ 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka
§ 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka
§ 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia
III. typ: Trestné činy spáchané extremisty či fotbalovými chuligány
§ 323 Násilí proti orgánu veřejné moci
§ 324 Vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci
§ 325 Násilí proti úřední osobě
§ 326 Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu
§ 358 Výtržnictví
§ 205 Krádež
§ 353 Nebezpečné vyhrožování

9/ Právní zakotvení trestných činů z nenávisti analyzuje Kalibová, Klára. 2017. *Trestná činnost z nenávisti de lege lata a de lege ferenda – některé hmotněprávní aspekty*. Nepublikovaná disertační práce, obhájená 6. září 2017. Brno: Masarykova univerzita.

10/ Za trestné činy z nenávisti je nepovažuje ani Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Definice Úřadu považuje za trestné činy z nenávisti pouze ty, u nichž je předsudečná pohnutka součástí kvalifikované skutkové podstaty. Jinak řečeno, čin musí být trestný bez ohledu na prokázání nenávistné pohnutky, což vylučuje trestné činy mající tuto pohnutku v základní skutkové podstatě. Ty Úřad řadí do kategorie hate speech, jež však v českém kontextu není upotřebitelná. V ČR jsou předsudečné slovní projevy kriminalizovány. Srov. ODIHR. 2009. *Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region*. Warsaw: the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights, s. 15.

Z výše uvedeného vyplývá, že pouze část trestných činů s extremistickým podtextem lze považovat za předsudečné trestné činy. Nicméně situace je v tomto ohledu poněkud složitější. Naše analýza statistik Policejního prezidia, které odpovídají údajům ze statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, odhalila, že některé trestné činy kvalifikované podle §§ 403–405 mohou být kvalifikovány jako předsudečné trestné činy. Zdá se, že policisté upřednostňují extremistickou kvalifikaci před předsudečnou kvalifikací v případech, že pachatel doprovodí své jednání nějakým extremistickým projevem, kupř. hajlováním, zvoláním různých (neo)nacistických hesel nebo odkazem na hromadné vraždění v plynových komorách koncentračních táborů. V roce 2015 jich z 84 trestných činů dle §§ 403–405 korespondovalo 20 (24 %) s naší definicí PN. V roce 2016 to bylo 22 (35 %) z 63 incidentů a v roce 2017 pak 13 (19 %) z 69 trestných činů dle §§ 403–405. V roce 2018 bylo v rámci vytváření naší databáze reklasifikováno 7 (10 %) z 72 příslušných trestných činů. Roční bilanci převzatých incidentů znázorňuje tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Incidenty kvalifikované podle §§ 403–405, které byly převzaty do zpráv o stavu předsudečného násilí z policejních statistik (ESSK) v letech 2015 až 2018

Rok	ESSK	N převzatých	% převzatých
2015	84	20	24
2016	63	22	35
2017	69	13	19
2018	72	7	10

Další skutečností, která zkresluje statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, je využívání souběhů trestných činů. V českém právním systému lze pachatelovy skutky kvalifikovat pomocí různých skutkových podstat trestných činů. Analýza statistik Policejního prezidia ukázala, že policisté mohou upřednostňovat takové souběhy, kdy je násilný útok kvalifikován pomocí trestného činu bez předsudečné pohnutky (např. Výtržnictví) a předsudečná pohnutka je specificky kvalifikována pomocí některého z trestných činů souvisejících s činností antidemokratických hnutí či organizací. Problém je v tom, že tato praxe opticky snižuje podíl násilných předsudečných trestných činů ve prospěch těch nenásilných. Pokud zůstaneme u souběhu Výtržnictví s některým trestným činem dle §§ 403–405, v roce 2017 se to mohlo týkat až 17 (13 %) ze 133 trestných činů z ESSK a v roce 2018 až 6 ze 174 (3 %).

Organizace IU přejímá z policejních statistik všechny trestné činy splňující definici PN. Jako hlavní analytickou jednotku používá předsudečný incident neboli předsudečný útok, který mohl cílit na jednu nebo více společenských skupin a který mohl, ale nemusel, být stíhaný podle trestního práva. Na rozdíl od OČTŘ neslučujeme více útoků pod jeden trestný čin, respektive incident. Pokud pachatel/ka spáchal/a více předsudečných útoků na různé osoby či cíle (např. židovský hřbitov), každý z těchto útoků vedeme samostatně. Stejně tak pokud útočilo více lidí na jednu osobu či stejný cíl v různém čase a na různých místech, počítáme všechny útoky rovněž samostatně.^{11/}

2. Společenské ovzduší

2.1. Politická reprezentace

Kampaně před lednovými prezidentskými volbami rozdělily společnost mezi příznivce stávajícího prezidenta Miloše Zemana a podporovatele ostatních kandidátů. Zemana, jež dlouhodobě vystupuje proti přijímání uprchlíků či migrantek, stereotypně se vyjadřuje o nejrůznějších menšinách a útočí např. na novináře/ky nebo NNO, podle očekávání podporovali i představitelé xenofobních a krajně pravicových uskupení, včetně členů Dělnické strany sociální spravedlnosti^{12/} nebo předsedy SPD Tomia Okamury.^{13/} Spolek Přátelé Miloše Zemana zveřejnil dokonce v novinách inzerát varující před tím, že Zemanův protikandidát Jiří Drahoš podporuje imigraci. Vedle Zemanovy fotografie se tam objevil nápis: „Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše!“ Zeman se za inzeráty postavil a své podporovatele hájil ve vysílání TV Barrandov.^{14/}

Zemanův podporovatel Okamura strávil čekání na výsledky druhého kola prezidentských voleb přímo v Zemanově volebním štábu, kde v rozhovoru pro DVTV mimo jiné prohlásil, že koncentrační tábor pro Romy v Letech u Písku nebyl oplocený a byl v něm volný pohyb. Jako zdroj svých tvrzení uvedl neexistující knihu „Tábor Lety: fakta a mýty“. Podle řady odborníků, včetně Evropského antirasistického hnutí (EGAM), se tím Okamura do-

pustil popírání romského holokaustu.^{15/} Kvůli zmíněným výrookům iniciovali lidovečtí poslanci hlasování o odvolání Okamury z funkce místopředsedy Poslanecké sněmovny. Poslanci však neschválili ani program mimořádné schůze, na které se mělo o odvolání hlasovat. Okamuru ve funkci podrželi SPD, KSČM a s výjimkou poslance Rostislava Vyzuly i lidé z ANO.^{16/} Pro Okamurovo odvolání se kromě členů KDU-ČSL vyslovili i Piráti, poslanci za STAN, TOP 09 a část ČSSD a ODS.^{17/}

K popírání romského holokaustu se v březnu přidal i Okamurův spolupracovník Jaroslav Novák. V reportáži pro TV Seznam nazval tábor v Letech u Písku „neexistujícím pseudokoncentrákem“.^{18/} Za své dřívější předsudečné výroky pronesené v Poslanecké sněmovně byl potrestán rovněž bývalý tajemník SPD Jaroslav Staník. Soud mu uložil dvouletý podmíněný trest a pokutu ve výši 70 tisíc korun. Staník podle svědků vyzýval ke střílení příslušníků a příslušnic menšin a prohlašoval, že by měli být posláni do plynu. Proti trestnímu příkazu podal Staník odpor, avšak soudem byl nakonec v hlavním líčení potrestán jednoletým podmíněným trestem odnětí svobody a peněžitým trestem ve stejné výši.^{19/} SPD čelila i vnitrostranickým problémům. Nejvyšší správní soud přijal v srpnu návrh na pozastavení činnosti nebo rozpuštění hnutí. Podal ho bývalý člen Kamil Papežík a odůvodnil to porušením stanov a jednacího řádu hnutí některými členy.^{20/}

12/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/milos-zeman-ma-dalsi-podporovatele-tomase-vandase-a-protiromskou-delnickou-stranu-socialni-spravedlnosti>

13/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/predseda-xenofobne-populisticke-spd-tomio-okamura-bude-za-prezidenta-volit-milose-zemana>

14/ https://www.lidovky.cz/spojeni-drahoše-s-migraci-je-logické-postavil-se-zeman-za-inzeraty-o-protikandidatovi-g4v-zpravy-domov.aspx?c=A180118_221705_In_domov_ele

15/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/okamura-lety-romove-koncentracni-tabor_1801311645_mos

16/ https://www.lidovky.cz/poslanci-nebudou-hlasovat-o-odvolani-okamury-spd-z-funkce-mistopredsedy-snemovny-g2q-zpravy-domov.aspx?c=A180307_154604_In_domov_ele

17/ <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vetsina-poslancu-ano-nepodpori-odvolani-okamury-z-vedeni-snemovny/1585283>

18/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dalsi-utok-z-okruhu-spd-poradce-tomia-okamury-zopakoval-slova-o-pseudokoncentraci-v-letech-u-pisku>

19/ https://www.lidovky.cz/domov/pro-byvaleho-tajemnika-spd-stanika-neplati-podminka-jeho-pravnik-podal-odpor.A180809_151404_In_domov_seb

20/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nejvyssi-spravni-soud-prijal-navrh-na-rozpusteni-spd-jde-o-vnitri-spory-ve-strane-okamuru-zene-k-soudu-jeho-byvaly-kolega>

Předsudečné výroky bylo možné v průběhu roku zaznamenat také u představitelů dalších politických stran. Ředitel Zoo Chleby a člen ODS René Franěk v květnu nazval na svém facebookovém profilu vévodkyni ze Sussexu a manželku prince Harryho Meghan Markle „cikánkou“. Od výroku se sice distancoval předseda strany Petr Fiala, zastání však Franěk našel např. u svého spolustraníka Josefa Provazníka. Po kritických ohlasech se Franěk za svůj výrok omluvil.^{21/}

Kvůli urážlivým výrokům o Romech čelil stíhání bývalý náměstek Ministerstva průmyslu a obchodu Karel Novotný (ČSSD), který v září 2017 přirovnal Romy k medúzám, protože jsou „otravný a k ničemu“. Obvodní soud pro Prahu 1 však v květnu 2018 stíhání podmíněně odložil a Novotnému uložil roční zkušební dobu.^{22/}

Prezident Zeman se v září na zámku v Lánech sešel s bývalým poradcem amerického prezidenta Donalda Trumpa Stevem Bannonem, který v Evropě navštěvuje akce a sjezdy ultrapravicových stran. Spolu s nimi se schůzky zúčastnil i poslanec německé protiimigračně zaměřené Alternativy pro Německo Petr Bystroň.^{23/} Při zářijové návštěvě Olomouckého kraje prezident zaútočil pro změnu na Romy. Pochvaloval dobu, kdy „za komunismu Romové museli pracovat. Většinou pracovali jako kopáči, a když odmítli pracovat, byli označeni za osobu práce se štítící a šli do vězení.“ Prezident dále zalitoval, že Romy už „nefackují“ vedoucí „romských pracovních čet“, aby je přiměli k práci. Podle

něj tato „velmi humánní metoda“ fungovala dobře.^{24/} Zástupci Evropského centra pro práva Romů prezidentovi adresovali dopis, v němž jeho výroky označili za rasistické a nenávistné a vyzvali ho k rezignaci.^{25/} Na prezidentovy výroky zareagovali i Romové spontánní kampaní, v jejímž rámci umísťovali na FB své fotografie ze zaměstnání.^{26/}

Navzdory kritice útočil Zeman na Romy dál. V průběhu říjnových voleb se podívoval, že se Romové při sčítání lidu nehlásí ke své národnosti, ale přihlašují se jako Češi, Slováci nebo Maďaři. Redaktor České televize Richard Samko mu proto vysvětlil, že to je dáno historickou zkušeností a obavou z nacistické a komunistické minulosti. Zeman na to odpověděl: „Ale to už je strašně dávno. A pokud jde o komunistickou, tak na rozdíl od jiných Romové za komunismu zase tak moc netrpěli.“^{27/} Zemanova slova odsoudili mnozí politici a tvrzení o 90 procentech nepracujících Romů vyvrátil např. sociolog Daniel Prokop.^{28/}

Kritiku sklidil prezident i za svá vyjádření k inkluzi ve vzdělávání. Ve sněmovně se vymezoval proti údajnému výroku z metodických pokynů ministerstva školství, podle něž by měly být znevýhodněné děti se svými asistenty odděleny od ostatních dětí paravánem. Odborníci vyloučili, že by metodika obsahovala takové nařízení pro všechny děti. Jako pomůcku ho může poradna doporučit pouze u některých dětí s autismem.^{29/}

21/ https://zpravy.idnes.cz/ods-rasisticke-vyroky-rene-franek-zoo-chleby-petr-fiala-jan-skopecek-harry-meghan-gg2-/domaci.aspx?c=A180522_103853_domaci_bja

22/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/exnamestek-a-exclen-cssd-novotny-prirovnal-romy-k-meduzam-soud-podminene-zastavil-jeho-stihani>

23/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zeman-se-sesel-s-americkyxm-xenofobem-bannonem-a-protiimigracnim-aktivistou-a-imigrantem-bystronem>

24/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zeman-opet-utocil-na-romy-nechteji-pry-pracovat-a-nafackovat-jim-je-dobra-metoda-ktera-se-osvedcuje>

25/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/centrum-pro-prava-romu-vyzyva-nesouhlasite-s-protiromskymi-vyroky-milose-zemana-napiste-mu-e-mail-jednim-kliknutim>

26/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romove-zaplavili-facebook-stovkami-fotografi-kde-je-videt-jak-pracuji-a-vzkazuji-zemanovi-pracujeme-prestane-nas-urazet>

27/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zeman-znovu-urazi-romy-co-je-to-za-narodnost-ktera-se-nedokaze-prihlasit-ke-sve-narodnosti-nacismus-je-pry-uz-daleko>

28/ https://www.lidovky.cz/domov/sociolog-prokop-zeman-pouzil-cisla-z-vyloucenych-lokalit-v-cesku-pracuje-vetsina-romu.A181006_115845_In_domov_mber#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=ln_domov&utm_content=main

29/ https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/milose-zeman-kritika-inkluzi-naklady-paravan.A181024_102009_domaci_nub

Premiér Andrej Babiš (ANO) v polovině září v rozhovoru pro Právo uvedl, že odmítá přijetí syrských dětí a mladistvých, kteří ve válce přišli o rodiče. Reagoval tak na návrh k přijetí 50 sirotků, jenž vznesla europoslankyně Michaela Šojdrová z KDU-ČSL. Předsedu vlády za tento postoj kritizovali odborníci, veřejnost i jeho političtí odpůrci.^{30/}

U příležitosti dubnového Mezinárodního dne Romů se sešel ministr zahraničních věcí Martin Stropnický a ministr spravedlnosti Robert Pelikán s Vojtěchem Lavičkou, Richardem Samkem, Martinou Horváthovou a dalšími významnými romskými osobnostmi. Společně diskutovali o zlepšení vzájemného soužití mezi Romy a většinovou společností. Na budově ministerstva byla u příležitosti významného dne vyvěšena romská vlajka.^{31/}

Pelikán také v dubnu oznámil, že končí s kariérou politika a složí i svou funkci poslance, protože se ve svých názorech rozchází s velkou částí spolustraníků z hnutí ANO. Odlišný pohled má především v oblasti lidských práv a na spolupráci s hnutím SPD.^{32/}

Spolupráci s Okamurovým hnutím řešilo také vedení ČSSD. V dubnu odsouhlasilo usnesení o tom, že na vládní úrovni s hnutím spolupracovat nebudou. Důvodem byly výroky, ve kterých členové SPD odmítali členství ČR v EU nebo zpochybňovali holokaust. Vedení ČSSD usilovalo i o to, aby se vůči hnutí SPD vymezilo také hnutí ANO. Požadovali např., aby byli členové hnutí SPD odvoláni z vedení Poslanecké sněmovny.^{33/}

Květnového pietního aktu za oběti romského holokaustu v Letech u Písku se účastnili někteří ministři bývalé vlády premiéra Bohuslava Sobotky – Daniel Herman a Jiří Dientsbier. Oba významenal Výbor pro odškodnění romského holokaustu za to, že se významně zasloužili o odstranění vepřina z míst, kde stál koncentrační tábor.^{34/}

ČR pozastavila v červenci občanům Vietnamu příjem žádostí o dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání a o dlouhodobá víza. Ministr vnitra Jan Hamáček to zdůvodnil přetížením české ambasády v Hanoji a bezpečnostními riziky.^{35/}

V květnu zveřejnila vláda v demisi premiéra Babiše návrhy novel zákonů o sociální podpoře a hmotné nouzi. Podle nich by se dávky měly snížit čtyřčlenným a početnějším rodinám. Autoři návrhů vycházeli z programového prohlášení vlády a chtěli zabránit nadužívání dávek.^{36/} Návrhy sklídily kritiku opozice i odborníků na sociální politiku a inkluzi.^{37/}

Ačkoli se vláda ve svém programovém prohlášení zavázala k vytvoření zákona o sociálním bydlení, premiér Babiš a ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová (ANO) v říjnu oznámili, že vláda zákon připravovat nebude a nahradí ho investičním programem. Odbory a NNO v otevřeném dopise premiérovi vysvětlily, že s ohledem na situaci na trhu je pro lidi v bytové nouzi zákon o sociálním bydlení nezbytný.^{38/} Ze Zprávy o stavu romské menšiny za rok 2017, kterou vláda schválila na konci srpna, vyplývá, že v sociálním vyloučení žije v ČR asi polovina Romů.^{39/}

30/ <https://www.novinky.cz/domaci/484028-babis-i-sojdrova-popisuji-schuzku-jinak-zadni-sirotci-nejsou-zesmesnoval-premier-europoslankyni.html>

31/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministri-stropnicky-a-pelikan-se-sesli-s-romy-na-budove-ministerstva-zahranici-zavlala-romska-vlajka>

32/ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2442769-ministr-spravedlnosti-pelikan-chce-skoncit-v-politice-uz-nejde-v-pristi-vlade>

33/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-cssd-si-nove-zakazali-spolupraci-s-extremistickou-spd>

34/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-pietni-akt-v-letech-u-pisku>

35/ https://www.lidovky.cz/domov/vietnamci-docasne-nemohou-zadat-o-pracovni-viza-kvuli-pretizeni-uradu-i-zlocinum.A180719_141610_In_domov_form

36/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mpsv-navrhuje-snizeni-prispevku-na-bydleni-pocetnejsim-rodinam>

37/ <https://www.penize.cz/socialni-davky/337025-martin-simacek-stat-si-vyrabi-vlastni-chude>

38/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/tz-neziskove-organizace-a-odbory-vyzývají-premiera-vypracujte-zakon-o-socialnim-bydleni>

39/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dokument-vlada-schvalila-zpravu-o-stavu-romske-mensiny-za-rok-2017>

Na postup vlády v sociální oblasti zareagovali členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, když na protest opustili červnové jednání rady. Svůj krok odůvodnili tím, že současná vláda nevyslyšela jejich požadavky na zrušení tzv. bezdoplatkových zón, kde noví nájemníci nezískají doplatek na bydlení, a stažení návrhu novely zákona o hmotné nouzi. Ve svém prohlášení následně uvedli, že odmítají „být nadále pouze loutkami a alibi pro současnou vládu, která ignoruje usnesení romské rady a přijímá opatření, jež existenčně ohrožují desetitisíce nízkopříjmových domácností“.^{40/}

K vyhlášení bezdoplatkových zón se vyjádřil i prezident Zeman při své červnové návštěvě Ústeckého kraje. Ve svých výrocích útočil na ty, kteří kvůli rozšiřování zón přicházejí o domov. „Lidé v těchto ubytovnách, kteří se někdy, promiňte mi ta slova, povalují celý den a dávají špatný příklad i svým dětem, protože ty pak absentují ve školní docházce, ti by měli zvednout zadek a jít pracovat,“ uvedl prezident a dodal, že souhlasí i s tím, aby se bezdoplatkovou zónou stalo celé město Ústí nad Labem.^{41/} Prezident svá vyjádření pronesl ve chvíli, kdy bylo v důsledku rušení ubytoven v Ústí nad Labem přímo ohroženo bezdomovectvím 230 lidí, z nichž velkou část tvořily malé děti.^{42/}

Vláda na konci června obnovila post zmocněnce pro lidská práva a do této funkce jmenovala Martinu Štěpánkovou. Od prosince 2017 dosud byla agenda lidských práv podřazena pod Ministerstvo spravedlnosti, kde Štěpánková pracuje jako náměstkyně.^{43/} V minulosti Štěpánková působila např. jako právnička v Gender Studies, o.p.s. nebo v Poradně pro občanství/Občanská a lidská práva.^{44/}

Evropská komise podala k unijnímu soudu žalobu proti ČR kvůli odmítání programu přerozdělování žadatelů o azyl.^{45/}

Úřad vlády získal anticenu Big Brother Awards, kterou uděluje občanské sdružení Iuridicum Remedium. „Ocenění“ si vysloužil za definici z metodiky ke sčítání Romů, kterou používají české obce k mapování romských obyvatel, a výsledky svého šetření pak posílají úřadu vlády. Podle metodiky mají úředníci za Roma považovat „jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností (např. při sčítání lidu) hlásil, a/nebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů“. Podle porotců soutěže není možné označit kohokoli za příslušníka jakéhokoli etnika, aniž by se sám k této etnicitě přihlásil.^{46/}

Metodologii Úřadu vlády, podle které vzniká zpráva o stavu romské menšiny, odmítlo i město Liberec. Tamní náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu ze Strany zelených uvedl, že ji považuje za nevhodnou, protože je „založena na předávání stereotypů, sčítání menšiny neromskou majoritou a nepřijatelné statistické výchylce“. Místo toho Liberec nabídl informace získané podle vlastní metodiky. Podklady pro zprávu vytvořila Asociace romských představitelů Libereckého kraje. Ze zprávy vyplývá, že na území stotisícového města žije přibližně 8 450 Romů.^{47/}

V červenci zveřejnila česká koalice mezinárodní sítě občanských organizací Social Watch zprávu, v níž upozorňuje na rostoucí počet exekucí, nedostupné bydlení a nerovné postavení žen

40/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-vyjadreni-obcanskych-clenu-rady-vlady-pro-zalezitosti-romske-mensiny>

41/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/prezident-podporil-vyhlaseni-zony-bez-doplatku-na-cele-usti>

42/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-usti-skonci-dve-ubytovny-dotkne-se-to-230-lidi>

43/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vlada-ozivila-pozici-zmocnence-pro-lidska-prava-nove-byla-zmocnenkyni-jmenovana-martina-stepankova>

44/ <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/organizacni-struktura/mgr--martina-stepankova--mpa-152710/>

45/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/komise-podala-na-cesko-zalobu-kvuli-prerozdelovani-migrantu>

46/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/anticenu-big-brother-za-definici-jak-poznat-roma-ziskal-urad-vlady>

47/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romy-musi-scitat-samotni-romove-liberec-poveril-romskou-organizaci-zpracovanim-zpravy-pro-urad-vlady>

a mužů v ČR.^{48/} Chybějící legislativu ke snížení počtu exekucí kritizuje i výroční zpráva o stavu lidských práv v ČR za rok 2017, kterou publikovala v srpnu vláda ČR.^{49/}

2.2. Místní samospráva

Institut pro sociální inkluzi v dubnu uvedl, že bezdoplatkové zóny neboli místa se zvýšeným výskytem nežádoucích jevů, kde noví obyvatelé nedostanou doplatek na bydlení, budou brzy až v 71 českých městech a obcích. Zavedení zón podle institutu pouze prohloubí sociální vyloučení a lidem v tísní zhorší sociální situaci.^{50/} Nově vyhlásila zóny bez doplatků např. Karviná.^{51/}

Velkým problémem se bezdoplatkové zóny stávají zejména v okamžiku, kdy jsou ve městech z různých důvodů zavírány ubytovny a lidé se ocitají na ulici bez možnosti najít za bydlení náhradu. Např. v Přerově byla na začátku roku zrušena ubytovna Chemik, kterou se vedení města rozhodlo zbourat, a vystěhovat se tak muselo přes 60 nájemníků. Na nalezení nového bydlení měli pouhé dva týdny, protože je o uzavření ubytovny její provozovatel informoval pozdě. Bez ohledu na to však vedení města odmítlo žádost nájemníků o tříměsíční lhůtu na vystěhování.^{52/} Podobného osudu se obávali i obyvatelé ubytovny Mexiko ve Slaném

na Kladensku, o jejímž odprodeji město uvažovalo. Institut pro sociální inkluzi upozornil na to, že po odprodeji by současní obyvatelé mohli přijít o doplatky na bydlení, protože město Slaný také vyhlásilo bezdoplatkové zóny.^{53/}

V Ústí nad Labem byly na konci června zavřeny dvě ubytovny. Na ulici se kvůli tomu málem ocitlo 230 lidí, z toho 80 dětí. Ve městě je vyhlášeno 22 bezdoplatkových zón, takže ani zde neměli vystěhovaní v podstatě kam jít.^{54/} Pomoci zpočátku nechtěl ani magistrát, který vystěhované jen odkazoval na služby NNO. Díky práci místních aktivistů ze sdružení Konexe, otevřeným dopisům profesních asociací sociálních pracovníků kritizujících postup magistrátu a usilovné snaze místostarosty centrálního obvodu Karla Kariky ze Zelených se nakonec podařilo vystěhovaným lidem najít náhradní bydlení.^{55/}

Na bytovou krizi a riziko bezdomovectví reagoval úspěšný brněnský projekt Rapid Re-Housing, v rámci kterého město poskytlo 50 rodinám sociální bydlení i intenzivní podporu při jeho udržení. V lednu vydalo vedení města zprávu, že míra udržení bydlení je po jednom roce 96 %, což je o 16 % více, než byl původní předpoklad.^{56/} Z výzkumu Ostravské univerzity navíc vyplynulo, že se lidem zapojeným do projektu zlepšil díky bydlení i zdravotní stav.^{57/}

48/ <http://www.socialwatch.cz/?p=1033>

49/ <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-lidska-prava-cr/zprava-o-stavu-lidskych-prav-v-ceske-republice-v-roce-2017-167857/>

50/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zony-bez-doplatku-na-bydleni-hodla-vyhlasi-71-obci-a-mesto>

51/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/karvina-vyhlasila-zony-bez-naroku-na-doplatek-na-bydleni>

52/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/prerov-zrusil-ubytovnu-chemik-najemnici-se-museli-vystehovat-behem-necelych-dvou-tydnu>

53/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/slany-se-chce-zbavit-ubytovny-mexiko-jeji-obyvatele-maji-strach>

54/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/profesni-asociace-socialnich-pracovniku-vyzyvaji-usti-nad-labem-aby-nezneuzivalo-socialni-praci-k-sikane-chudych>

55/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-telocvicne-predlicke-skoly-zustava-stale-25-obyvatel-zrusenych-ubytoven-lze-je-financne-nebo-materialne-podporit>

56/ <https://hf.socialnibydeni.org/rapid-re-housing-brno>

57/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vedecky-vyzkum-brnensky-projekt-bydleni-pro-nejchudsi-rodiny-slavi-uspech-96-procent-si-bydleni-udrzelo-navic-se-zlepsilo>

Město Most odmítlo respektovat výzvu Ministerstva vnitra, aby zrušilo část vyhlášky o tzv. nulové toleranci, podle které není možné např. sedět ve veřejném prostranství mimo místa k tomu určená. Podobné vyhlášky v Litvínově a Varnsdorfu už v minulosti zrušil Ústavní soud na návrh ombudsmanky.^{58/}

Zastupitelé Ústeckého kraje odmítli možnost dotování školních obědů pro děti ohrožené chudobou. Z dotačního programu, který nabízel 400 milionů korun z Fondu evropské pomoci, se za poslední čtyři roky vyčerpalo v celé ČR jen okolo 60 milionů korun. Ústecký kraj se do programu nezapojil vůbec.^{59/}

Na konci března bylo pojmenováno první veřejné místo v ČR po romské osobnosti. Jde o park Hvězdička – park Eugena Horvátha, který ponese jméno brněnského muzikanta a primáše. O přejmenování rozhodlo brněnské zastupitelstvo už v prosinci loňského roku na základě iniciativy místních Romů.^{60/}

Atmosféru na úrovni regionální politické reprezentace velmi ovlivnila kampaň před podzimními volbami. SPD vyvěsila v Chrudimi billboard s nápisem „Ne politickým neziskovkám, ne diktátu menšin“. Ačkoli proti němu protestovala jedna z místních občanských iniciativ, strana billboard neodstranila.^{61/}

Rasistický tón měly kampaně především v Ústeckém kraji. Uskupení Otevřená radnice Most se snažila přilákat voliče sloganem „Jen deratizační prostředky na tu havěť nestačí“, který lídr uskupení Karel Novotný umístil na sociální síť s komentářem „Nulová tolerance nepřizpůsobivým“. Sdělením plakátu se začala zabývat policie.^{62/} Sdružení Mostečané Mostu zase lákalo na výstavbu „vesnice pro lůzu“, jehož obsah rovněž začala šetřit policie. Rasistickou kampaň šířilo ve svém zpravodaji i Stavební bytové družstvo Krušnohor, které je se sdružením Mostečané Mostu personálně propojené.^{63/}

Policie musela začít prošetřovat také hesla na volebních plakátech ústeckých hnutí Čisté Ústí a Ústecké fórum občanů. První uskupení, které do voleb vedl předseda DSSS Tomáš Vandas, lákalo voliče na hesla jako: „Neplatit parazitům.“ Druhé sdružení slibovalo „město bez parazitů“.^{64/} Atmosféru v Ústí nad Labem dokresluje skutečnost, že v červenci ústecké zastupitelstvo odmítlo spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.^{65/}

Naopak v Havířově se předvolební populismus opíral více o předsudky vůči migrantům a muslimům než vůči Romům. Místní ČSSD lákala např. na „Havířov bez migrantů“.^{66/}

58/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mesto-most-ignoruje-rozhodnuti-ustavniho-soudu-a-odmita-zrusit-vyhlasiku-zakazujici-sezeni-mimo-lavicky>

59/ https://usti.idnes.cz/platba-skolni-obedy-chude-deti-zamitnuti-zastupitelstvo-ustecky-kraj-1zo-/usti-zpravy.aspx?c=A180616_409207_usti-zpravy_vac2

60/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/park-eugena-horvatha-prvni-verejne-misto-v-cr-ponese-jmeno-po-romske-osobnosti>

61/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/spd-nehodla-odstranit-kritizovany-billboard-v-chrudimi>

62/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-se-zacala-zabyvat-plakatem-se-sloganem-o-haveti-na-romy-utoci-v-kampani-i-dalsi-strany>

63/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/sdruzeni-mostecane-mostu-ma-problem-kvuli-jejich-rasisticke-kampani-byla-podana-stiznost-na-prubeh-voleb> Incident je veden pod č. 93 v kapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů.

64/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-vysetruje-hesla-na-billboardech-v-usti>

65/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/usti-nad-labem-odmitlo-spolupraci-s-agenturou-pro-socialni-zaclenovani-rozhodnuti-podporila-i-petice-nekterych-mistnich-romu>

66/ <https://echo24.cz/a/SGiQM/co-resi-cssd-v-komunalnich-volbach-kratsi-pracovni-dobu-a-havirov-bez-migrantu>

Reagovat na nenávistné kampaně se rozhodlo brněnské hnutí Žít Brno. Jeho představitelé vystoupili s návrhem přijmout několik desítek migrantů z Itálie.^{67/} Proti rasismu a fašismu se před volbami ostře vymezil i předseda Pirátů Ivan Bartoš.^{68/}

Pár dnů před otevřením volebních místností vyšlo najevo, že na kandidátní listině SPD jsou lidé, kteří o tom neví a nesouhlasí s tím. Problém se týkal nejméně pěti lidí z Prahy 9. Stejný problém zaznamenali i někteří lidé v Ústí nad Labem, když se proti své vůli ocitli na kandidátce hnutí Čistě Ústí.^{69/}

Okamurovo SPD získalo celkem 170 mandátů a v Brně se dostalo do zastupitelstva.^{70/} DSSS byla opět zvolena do zastupitelstva Duchcova. Po volbách její členové podepsali koaliční dohodu s ČSSD, KSČM a uskupením Žijeme Duchovem. ČSSD uzavřela koalici s DSSS a KSČM už v minulém volebním období, kvůli čemuž byla duchcovská sociálnědemokratická buňka v roce 2014 zrušena. Na podzim 2018 byla ovšem znovu obnovena. Strana TOP 09, jejíž členstvo kandidovalo za uskupení Žijeme Duchovem, se od koaliční smlouvy distancovala.^{71/}

2.3. Krajní pravice

1. května se v Plzni sešli příznivci DSSS, Dělnické mládeže a protislámského hnutí Blok proti islamizaci. Proti jejich shromáždění se postavilo asi 50 studentů, na které neonacisté zaútočili. Dva sympatizanti DSSS byli předvedeni na policii, protože narušovali veřejný pořádek.^{72/}

V srpnu uspořádala DSSS demonstraci v Dubí na Teplicku (viz též níže). Byla to reakce na fyzické napadení na místním koupališti.^{73/} Podle čtvrtletní zprávy o extremismu bylo v souvislosti s demonstrací obviněno 11 lidí. Důvodem byla např. neonacistická symbolika, hajlování nebo napadení novináře.^{74/} Kromě toho pachatelé vykřikovali „Chránit černý svině, ty vole, hamba!“ a „A. C. A. B.“ („Všichni policajti jsou svině“).^{75/}

DSSS pořádala shromáždění i 17. listopadu v Litvínově. Jeden z účastníků je podezřelý z přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, protože měl na sobě vestu se symbolem orlice a číslem 14.^{76/} Shromáždění se uskutečnilo 10 let po střetu s policií, kterého se členové a příznivci strany dopustili při pokusu o vstup do Janova, sídliště zčásti obývaného Romy. Romové si na janovském sídlišti připomněli výročí zapálením svíček za tehdy zraněné policisty a oběti nacismu.^{77/}

67/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zit-brno-vyzvalo-k-prijeti-migrantu-podle-koalice-je-to-vec-statu>

68/ <http://www.romea.cz/cz/publicistika/komentare/ivan-bartos-byt-proti-fasismu-a-rasismu-je-prec-normalni>

69/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nic-nepodepsali-ale-kandidovali-za-spd-pet-lidi-to-zjistilo-az-z-volebnich-listku>

70/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/spd-tomia-okamury-bude-nove-v-zastupitelstvu-v-brne-celkem-ziskalo-xenofobne-populisticke-hnuti-kolem-170-mandatu>

71/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/skandalni-spoluprace-cssd-a-extremistu-z-dsss-v-duhcove-pokracuje-top-09-se-od-koalice-distancuje>

72/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/priznivci-dsss-napadli-na-shromazdeni-v-plzni-odpurce-neonacismu-musela-zasahovat-policie>

73/ <https://www.novinky.cz/krimi/481040-policie-obvinila-radikaly-z-demonstrace-v-dubi-z-rasismu-i-loupeze-chteli-novinari-sebrat-fotak.html>

74/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ctvrtletni-zprava-o-extremismu-policie-obvinila-11-lidi-v-souvislosti-s-demonstraci-dsss-v-dubi>

75/ V kapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů jsou tyto události popsány v případě incidentů „Zbit na koupališti“ č. 85, respektive „Napadení fotografa“ č. 88, „Napadení odpůrců demonstrace“ č. 89, „Napadení redaktorky“ č. 90 a „Vyzývání ke zplynování“ č. 91.

76/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-resi-ucastnika-litvinovskeho-mitinku-dsss-ktery-mel-na-veste-neonacisticke-symboly>

77/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/desetilete-vyroci-pokusu-o-pogrom-na-janovske-romy-si-pripomnelo-jen-par-extremistu-romove-zapalili-svicky-za-zranene>

Redakce mosteckého Deníku upozornila v březnu policii na sérii nacistických symbolů, které někdo nasprejoval na nejrůznější místa v mosteckém parku Šibeník. Symboly na sebe navazovaly a pomocí šipek vedly kolemjdoucí až k největší metr široké svastice na konci parku. Podle redakce byla „nacistezka“ minimálně 400 metrů dlouhá.^{78/}

Mnozí lidé napojení na krajní pravici se rozhodli kandidovat i v letošních komunálních volbách. Např. Vlastimil Pechanec (DSSS), odsouzený za rasově motivovanou vraždu, se rozhodl kandidovat jako lídr hnutí Za bezpečné Svitavy.^{79/} V Brně se zase do kampaně před volbami zapojilo hnutí Slušní lidé. Jeho členové dostali na konci září pokuty celkem za 126 tisíc korun kvůli tomu, že v květnu přerušili divadelní hru „Naše násilí a vaše násilí“, neboť nesouhlasili s jejím obsahem (viz níže). Hnutí podalo proti rozhodnutí odpor.^{80/}

Nejvyšší soud odmítl dovolání předsedy Národní demokracie Adama B. Bartoše, který byl za protižidovský text na hrobě zavražděné dívky v Polné odsouzen ročním podmíněným trestem s dvouletým odkladem.^{81/} Bartoš se poté obrátil ještě na Ústavní soud, který však v prosinci trest potvrdil.^{82/}

I přes pravomocné odsouzení si Bartoše vybral jako svého tiskového mluvčího jeden z kandidátů na prezidenta ČR Petr Hannig a vyslal ho dokonce do debaty tiskových mluvčí, kterou v době

vrcholící předvolební kampaně uspořádal zpravodajský web iDnes. Kvůli Bartošově účasti odmítl do debaty svého člověka poslat kandidát Marek Hilšer. Odůvodnil to tím, že s antisemitou se nediskutuje.^{83/}

Někdejší kandidát DSSS neuspěl s dovoláním k Nejvyššímu soudu, který konstatoval, že se dopustil podněcování k nenávisti, za což ho frýdecko-místecký soud potrestal 150 hodinami obecně prospěšných prací. Skutku se dopustil v roce 2013 šířením letáků se svou fotografií, na kterých byly např. nápisy: „Dost bylo zvýhodňování cikánů“ nebo „Konečné řešení cikánské otázky.“^{84/}

Ministerstvo vnitra pozdrželo vydání výroční zprávy o extremismu. Ačkoli dříve býval dokument zveřejňován už v květnu, letos se podle Aktuálně.cz jeho vydání zastavilo u ministra vnitra Lubomíra Metnara kvůli tomu, že zpráva věnuje velký prostor parlamentnímu hnutí SPD. Aktuálně.cz upozornilo na skutečnost, že premiér v demisi Babiš bude možná v budoucnu podporu Okamurova hnutí potřebovat při hlasování ve sněmovně, proto s vydáním zprávy ministerstvo vyčkává.^{85/} Zmínky o hnutí ve zprávě o extremismu kritizovala i Kancelář prezidenta republiky. Podle ní „je nepřijatelné, aby autoři pranýřovali politické a jiné subjekty jen proto, že nesdílejí jejich pohled na určité společenské jevy.“^{86/} I přes komplikace s vydáním zůstala nakonec strana ve zprávě zmíněna. Autoři v textu uvedli, že Okamurovo hnutí „není z pohledu definice Ministerstva vnitra extremistickým subjektem.

78/ https://mostecky.denik.cz/zpravy_region/foto-v-moste-vznikla-nacistezka-jejimu-autorovi-hrozi-az-pet-let-vezeni-20180319.html

79/ <https://m.novinky.cz/articleDetails?ald=483215&sznu=7HFUy1JWc2gRcAAk>

80/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/hnuti-slusni-lide-pokutovano-126-000-kc-za-naruseni-divadelni-hry>

81/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/trest-za-antisemitsky-text-v-polne-pro-bartose-plati>

82/ https://www.denik.cz/z_domova/extremista-bartos-neuspel-se-stiznosti-za-napis-v-polne-dostal-podminku-20181218.html

83/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/prezidentsky-kandidat-hannig-poslal-do-debaty-mluvcich-odsouzeneho-antisemitu-bartose-hilser-s-antisemitou-se-bavit-nejbudeme>

84/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rasisticke-letaky-trestny-cin-nejvyssi-soud_1809031650_per

85/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/spd-je-vetsi-hrozba-nez-tradicni-extremiste-pise-vnitro-ve-z-r~be5e2d6e634011e89dcc0cc47ab5f122/?redirected=1531352206>

86/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/naprosto-neprijatelne-vyskrtnete-spd-ze-zpravy-o-extremismu/r~61b6bd60709711e8a302ac1f6b220ee8/>

Vybírá si ale podobná témata jako pravicoví extremisté a nezřídka k nim zaujímá i podobné názory“.^{87/}

Radikální rétoriku SPD předvedla např. v červnu místopředsedkyně krajského hnutí v Karlových Varech Věra Maříková, když se rozčilovala nad černošskou dívkou zobrazenou na reklamě umístěné na stánku s trdelníkem. „Když vezmu, že trdelník patří Čechům, tak obrázek černošky se zmrzlinou je i pro mě dosti nevhodný. Jak vysvětlit firmě, že tento obrázek se k našemu trdlu opravdu nehodí?“ napsala na svém facebookovém profilu. Po zveřejnění jejího komentáře v médiích příspěvek smazala. Radek Klein, jednatel společnosti Trdlokafe provozující stánek, odmítl rasismus v jakékoli formě a stížnost Maříkové označil za nepřijatelnou.^{88/}

2.4. Bezpečnostní složky

Policie ČR se rozhodla reagovat na aktuální výzvy a proměny společnosti, se kterými se pracovníci bezpečnostních složek denně setkávají. Ministr vnitra Hamáček v říjnu slíbil, že řady policie posílí tisíc policistů. 152 z nich bude bojovat s kyberkriminalitou, terorismem, extremismem nebo finanční kriminalitou. U policie v roce 2018 pracovalo přibližně 40 tisíc lidí.^{89/}

Policie také deaktivovala aplikaci z roku 2012, která sloužila k nahlašování závadného obsahu na internetu. Údajně nebyla dostatečně efektivní, a tak se ji rozhodli nahradit webovým formulářem,

prostřednictvím kterého by lidé mohli rovnou podávat trestní oznámení.^{90/} Do okamžiku finalizace této zprávy však formulář k dispozici stále nebyl. Policie na svém webu odkazuje pouze na stránku <https://www.stoponline.cz/stoponline/> s formulářem pro nahlášení kyberkriminality. K policii se však nahlášené příspěvky nedostanou. Při zaslání dotazu je uživatel pouze upozorněn, že může podat klasické trestní oznámení a policii kontaktovat sám. V době, kdy se značná část kriminality odehrává na internetu, tedy policie nenabízí žádný online nástroj, který by umožňoval uživatelům jednotlivé incidenty zaznamenávat a oznamovat.

Bývalá státní zástupkyně a členka Zelených Věra Nováková v rozhovoru pro Týdeník Echo kritizovala předsudky a rasismus v řadách příslušníků policie. Uvedla také, že předsudky ovlivňují i rozhodování státních zástupců.^{91/}

Předsudečný postoj vyjádřil na FB např. pražský strážník Alexandr Bedeč, když k fotce muslimských žen připojil komentář: „Střilet!!!!“. Za to byl postaven mimo službu a policie případ vyšetřuje pro podezření ze spáchání trestného činu.^{92/} Účastníci protestů proti těžbě v dole Bílina a Mostecku upozornili v červenci na to, že v policejním autobuse převážejícím aktivisty měli policisté nalepené samolepky s přeškrtnutou mešitou, které vyjadřují protimuslimské postoje.^{93/}

Generální inspekce bezpečnostních sborů od září stíhá dva českobudějovické policisty za to, že mučením a výhrůžkami nutili Roma, aby se přiznal k činům, které nespáchal.^{94/}

87/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/bezpecnostni-rada-statu-schvalila-zpravu-o-extremismu-pasaze/r~fc687c0cf93311e8b04aac1f6b220ee8/?redirected=1550788436>

88/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/trdelnik-patri-cechum-ernoska-je-nevhodna-kritizuje-politic/r~51d9d31a6a5611e8ad4a0cc47ab5f122/>

89/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-prijme-1000-policistu-na-zakladni-sluzbu-i-extremismus>

90/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-konci-aplikaci-pro-zavadovy-obsah-webu-pripravuje-novou>

91/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/byvala-statni-zastupkyne-policie-jako-celek-je-rasisticka-v-justici-existuje-institucionalni-rasismus>

92/ https://www.lidovky.cz/domov/vyznamenany-straznik-chtel-strilet-muslimky-vedeni-ho-stahlo-z-ulice-setri-jej-policie.A180820_161545_In_domov_rsa

93/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-zatim-odmita-komentovat-extremisticke-samolepky-v-autobuse-kterym-prevazela-zadrzene-z-klimakempu>

94/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/generalni-inspekce-stiha-dva-budejovicke-policisty-kvuli-muceni-roma-prinutili-ho-k-doznani-ve-veci-ktou-nespachal>

Vývoj zaznamenaly také některé starší kauzy, ve kterých chybovali sami policisté, jejich jednání mohlo mít předsudečnou motivaci. V únoru začal soud s policistou, jenž byl obviněn ze zneužití pravomoci kvůli nepřiměřenému zásahu vůči romským brigádníkům na poli s technickým konopím. Skutek se stal na podzim 2015 a ještě na začátku řízení před soudem obžalovaný muž u policie nadále pracoval.^{95/}

Ombudsmanka Anna Šabatová ve své výroční zprávě za rok 2017 uvedla, že v případech střelby na letním táboře romského pěveckého souboru Čhavorenge policie pochybila, když po oznámení střelby na místo nepřišla. Podle ombudsmanky se policisté nechovali profesionálně a nepříspěli ke zklidnění situace. Incident se stal v létě 2016. Policie pochybení uznala.^{96/}

2.5. Kultura, média a sociální sítě

Protiislámský a protiimigrační aktivista Petr Hampl pokřtil v březnu svou knihu o islámu a islamizaci na půdě Poslanecké sněmovny. Křtu se zúčastnil např. poslanec ODS Václav Klaus mladší, poslanec SPD Jiří Kobza nebo poslanec ČSSD Jaroslav Foldyna.^{97/}

Lídru skupiny Ortel Tomáši Hnídkovi (známému jako Tomáš Ortel) odňal Krajský soud v Plzni cenu pojmenovanou po písničkáři Karlu Krylovi, kterou mu udělil spolek Lidé lidem. Spolek zažalovala vdova po Karlu Krylovi Magdalena Krylová a soud rozhodl, že bez souhlasu pozůstalých neměl spolek na pojmenování ceny

právo. Advokát žalující strany argumentoval tím, že spolek zneužil Krylovo jméno pro politickou agitaci. Upozornil také na Hnídkovu extremistickou minulost v neonacistické skupině Conflict 88. Web Novinky.cz zmiňuje zároveň i Hnídkovu svatbu v dubnu 2018 v den výročí narození Adolfa Hitlera na zámku Zbiroh, kde během druhé světové války sídlilo velitelství SS.^{98/}

Na Okamurovy výroky zpochybňující holokaust zareagovali romští umělci ze skupiny Romane Khale Panthera (Romští černí panteři), když před Poslaneckou sněmovnou rozdávali pohotovostní balíčky proti Okamurově horečce. Reagovali tak na Okamurovy výroky, které on sám omlouval údajnou nemocí a horečkou. Pohotovostní balíček obsahoval popis příznaků, teploměr, sáček s čajem a mandarinku.^{99/}

Olavské Divadlo Petra Bezruče uvedlo premiéru hry „#nejsemrasista_ale“, která reaguje na předsudečné příspěvky v internetových diskusích.^{100/} Na aktuální společenské dění odpovídala i divadelní hra „Naše násilí a vaše násilí“, jež byla uvedena v rámci festivalu Divadelní svět Brno v Divadle Husa na provázku. Představení vyvolalo bouřlivé reakce už dlouho před brněnskou premiérou. Kritikům se nelíbila scéna, kdy postava znázorňující Ježíše znásilňuje muslimskou ženu. Krátce po začátku inscenace narušili asi na hodinu představení členové hnutí Slušní lidé, kteří na pódiu vytvořili řetěz a odvést je musel až policejní antikonfliktní tým.^{101/} Hnutí Slušní lidé podalo v souvislosti s hrou na divadlo trestní oznámení. Trestnímu oznámení kvůli narušení představení čelí ale i členové hnutí.^{102/} Podala jej senátorka Eliška Wagnerová.^{103/}

95/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zacal-soud-s-policistou-ktery-brutalne-zmlatil-romske-brigadniky>

96/ https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Vyrocnizprava-2017_web.pdf

97/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/protiimigracni-sociolog-hampl-pokrtilv-prostorach-snemovny-knihu-o-islamu-podporil-ho-vaclav-klaus-ml-i-martin-konvicka>.

98/ <https://www.novinky.cz/krimi/475457-soud-pripravil-zpevaka-ortela-o-cenu-ktera-nesla-jmeno-karla-kryla.html>

99/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romsti-cerni-panteri-rozdavali-balicky-proti-okamurave-horecce>

100/ http://www.romea.cz/cz/kultura/nejsemrasista_ale-divadelni-inscenace-zamerena-na-nenavistne-komentare-v-internetovych-diskuzich

101/ <https://art.ihned.cz/c1-66150310-aktiviste-narusili-zacatek-kontroverzni-inscenace-v-divadle-husa-na-provazku-postava-jezise-behem-predstaveni-znasilnuje-muslimku>

102/ Útoky stoupenců hnutí Slušní lidé jsou dále popsány v kapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů v případě incidentu „Vaše násilí“ č. 111.

103/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/eliska-wagnerova-senatorka-slusni-lide-brno-divadelni-predstaveni-divadelni_1805312155_haf

Aktuální sociální témata a problémy zpracovávali také zaměstnanci médií veřejné služby. Česká televize odvysílala osmidílný detektivní seriál Lync o brutální vraždě mladého Roma. Na projektu spolupracovali studenti FAMU, JAMU a zlínské UTB. Hlavním tématem díla je rasová nesnášenlivost a předsudky mezi lidmi na malém městě.^{104/}

Redaktoři Českého rozhlasu vytvořili spolu s pracovníky Centra pro společenské otázky Simulátor sociálních dávek, který názorně ukazuje, že se lidem s exekucemi nevyplatí pracovat. Program upozorňuje na to, že český sociální systém místo motivace spíše trestá, což je kontraproduktivní.^{105/}

SPD nebyla pozvána do předvolebních debat deníku Blesk. Redaktoři to odůvodnili tím, že po volbách v roce 2017 neměli přístup na akce hnutí, proto respektují, že SPD nechce, aby se o nich v Blesku psalo. Dalším důvodem jsou podle vedoucího zpráv Davida Vaníčka časté rasistické, xenofobní a nenávistné výroky členů strany, které by mohly během živého vysílání zaznít.^{106/}

Členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny napsali prohlášení k pořadu České televize Máte slovo Michaely Jílkové. Vyjádřili v něm nesouhlas s tím, aby byly rasistické výpady prezidenta Zemana vůči Romům probírány v pořadu, jehož „formát debaty ani způsob jejího vedení neumožňují diskusi, nedávají prostor analýze, jejich cílem je jen populisticky a bulvárně zesměšňovat řečníky v ukřičené a vyhocené hádce“. Účast v debatě odmítli zástupci organizací Romea, In IUSTITIA i ředitel Institutu pro sociální inkluzi Martin Šimáček.^{107/}

Evropská komisařka pro spravedlnost Věra Jourová oznámila, že sociální sítě FB, YouTube či Twitter odstraňují až 70 procent nahlášených nenávistných projevů a ve většině případů jsou jejich pracovníci schopni nahlášený obsah vyhodnotit do 24 hodin. Vyplývá to podle ní z třetího hodnocení naplňování kodexu, prostřednictvím kterého se v roce 2016 některé sociální sítě dobrovolně zavázaly potírat šíření nenávistného obsahu na území Evropy. Podle prvního hodnocení v roce 2016 odstranily sociální sítě pouze 28 procent nahlášeného nenávistného obsahu.^{108/}

Sociální síť Twitter začala na začátku června blokovat odkazy na dezinformační webové stránky, které zveřejňují nepravdivý, prorusky orientovaný nebo rasistický obsah. Patří mezi ně např. web Aeronet, AC24 nebo Parlamentní listy. Poslední zmíněný web nazval opatření sociální sítě cenzurou. Sérii komentářů k tématu vydal na svém oficiálním twitterovém účtu i mluvčí českého prezidenta Jiří Ovčáček, jenž obsah blokováných webových stránek sdílel poměrně často.^{109/}

Mediálním prostorem se opět šířilo několik hoaxů neboli nepravdivých či zavádějících zpráv. Poslanec Radek Koten (SPD) např. ve vysílání České televize prohlásil, že střelec mající na svědomí únorový teroristický útok na Floridě, při kterém zahynulo 17 lidí, byl členem antifašistického hnutí. Ve skutečnosti byl členem neonacistické skupiny.^{110/} Web HateFree Culture zaznamenal i další vyvrácené hoaxy. Jeden z nich např. tvrdil, že město Brno zavádí arabštinu na úřadech.^{111/} Další hoax pak obsahoval nahrávku úkli-

104/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ct-dnes-spusti-novy-detektivni-serial-lync-o-vrazde-mladeho-roma-jednu-z-hlavnich-postav-hraje-marsell-bendig>

105/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lidem-v-exekuci-se-nevyplati-pracovat-ukazuje-nova-kalkulacka-socialnich-davek>

106/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/blesk-nechce-riskovat-rasisticke-vyroky-okamurovcu-v-predvolebnich-debatach-nepusti-zastupce-spd-tomia-okamury-do>

107/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/clenove-romske-rady-vyzyvaji-ceskou-televisi-dejte-prostor-skutecne-debate-porad-mate-slovo-ji-neumoznuje>

108/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/webove-firmy-odstrani-70-procent-nahlasenych-projevu-nenavisti>

109/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/twitter-zacal-blokovat-weby-sirici-nenavist-a-dezinformace-parlamentni-listy-aeronet-ovcacek-a-dalsi-zuri>

110/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/rasista-zastrelil-na-floride-17-lidi-poslanec-spd-tomia-okamury-siril-dezinformaci-ze-slo-o-clena-antify>

du místa s velkým množstvím kryš. Ačkoli video pochází z Velké Británie a bylo pořízeno v roce 2013, lidé si jej přeposílali s tím, že jde o úklid skládky u domu v Bohumíně, kde žijí Romové.^{112/}

Web Manipulátoři.cz zase upozornil na vtip, který se začal na FB šířit jako hoax. Jedna z recesistických stránek uveřejnila fotografii pocházející z Francie a zachycující Canal Saint Martin se stany, kterými lidé řeší tamní složitou bytovou situaci. Administrátor ale záměrně napsal, že jde o Rašínovo nábřeží v Praze a ve stanech jsou uprchlíci.^{113/}

Web Romea.cz upozornil na to, že předseda výboru pro sociální věci, bezpečnost a sociálně vyloučené lokality a místopředseda SPD v Ústeckém kraji Dominik Hanko šíří hoaxy, tedy nepodložené a nepravdivé zprávy o Romech nebo muslimech. Negativně se vyjadřoval např. o fotbalistech tmavé pleti. Na FB také uvedl, že nepracujícím se počítá důchod z průměrné mzdy.^{114/} Hoax šířil i předseda SPD. Okamura na svém oficiálním facebookovém profilu oznámil, že nově budou smět v ČR volit i kandidovat také cizinci bez českého občanství. Za přijetí opatření obvinil nového ministra vnitra Hamáčka. Ministerstvo vnitra uvedlo informaci na pravou míru. Od roku 2004 platí, že kromě českých občanů mohou v ČR volit pouze občané členských států EU, týká se to ale jen voleb do obecních zastupitelstev.^{115/}

Na internetu se objevila skupina dobrovolníků, kteří si říkají „elfové“ a bojují proti dezinformacím a ruské propagandě. Členové uskupení chtějí zůstat v anonymitě, jsou mezi nimi ale údajně studenti, lékaři, kyberspecialisté, vědci nebo policisté a vojáci. Vyhledávají dezinformace, mapují je a zjišťují, kdo za nimi stojí. Někteří z nich se zaměřují např. na dezinformační řetězové e-maily.^{116/}

2.6. Veřejnost

Na začátku března neznámý pachatel zhanobil památník romského holokaustu v Letech u Písku, když k pomníku položil prasečí hlavu. Stalo se to v době, kdy se vyklízel místní vepřín a místo bylo připravováno pro umístění důstojného památníku.^{117/}

Velký rozruch mezi lidmi vyvolalo napadení v areálu koupaliště v Dubí. Většina médií popisovala situaci tak, že skupina sedmi Romů v areálu koupaliště napadla muže bílé pleti, protože se zastal ženy napadené romskou ženou.^{118/} Romea.cz později příběh doplnila svědectvím ženy, jež incident popisovala jinak. Podle ní vše začalo drobnou rozepří dětí v brouzdališti a údajně napadená žena ve skutečnosti nadávala a fyzicky napadla jedno z přítomných romských dětí, což vyvolalo další konflikty.^{119/}

111/ <https://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/2602-arabstina-brno>

112/ <https://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/2680-bohumin-romsky-dum>

113/ <http://manipulatori.cz/vtip-ktery-se-zacal-sirit-jako-hoax-uprchlici-v-praze-na-naplavce/>

114/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/clen-spd-tomia-okamury-siri-nenavistne-hoaxy-a-rasismus-tercem-jsou-romove-muslimove-i-fotbaliste-tmave-pleti>

115/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/okamura-opet-siri-lzi-tvrdi-ze-nove-mohou-v-cr-volit-i-cizinci-novy-ministr-vnitra-hamacek-je-to-lez>

116/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesti-elfove-rusti-trollove-dezinformace-propaganda/r~93a60ad0db6b11e89de10cc47ab5f122/?fbclid=IwAR3R%20wxAGmQZhrFr37wX9bA117UfTD39leByWMwk3DhkeGLJQkQsOGlg2Bg0>

117/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/pamatnik-v-letech-u-pisku-byl-zhanoben-nekdo-k-pomniku-polozil-praseci-hlavu>

118/ <https://tepicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/ferova-bitka-v-brouzdalistic-incident-na-koupalistic-v-dubi-vysetruje-policie-20180808.html>

119/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/video-nove-svedectvi-rvacky-na-koupalistic-v-dubi-konflikt-mela-vyprovokovat-bila-zena-hodila-s-romskym-ditetem-do-bazenku>

Na jezeře Lhota utonuli na začátku srpna dva chlapci vietnamského původu. O kauze velmi podrobně informoval deník Blesk. Ten také přinesl svědectví několika žen, podle kterých se zaměstnanci areálu nechovali k matkám utonulých chlapců uctivě. Důvodem mohla být podle svědkyň odlišná národnost.^{120/} Z reportáže uveřejněné v Respektu však vyplývá, že tyto informace byly patrně nepodložené.^{121/}

Státní úřad inspekce práce zveřejnil zprávu, podle které v roce 2017 zaznamenal 123 případů diskriminace při hledání zaměstnání, což je nejvíce za poslední čtyři roky. Závadné byly podle inspekce často už texty inzerátů. Zaměstnavatelé přímo uváděli, že hledají pracovníky určitého pohlaví či věku nebo že nechtějí zaměstnance romského původu.^{122/}

Zpravodajskému webu Romea.cz se svěřila romská žena s nepříjemnými zážitky svých dcer v drogerii Teta. Kvůli jejich romskému původu si k nim stoupla jedna z prodavaček a zaměřila svou pozornost výhradně na ně i přesto, že v obchodě byli i další zákazníci. Ženy zažily nepříjemný pocit ponížení.^{123/}

Podle ostravské organizace Romipen diskriminuje tamní největší poskytovatel nájemního bydlení společnost Residomo romské nájemníky. Společnost si podle svého vyjádření chce každého nájemníka prověřit, zda platí nájem, nemá exekuce či dluhy a zda na něj nejsou stížnosti s porušováním domovního řádu. Pracovníci organizace Romipen ale upozorňují, že mezi lidmi,

jimž nebyla smlouva prodloužena, byli i ti, kteří žádný problém neměli a nájem řádně platili. Residomo spolupracuje s městem na programech nulové tolerance a jeho ředitel Jan Rafaj se ostře vymezuje proti „nepřizpůsobivým“.^{124/}

Česká obchodní inspekce zahájila správní řízení s pěti provozovateli koupališť na severu Čech kvůli diskriminaci určité části zákazníků. Provozovatelé koupališť nabízeli až sedmdesátiprocentní slevu pro místní obyvatele obce, zatímco přespolní návštěvníci zaplatili plnou cenu. Opatření bylo podle mnohých namířeno proti Romům. Provozovatelům koupališť hrozí až třímilionová pokuta.^{125/}

Členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny upozornili na dvojí metr českého soudnictví. Podle nich jsou „delikty Romů ve srovnání s jinými občany souzeny spíše vyššími sazbami, a naopak případy s dopadem na občany romského původu jsou trestány spíše nižšími tresty.“ Členové Rady to ilustrovali na případě zastřelení Roma v Chomutově, za což odvolací soud potrestal pachatele pouhými sedmi lety vězení. Soudce mu tedy uložil trest o tři roky nižší, než je spodní hranice trestní sazby za vraždu.^{126/}

Diskriminaci řešila také žena, která konvertovala k islámu. Při gynekologickém vyšetření jí nebylo dovoleno nošení hidžábu. Lékař ženě řekl: „Jste Češka a my jsme v Česku, tak se podle toho chovejte!“ Na základě vyšetření byla žena hospitalizována a nebylo jí umožněno ani to, aby měla šátek na hlavě po dobu

120/ <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/557409/desiva-svedectvi-z-jezera-lhota-kde-utonuly-dve-deti-7-rodice-prosili-o-pomoc-zadna-neprichazela.html>

121/ <https://www.respekt.cz/spolecnost/anatomie-jedne-tragedie>

122/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/diskriminace-romove-rasa-pohlavi-inspekce-prace_1804060625_pj

123/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nechci-uz-nad-ponizujicim-dohledem-prodavacu-v-obchodech-mavnout-rukou-rika-zena-po-zazitku-v-drogerii>

124/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lide-na-davkach-nejsou-zadouci-byvale-rpg-proveruje-sve-najemniky>

125/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/opatreni-namirene-proti-romum-provozovatele-koupalist-v-lete-diskriminovali-vyssim-vstupnym-nektere-skupiny-obyvatele>

126/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/clenove-romske-rady-reaguji-na-snizeni-trestu-vrahovi-z-chomutova-justicni-sikana-romu-v-ceskem-soudnictvi-je-uzivan-dvoji>

hospitalizace, přestože si mohla přinést své vlastní oblečení. Pro ženu byl celý lékařský zákrok velmi stresující, což bylo ještě umocněno chováním vyšetřujícího lékaře. Žena podala na jeho chování stížnost k vedení nemocnice. To odpovědělo, že k porušení práv pacientky nedošlo. Kvůli zhoršenému psychickému stavu se žena již nechtěla obracet na další instance. S odstupem času však zvažuje kontaktování ombudsmanky.

Veřejná ochránkyně práv Šabatová komentovala aktuální dění v oblasti diskriminace a integrace. V dubnu upozornila na vzrůstající počet nenávistných projevů na internetu. Pachatelé se podle ní častěji stávají běžní lidé, kteří nejsou členy extremistických skupin. Při komunikaci na internetu lidé ztrácí zábrany a často ani neví, že se dopouští protiprávního jednání.^{127/} V prosinci pak ombudsmanka zveřejnila 10 opatření, která by podle ní přispěla k lepší integraci Romů ve školách. Doporučila např. kvalitnější společné předškolní vzdělávání nebo dobrou přípravu učitelů na etnicky rozmanité třídní kolektivy.^{128/}

Skupina křesťanských aktivistů v únoru vyzvala dopisem papeže Františka, aby neprodlužoval mandát pražskému arcibiskupovi Dominiku Dukovi. Vadí jim jeho příklon k nacionalismu a krajní pravici, „nekritická podpora islamofobního prezidenta Miloše Zemana“ i odmítání solidarity s uprchlíky.^{129/}

Kritice z představitelů římskokatolické církve čelil též kněz Petr Piřha, jenž během svatováclavského kázání kritizoval tzv. Instanbulskou

úmluvu. Podle něj by v Česku vedla k přijetí „dokonale zvrácených zákonů“ proti tradiční rodině.^{130/} Česká ženská lobby na něj pro řadu dalších předsudečných a dezinterpretujících komentářů podala trestní oznámení.^{131/}

Přibližně čtyři stovky lidí se v Praze už po patnácté účastnily Pochodu dobré vůle, aby si připomněli památku židovských obětí holokaustu. Pochod zakončil vzpomínkový program Všichni jsme lidi.^{132/}

V Liberci se na konci června objevilo sedm dřevěných křížů na památku dětských obětí romského holokaustu. Kříže vztyčili členové Asociace romských představitelů Libereckého kraje na místě bývalého koncentračního tábora, odkud byly v roce 1943 ženy poslány do Ravensbrücku a Buchenwaldu a muži do Osvětimi. Bylo mezi nimi i sedm chlapců ve věku od několika měsíců do tří let. Všichni zemřeli.^{133/}

V Liberci se také objevilo 12 nových kamenů zmizelých, které upomínají na tragické osudy především Židů za druhé světové války. Jeden z nově instalovaných libereckých kamenů byl věnován zavražděnému Romovi Alfredu Krasemu. Kameny byly položeny u příležitosti 80. výročí Křišťálové noci, kdy nacisté pálili synagogy a ničili obchody.^{134/}

Terezínský památník odmítl v příštím roce umožnit předsedovi Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslavu Vodičkovi promluvit na Terezínské tryzně. Důvodem jsou Vodičkovy slovní

127/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ombudsmanka-narusta-pocet-nenavistnych-projevu-na-internetu-od-beznych-obcanu-keri-ne-jsou-napojeni-na-extremisty>

128/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ombudsmanka-doporucila-deset-opatreni-k-lepsi-integraci-romu-do-beznych-skol-a-mez-i-ostatni-deti>

129/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/krestansti-aktiviste-zveřejnili-dopis-ve-kterem-zadaji-papeze-aby-neprodlouzil_1802141210_dp

130/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/knez-pitha-istanbulska-umluva-kazani-trestny-cin-ceska-zenska-lonny_1901141626_lac

131/ Výsledek je popsán v rámci incidentu „Nadvláda homosexuálů“ č. 43 v kapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů.

132/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/stovky-lidi-se-v-praze-ucastnily-pochodu-proti-antisemitismu>

133/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-liberci-se-objevilo-sedm-krizu-na-pamatku-romskych-deti-byly-zavrene-v-libereckych-lagrech-a-zemrely-v-osvetimi>

134/ https://liberecky.denik.cz/zpravy_region/foto-v-liberci-polozili-kameny-zmizelych-20181109.html

135/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/predseda-ceskeho-svazu-bojovniku-za-svobodu-csbs-jaroslav-vodicka-uz-nebude-vystupovat-na-terezinske-tryzne>

útoky na uprchlíky i média veřejné služby, které zahrnul do svého projevu v roce 2016.^{135/}

Britská BBC zařadila na seznam stovky nejinspirativnějších žen i bojovnici za práva nedobrovolně sterilizovaných romských žen Eleny Gorolovou pocházející z Ostravy.^{136/}

Odpůrci/kyně šíření nenávisti uspořádali v březnu protest na pražském Klárově. Vyjádřili tak svůj nesouhlas s rasismem, násilím a zpochybňováním romského holokaustu. Akce, na které např. zazněla jména obětí rasového násilí v ČR, se zúčastnilo několik desítek lidí.^{137/}

Začátkem srpna prošel Prahou protestní pochod proti předsudečnému násilí a diskriminaci Romů v ČR a dalších zemích. Pochodující upozorňovali především na násilné útoky, jež se v poslední době odehrály na Ukrajině. Průvod se zastavil před ukrajinskou ambasádou, kde zaznělo několik proslovů. Mezi řečníky byl např. sociolog Fedor Gál nebo Ondřej Mirovský ze Zelených.^{138/}

V Praze se v srpnu konal další ročník festivalu Prague Pride, který završil pochod centrem města. Podle pořadajících se letos zúčastnilo 40 tisíc lidí, tedy o pět tisíc lidí více než v minulém roce.^{139/}

28. října se uskutečnilo na Hradčanském náměstí shromáždění v rámci Roma Pride 2018. Během akce zazněly projevy, jež se vymezovaly především vůči protiromským výrokům prezidenta Zemana. Původně byl naplánován i pochod centrem města, ten se ale kvůli nepřízní počasí neuskutečnil. Večer proběhl v Žižkově koncert kapely Terne čtveřice.^{140/} Proti Zemanovým výrokům na adresu Romů se demonstrovalo na Hradčanském náměstí i během 17. listopadu.^{141/}

Monitoring PN prováděný IU je v národním kontextu unikátní, neboť přináší nejobsáhlejší a ověřený datový soubor o PN v ČR. Podílí se na něm několik pracovníků a pracovníc IU, kteří sbírají data a provádějí analýzu. Fáze sběru dat spočívá ve vyhledávání incidentů pomocí různých zdrojů, vytváření záznamů incidentů v databázi a doplňování nových informací k nim. Analytici kontrolují zadané informace, zadávají do databáze předsudečné incidenty, o nichž informace poskytlo Policejní prezidium z ESK, a žádají OČTŘ o informace k incidentům zjištěným ze všech zdrojů.

136/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/elena-gorolova-je-jednou-ze-stovky-inspirativnich-zen-figurujicich-na-seznamu-britske-bbc>

137/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-demonstrace-proti-rasismu-a-vyvolavani-nenavisti>

138/ <http://a2larm.cz/2018/08/fotoreport-protestni-pochod-proti-rasismu-a-pogromum/>

139/ <https://www.novinky.cz/domaci/480191-duhovy-pruvod-prague-pride-po-roce-prosel-ulicemi-hlavniho-mesta.html>

140/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-pochod-romske-hrdosti-roma-pride-2018>

141/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-demonstrace-jdeme-do-toho-me-dzav-a-so-tumen-avena>

3. Metodika monitoringu předsudečného násilí

3.1. Zdroje předsudečných incidentů

Informace o jednotlivých incidentech jsou získávány z různých zdrojů. Celkem jich lze rozlišit *šest*: terénní práce; online formulář; telefonní linka; spolupráce s NNO, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi; spolupráce s OČTŘ; a monitoring médií, včetně sociálních sítí.

Terénní práce: Osobní kontakt s lidmi v jejich „přirozeném“ prostředí považuje IU za nenahraditelný a nejefektivnější přístup k řešení problémů spojených s PN. Ve snaze o rozšiřování povědomí o své činnosti se účastní množství veřejných akcí, od veřejných shromáždění přes diskuse a kulturní festivaly po odborné semináře a konference. Cíleně jsou také vyhledávány a oslovovány osoby z ohrožených komunit v místech, kde se pravidelně zdržují. I když se oběti předsudečného útoku může stát kdokoli a kdekoli, míra tohoto rizika není pro všechny sociální skupiny stejná. Předností tohoto zdroje je, že umožňuje oslovit klienty z ohrožených skupin přímo a budovat mezi nimi a pracovníky a pracovníci IU dlouhodobý vztah a důvěru.

Online formulář: Základním nástrojem zjišťování předsudečných incidentů je formulář dostupný na webových stránkách IU. Oběti nebo svědci PN zde mohou vyplnit konkrétní údaje týkající se průběhu a okolností incidentu. Údaje se automaticky přenášejí do databáze, kde se jimi přednostně zabývají pověřeni pracovníci/e a v závislosti na charakteru incidentu volí další postup. Pokud je to možné, IU se snaží poškozené zpětně kontaktovat a nabídnout jim své služby. Formulář je možné vyplnit v češtině a angličtině. Předností online formuláře je, že bývá využíván lidmi, kteří často své napadení jinak žádným institucím neoznamují. V případě IU se jedná o napadené z důvodu sexuální orientace či genderové identity či zdravotního stavu.

Telefonní linka: K ohlašování incidentů a požádání o pomoc při jejich řešení byla rovněž zřízena telefonní linka.

Volat lze jak na pevnou linku (+420 212 242 300), tak na mobil (+420 773 177 636) a na bezplatnou linku (+420 800 922 922). Příležitostně je zaváděna speciální telefonní linka v době konání rizikovějších veřejných událostí, jako je např. každoročně pořádaný pochod Prague Pride. Telefonní linka je dominantním kanálem, prostřednictvím kterého IU navazuje kontakt s poškozenými a identifikuje, zda se jedná o oběti PN. Hlavní její předností je snadná dostupnost.

Spolupráce s NNO, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi: Protože skupiny ohrožené PN jsou v ČR poměrně různorodé, využívá IU při jejich oslovování pomoci organizací, které s potenciálně ohroženými lidmi pracují v jiném kontextu (poskytují jim služby, sdružují je). Pracovníci a pracovnice těchto organizací mají velkou příležitost dozvědět se o předsudečných incidentech. Se členstvem ohrožených skupin jsou v častém, dlouhodobém a přirozeném kontaktu. Poškození/é jsou zvyklí v rámci těchto organizací řešit své problémy či mluvit o své situaci. Proto lze očekávat, že zde budou sdílet i své případné ohrožení či napadení. Je důležité, aby pracovníci a pracovnice měli kompetence identifikovat předsudečné incidenty a věděli o službách IU. V minulých letech navázala IU spolupráci s řadou organizací.^{142/} Předností této spolupráce je, že se na mapování PN podílejí organizace mající přístup k ohroženým skupinám.

Spolupráce s OČTŘ: Činnost OČTŘ je v případě mapování PN nezastupitelná. Především Policie ČR disponuje rozsáhlým aparátem a nástroji k získávání informací o předsudečné kriminalitě napříč ČR. Zároveň disponuje pracovišti, která jsou pověřena informováním veřejnosti a sdílením informací s občanskou společností. Ústřední roli v získávání informací o PN hrají zejména Policejní prezidium ČR, oddělení tisku a prevence Krajských ředitelství policie a Služba kriminální policie a vyšetřování, dále pak státní zastupitelství a soudy. Kvalita výstupů je

závislá na kvalitě dat v ESK a na ochotě OČTŘ spolupracovat s organizací IU. Co se kvality dat týče, dodatečné dotazování odhaluje některé nesoulady mezi poznatky policejního prezidia a policejních útvarů, které trestné činy objasňovaly. Údaje se někdy liší jak v místě spáchání trestného činu, tak v čase spáchání incidentu. V některých případech se ukázalo, že došlo k překvalifikování skutkové podstaty trestného činu (včetně změny z předsudečné kriminality na běžnou), aniž by se tato informace promítla do ESK. V jiných případech pak nebyly incidenty z ESK na jednotlivých policejních útvarech vůbec dohledatelné. Míra ochoty spolupracovat s IU se různí. Velmi oceňujeme ochotu tiskových mluvčích a dalších policistů a policistek poskytnout doplňující data a informace.

Monitoring médií: Předností monitorování médií je, že pokrývají nemalou část násilné trestné činnosti po celé ČR, a tak se často jejich prostřednictvím dozvídáme o případech, které se nedostaly do policejních statistik jako PN či nebyly zohledněny v jiných zdrojích. Mediální zpravodajství je analyzováno průběžně. Tým pracovníků každý týden vyhledává v krimi rubrikách, „černých kronikách“ a krajských sekcích vybraných zpravodajských serverů: Aktuálně.cz, Blesk.cz, Deník.cz, iDnes.cz a Novinky.cz. Pracovníci také příležitostně monitorují sociální sítě

a výstupy audiovizuálních médií, případně obsahy regionálních tiskovin a webových stránek s regionální tematikou. Vyhledávají také ve zpravodajství publikovaném na oficiálních stránkách Policie ČR. K informacím získaným z médií přistupuje IU velmi obezřetně. Ne vždy se incidenty skutečně odehrály tak, jak jsou popisovány. Někdy se dokonce vůbec nestaly. Abychom se vyvarovali reprodukování polopравd a lží, pokoušíme se tyto incidenty ověřovat pomocí jiných zdrojů. Nejdůležitější postavení zauímají samotní poškození. Ty se pokoušíme kontaktovat jak skrze policii a sociální pracovníky, tak skrze NNO a aktivisty. Nepodaří-li se to anebo nemají poškození o spolupráci s IU zájem, pak daný incident monitorujeme v médiích a v rámci vývoje trestního řízení.

Všechny zdroje mají určité nedostatky. Ty jsou pro každý zdroj zvlášť uvedeny v tabulce č. 5. Podle našeho mínění se tyto nedostatky mohou podepisovat na nižší efektivitě získávání informací o PN. Na druhé straně kombinace těchto zdrojů může nedostatky jednotlivých zdrojů kompenzovat. Používáním více zdrojů dochází k vzájemnému doplňování a ke zvýšení schopnosti monitorovat PN.

Tabulka č. 5: Limity zdrojů dat o předsudečném násilí

Terénní práce	<ul style="list-style-type: none"> • Oběti nemají o problematice PN dostatek informací, a tak v praxi nevědí, jak reagovat • Předsudečné útoky jsou v některých komunitách přijímány jako běžná součást života • Absence typického „terénu“ (osoby ohrožené PN se nevyskytují pouze v určité lokalitě) • Uzavřenost komunit a nedostatek kvalifikovaných pracovníků z komunit (zejména cizinecká a LGBT+)
Online formulář	<ul style="list-style-type: none"> • Lidé jsou velmi nedůvěřiví vůči webovým formulářům, raději využívají jiný způsob komunikace • Frekvence využívání online formuláře je významně závislá na jeho propagaci • Formulář je na první pohled velmi rozsáhlý, a tak může oznamovatele odradit • Formulář vykazuje i určitou míru zneužití, IU skrze něj obdržela několik výhrůžek
Telefonní linka	<ul style="list-style-type: none"> • Někteří poškození nechtějí své problémy sdělovat telefonicky • Telefonní linka není realizována non-stop • Pracovnice obsluhující linku hovoří pouze česky a anglicky, a tak vzniká jazyková bariéra
Spolupráce s NNO, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi	<ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci a pracovnice organizací nemusejí věnovat pozornost problematice PN • Lidé ohrožení PN nejsou zvyklí takové násilí řešit v komunitních a jiných organizacích • Organizace samotné někdy fungují jako bariéra, poškozené odrazují od řešení nenávistného napadení, což má vliv na důvěru poškozených v NNO, případně nevěří, že by se s PN dalo cokoli dělat
Spolupráce s OČTŘ	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota a neschopnost obětí hlásit PN policii • Neochota a omezená schopnost rozpoznávat a zaznamenávat PN na úrovni policie • Nedostatečná kvalita a zevrubnost dat poskytovaných OČTŘ • Neochota a nezájem OČTŘ spolupracovat s NNO • Odlišné nastavení systému sběru dat policie od systému IU
Monitoring médií	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná pozornost věnovaná PN ze strany médií, nedostatečná znalost problematiky PN u novinářů • Média věnují nízkou pozornost méně závažným předsudečným útokům • Nedostatečná spolupráce policie při ověřování incidentů zjištěných z médií • Nedostatečná spolupráce s poškozenými při ověřování medializovaných incidentů

Kombinování více zdrojů je důležité, neboť pro PN je typická vysoká míra případů, které zůstanou neoznámeny relevantním institucím, především OČTŘ (latence). Sběr dat z více zdrojů umožňuje do jisté míry překlenout problém policejních statistik, do nichž se mnoho předsudečných incidentů nedostane z různých důvodů. Pro oběti je předsudečné napadení obvykle natolik frustrujícím zážitkem, že o své viktimizaci nechtějí hovořit. Svůj podíl na tom má často nízká důvěra v možnost domoci se spravedlnosti a málo informací, na koho se obrátit o pomoc. Část poškozených se také bojí pomsty pachatele/ky či nechce podstupovat zdoluhavé a traumatizující trestní řízení. Vztah osob ohrožených a vystavených PN k policii sehrává důležitou úlohu. Napadení/é nemusejí policii důvěřovat nebo mohou mít strach z prohloubení újmy v důsledku necitlivého přístupu policistů/ek (sekundární viktimizace).^{143/}

Další předností využívání více zdrojů je skutečnost, že pokrývají různé populace. To je důležité zejména v kontextu nastavení ESSK, které v důsledku omezeného výčtu chráněných charakteristik v trestním zákoníku neumožňuje sledovat jiné předsudečné pohnutky než rasu, národnost, etnickou příslušnost, náboženství a politické přesvědčení.^{144/} Policie se sice může dozvědět o trestných činech motivovaných sexuální orientací či genderovou identitou, bezdomoveckým statutem nebo zdravotním stavem, avšak ve statistice předsudečných trestných činů se tato informace neprojeví. Nejedná se tedy ani tak o problém výše uvedené latence, jako spíše nedostatečného uzpůsobení policejní databáze. Čerpání informací z jiných zdrojů než policejních statistik tento problém rovněž alespoň zčásti řeší.

Poslední významnou předností postupu IU je, že dovoluje informace z různých zdrojů propojit a ověřit. Pokud se dozvíme o případu z médií a následně se napadený stane naším klientem, jsme s to využít informace z obou těchto zdrojů. Pokud je v tomto případě zahájeno trestní řízení, lze čerpat i z policejních informací a rozhodnutí státních zástupců a soudců. Výsledný soubor dat tudíž vykazuje vysokou míru spolehlivosti a podrobnosti informací o PN. Navíc specificky umožňuje sledovat cestu předsudečných trestných činů v průběhu trestního řízení. Sběr dat o PN je nicméně ovlivněn kapacitami organizace. S ohledem na vysokou latenci je možné tvrdit, že čím více sil a prostředků je investováno do monitoringu, tím více PN je identifikováno. Níže uvedený přehled nepředstavuje ani definitivní výčet všeho PN, které s vyskytlo v daném roce, ani jeho statisticky reprezentativní vzorek. Spíše jej lze charakterizovat jako určitou sondu do daného fenoménu, která sleduje následující cíle:

- 1) upozornit na problematiku PN zveřejněním jednotlivých incidentů,
- 2) podrobně popsat stav PN, jak jej zachycují zaznamenané incidenty,
- 3) odhalit neoznámené předsudečné incidenty, tedy ty, které v oficiálních statistikách kriminality nejsou evidovány buď jako PN, anebo vůbec,
- 4) identifikovat problematické aspekty PN z hlediska jeho řešení, zejména důvodů, proč a které skupiny předsudečně napadení neoznamují,

143/ Podle Nathana Halla není trestným činům z nenávisti policií obvykle připisována vysoká důležitost. Nejsou tedy vnímány jako „skutečné“ trestné činy, což pochopitelně může mít vliv na přístup policistů při jejich řešení a ve vztahu k jejich obětem. Vzhledem k tomu, že v ČR je mnoho obětí PN ze společensky stigmatizovaných a do jisté míry i marginalizovaných skupin, je vhodné pro pochopení vztahu policie k obětem využít koncept ideální oběti Nilse Christieho. Jednou z charakteristik ideálních obětí je, že jsou snadno rozlišitelné od pachatele. To v kontextu stigmatizovaných a marginalizovaných skupin nebývá vždy pravidlem, ať už v důsledku vlastní zkušenosti policistů s konkrétními osobami, anebo z důvodu předsudků a stereotypů. Názornou ukázkou vnímání Romů jako lidí, jejichž status obětí je problematický, představuje studie Markéty Vaňkové. Srov. Hall, Nathan. 2013. *Hate crime*. Second Edition. London and New York: Routledge, s. 129–130; Christie, Nils. 1986. „The ideal victim.“ In: *From crime policy to victim policy*. Ed. E. A. Fattah. London: The MacMillan Press, s. 17–30; Vaňková, Markéta. 2008. „Systém brána aneb Jak přispívá policie k reprodukci sociálního vyloučení.“ In: *Romové a Cikáni – známi i neznámi. Interdisciplinární pohled*. Ed. M. Jakoubek, M a L. Budilová. Voznice: Leda, s. 125–130.

144/ Výjimku představuje pouze trestný čin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356), jenž dovoluje sledovat také kategorii „jiné skupiny osob“.

- 5) zaznamenávat dlouhodobé trendy v oblasti PN (ohrožené skupiny, struktura pachatelů, formy násilí, způsobená škoda aj.),
- 6) srovnávat poznatky z analýzy v dlouhodobé perspektivě.

3.2. Zaznamenávání předsudečných incidentů

Základním nástrojem sběru a uchování dat o předsudečných incidentech je databáze. Ta umožňuje vytvářet a spravovat informace ohledně jednotlivých incidentů napříč analytickým týmem. Incidenty jsou evidovány samostatně. Každý záznam obsahuje množství kategorií, které pomáhají incident specifikovat pomocí statistických proměnných, a pole pro narativní popis incidentu. Konkrétně jsou sledovány údaje o spáchaném útoku, tj. obecné informace o oběti a pachateli, okolnosti (místo, čas), forma útoku a typ škody způsobené útokem a stav incidentu z hlediska trestního řízení. Narativní pole pak umožňuje popsat průběh incidentu a doplnit ho o další podrobnější informace, např. o tom, jak se projevila předsudečná pohnutka pachatele (znění nadávek, vyobrazené symboly, výpovědi oběti či svědků atd.).

Jakmile jsou tedy zjištěny prvotní informace o incidentu, o němž se zodpovědný pracovník či pracovnice IU domnívá, že by mohl odpovídat definici PN, je v databázi vytvořen záznam incidentu a do něj zadány příslušné informace. Ke každému incidentu jsou průběžně zodpovědným pracovníkem doplňovány a aktivně dohledávány informace z výše popsaných zdrojů. Dodatečné informace čerpané z dalších zdrojů jsou dále vyhodnocovány s ohledem na to, zda incident odpovídá naší definici PN,^{145/} doplňovány o další relevantní informace, které se nepodařilo dříve zjistit, a nakonec používány k ověřování incidentu. Tento proces je časově velmi náročný a probíhá průběžně po dobu dvou let, během nichž jsou vykonávány různé aktivity s cílem dosažení co největší kvality datového souboru (tabulka č. 6).

Tabulka č. 6: Časová osa vytváření Zprávy o předsudečném násilí v ČR za určitý rok

Dvouleté období						
Rok, který je předmětem výzkumu				Následující rok		
1. kvartál	2. kvartál	3. kvartál	4. kvartál	1. kvartál	2. a 3. kvartál	4. kvartál
Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Vyžádání informací z ESKK a z krajských policejních ředitelství	Vyžádání informací ze státních zastupitelství a soudů	Závěrečná kontrola incidentů, uzavření databáze a analýza PN za předchozí rok

Všechny zaznamenané incidenty procházejí kontrolou. Jejím hlavním účelem je zjistit, zda byly zadány všechny dostupné informace a zda byly zadány správně. Během vyplňování množství kategorií a subkategorií se může stát, že se na některé zapomene anebo že si vybrané možnosti navzájem odporují. Kromě toho v rámci kontroly dochází k vyhodnocování, zda daný incident stále – ve světle nově získaných informací – odpovídá definici PN, potažmo zda se

145/ Při určování předsudečného incidentu využíváme několik indikátorů: charakter osoby vystavené PN, charakter útočnické, způsob provedení útoku, místo a čas spáchaní útoku a absence jiného motivu. Podrobně jsou tyto indikátory popsány v: In IUJUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovnice*. Praha: In IUJUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ľudia proti rasismu, Vive Žene a International Aid Network, s. 18–23.

skutečně stal. Rovněž je zajišťováno, aby se incidenty v databázi neduplikovaly. Tyto plošné kontroly probíhají po každém čtvrtletí a jejich výsledkem jsou *Kvartální zprávy o předsudečném násilí v ČR*.^{146/}

Po skončení prvního kalendářního roku jsou znovu zkontrolovány všechny incidenty, a sice především s cílem zjistit, zdali je v jejich případech smysluplné podávat žádosti o informace OČTŘ. Zároveň jsou zpracovávány statistické informace poskytnuté Policejním prezidiem z ESK tak, aby bylo možné na základě dostupných údajů požádat o další údaje jednotlivá krajská policejní ředitelství. Tyto žádosti zpravidla obsahují jak případy zaznamenané v policejní statistice, tak incidenty zaregistrované v databázi IU, u kterých není zřejmé, jestli se jimi policie zabývala, respektive jestli se jimi zabývala jinak než jako předsudečnou trestnou činností.

Získávání doplňujících informací od policie je zpravidla realizováno v několika fázích, kdy jsou požadovány opomenuté informace a případně řešeny nejasnosti, které během komunikace vznikly. Pakliže byly případy vyšetřované policií ukončeny návrhem na podání obžaloby, jsou s žádostmi o poskytnutí informací oslovovány příslušná státní zastupitelství a soudy. Tato procedura umožňuje nejen zjistit aktuální pozici případu v trestním řízení, ale také získat podrobnější informace o případu a ověřit, zdali byla předsudečná kvalifikace těmito orgány podržena, anebo byla změněna.

Získávání informací od OČTŘ obvykle zabere tři čtvrtiny druhého roku vypracování Zprávy. Po získání všech potřebných informací jsou všechny incidenty opět kontrolovány. Následně je databáze uzavřena, incidenty včetně jednotlivých kategorií jsou exportovány do excelového souboru a nakonec analyzovány v softwaru IBM SPSS. Výsledky této analýzy pro rok 2018 tvoří obsah 4. kapitoly. Všechny incidenty jsou zveřejňovány vždy v anonymizované podobě. Jedním z hlavních principů práce IU je dodržování soukromí a bezpečnosti klientely. Z toho důvodu vždy dbáme na to, aby naše klienty a klientky, ale i další poškozené nebylo možné na základě našich výstupů ztotožnit.^{147/}

3.3. Ověřování incidentů

Ověřováním incidentu se vyjadřujeme k otázce, zda se útok skutečně stal, respektive k míře, v jaké lze považovat jednotlivé incidenty za hodnověrné. Takto rozlišujeme 3 možné výsledky ověření incidentu: silně ověřený, slabě ověřený nebo neověřený.

Za *silně ověřený* považujeme v první řadě incident, o jehož průběhu a předsudečné pohnutce nás informoval samotný poškozený či poškození, a dále pak incident, o němž byly informace sděleny současně dvěma a více zdroji: za silně ověřený tedy považujeme i takový incident, u kterého policejní vyšetřování skončilo návrhem na podání obžaloby a který následně pokračoval obžalováním pachatele, případně jeho odsouzením.

Jako *slabě ověřený* je hodnocen takový incident, o němž se podařilo získat informace pouze z jednoho zdroje. Vzhledem k tomu, že tímto zdrojem bývá nezřídka policie, považujeme za vhodné, aby takto identifikované incidenty nebyly stavěny na roveň těm, které označujeme za neověřené.^{148/}

Konečně za *neověřené* pokládáme ty incidenty, u nichž existuje silné podezření, že byly motivovány předsudečnou pohnutkou, kterou se však přesvědčivě nepodařilo ani potvrdit, ani vyvrátit. Zpravidla se jedná o incidenty zjištěné v rámci mediálního monitoringu. Jiným příkladem může být podezření pracovníce organizace poskytující sociální služby, že byl na jejího klienta spáchán předsudečný útok. Předsudečnou pohnutku ovšem není možné potvrdit, a tak není možné ani ověřit incident.

Tabulka č. 7 znázorňuje jednotlivé fáze zpracování předsudečných incidentů, jak byly popsány výše. Ukazuje, jaké aktivity jsou v rámci monitoringu PN realizovány organizací IU a případně s jakým výsledkem.

146/ Tyto zprávy jsou, stejně jako výroční zprávy, dostupné na webových stránkách IU zde: <http://www.in-ius.cz/ke-stazeni/zprava-o-nasili-z-nenavisti/>.

147/ Výjimku mohou představovat případy, kdy oběti byla veřejně známá osobnost a její napadení bylo silně medializováno.

148/ Obecně se ověřování předsudečných trestných činů převzatých z ESK řídí pravidlem, podle něž jsou všechny považovány za PN, pokud se neprokázal opak. U trestných činů dle §§ 403–404 je postup opačný. Za předsudečné incidenty považujeme jen ty činy, u nichž se podařilo zjistit informace poukazující na předsudečnou pohnutku pachatele.

Tabulka č. 7: Proces zpracování předsudečných incidentů

Výstupy první fáze – vytváření incidentu:

1) Proměnné popisující základní charakteristiky incidentu:

a) místo a okolnosti incidentu

b) informace o oběti

c) informace o pachateli

d) forma útoku a škody

e) pohnutka

f) stav incidentu z hlediska jeho hlášení institucím

g) ověření a zdroje incidentu

h) stav incidentu z hlediska trestního řízení

2) Krátká veřejná narace: základní popis incidentu uveřejněný na konci Zprávy

a) Co, kde, kdy a jak se stalo? Kdo to spáchal a na koho/co?

b) Jak se projevila nenávistná motivace?

c) Jaký je aktuální stav incidentu z hlediska trestního řízení?

Výstupy druhé fáze – vyhodnocování incidentu a doplňování informací:

1) Odstranění duplicitních incidentů

2) Kontrola, zda jsou v záznamu incidentu vyplněny všechny kategorie a zda jsou vyplněny správně

3) Kontrola, zda se skutečně incident stal a zda se stal skutečně tak, jak bylo popsáno

4) Kontrola, zda se jedná skutečně o incident motivovaný nenávistně

Výstupy třetí fáze – ověřování:

1) Ověření incidentů:

a) Silně ověřeno

b) Slabě ověřeno

c) Neověřeno

4. Předsudečné incidenty

Předsudečné incidenty byly pro rok 2018 zjišťovány a zpracovávány způsobem popsaným v předešlé kapitole. Oproti roku 2017 jsme však přejali incidenty zjištěné Federací židovských obcí v ČR, neboť v roce 2018 prováděla monitoring.

4.1. Kvantitativní vyhodnocení incidentů

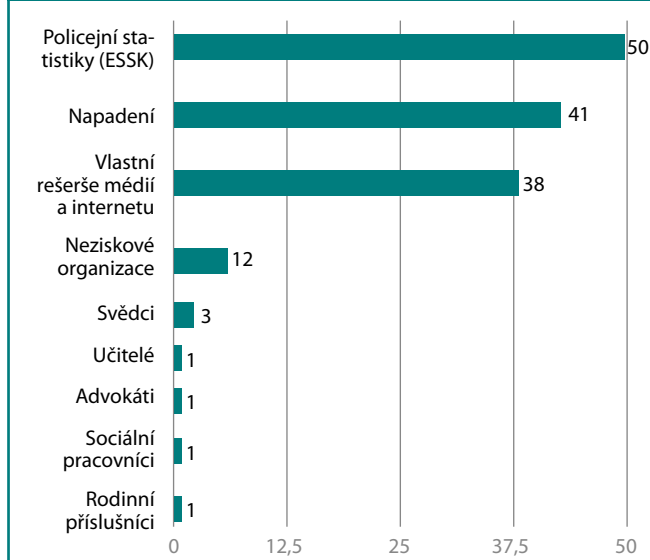
V této podkapitole budou v 10 sekcích představeny výsledky kvantitativního vyhodnocení předsudečných incidentů zaznamenaných v daném roce. První tři sekce se soustředí na zdroje, ověření a meziroční nárůst incidentů. Další tři sekce popisují strukturu pohnutek útoků a vliv uprchlické krize na strukturu pohnutek. V následujících dvou sekcích budou analyzovány formy útoků a jimi způsobené škody a poté formy útoků ve vztahu k pohnutkám a ke konkrétním skupinám ohroženým PN. Nato budou blíže popsány okolnosti útoků, tedy místo a čas, kdy byly spáchány. Nakonec budou představeny charakteristiky obětí a útočníků, což v této Zprávě činíme nově i ve vztahu ke konkrétním pohnutkám. V neposlední řadě bude zmapována pozice incidentů v rámci trestního řízení.

4.1.1. Zdroje informací o incidentech

IU zaznamenala v roce 2018 celkem 148 předsudečných incidentů, které byly zjištěny na základě různých zdrojů (graf č. 2). Z policejních statistik (ESSK) jsme obdrželi informace o 50 incidentech. Informace o zbývajících 98 incidentech jsme získali prostřednictvím oznámení napadených (41 incidentů), vlastní rešerše médií a internetu (38 incidentů), NNO (12 incidentů)

a svědků (3 incidenty). Po jednom incidentu jsme se dozvěděli od učitele, advokáta, sociálního pracovníka a rodinného příslušníka.

Graf č. 2: Zdroje informací o incidentech zařazených do Zprávy

Přejímání incidentů z policejních statistik se děje následovně: Po odstranění duplicit^{149/} obsahovala statistika informace o celkem 174 trestných činech, v jejichž případě bylo trestní řízení zahájeno v roce 2018.^{150/} Z těchto trestných činů jsme v souladu s definicí PN vybrali a do Zprávy za rok 2018 převzali 50 incidentů. Z toho bylo převzato z kategorie předsudečných trestných činů 43 incidentů (42 % incidentů v dané kategorii) a z kategorie trestných činů souvisejících s činností antidemokratických hnutí či organizací 7 incidentů (10 % incidentů v kategorii).

149/ Soubor zaslaných policejních statistik byl strukturován tak, že na jednom řádku byl uveden jeden pachatel trestného činu, který buď samostatně, anebo spolu s dalšími pachateli spáchali jeden incident. Odstranění duplicit znamená, že na každém řádku je uveden jeden incident.

150/ Z toho 102 trestných činů spadalo pod předsudečné trestné činy, 72 činů pod trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací (§§ 403–405).

Do Zprávy pro rok 2018 tedy nebylo z policejní statistiky zařazeno z různých důvodů 124 z celkem 174 trestných činů (tabulka č. 8). Stalo se tak z následujících důvodů (tabulka č. 9):

- Trestné činy již byly registrovány jako incidenty v databázi IU (12 incidentů, 7 % všech incidentů z ESKK).
- Trestné činy byly spáchány před rokem 2018 (35 incidentů, 20 % všech incidentů z ESKK),
- Trestné činy nebyly zařazeny z důvodu nenaplnění definice PN (58 incidentů, 33 % všech incidentů z ESKK). To znamená, že na základě získaných informací nebylo možné incidenty klasifikovat jako PN.
- Trestné činy byly sloučeny s jiným incidentem (17 incidentů, 10 % všech incidentů z ESKK).
- Trestné činy se stále šetří (2 incidenty, 1 % všech incidentů z ESKK).

Tabulka č. 8: Počet incidentů zařazených do Zprávy z policejních statistik podle kategorií incidentů

	Celkový počet incidentů získaných policejních statistik (ESKK)	Z toho do Zprávy za rok 2018 zahrnuto incidentů	Z toho do Zprávy za rok 2018 z různých důvodů nezařazeno
Kategorie	Abs.	Abs.	Abs.
Předsudečné trestné činy	102	43	59
Trestné činy související s činností nenávistných hnutí či organizací	72	7	65
124			

Tabulka č. 9: Důvody nezařazení incidentů do Zprávy z policejních statistik podle kategorií incidentů

	Incidenty již registrované v databázi IU	Incidenty spáchané před rokem 2018	Incidenty nebyly zařazeny z důvodu nenaplnění definice NZN	Incidenty byly sloučeny	Incidenty se šetří	
Kategorie	Abs.	Abs.	Abs.	Abs.	Abs.	
Předsudečné trestné činy	11	29	6	13	0	59
Trestné činy související s činností nenávistných organizací či hnutí	1	6	52	4	2	65
	12	35	58	17	2	

Nenaplnění definice PN bylo dáno dvěma způsoby. Na jedné straně bylo v policejní statistice v kategorii předsudečných trestných činů přítomno 6 incidentů, jimž byla z našeho pohledu předsudečná pohnutka přisouzena mylně. U 2 incidentů se předsudečná pohnutka nepotvrdila, ač byly indicie, že by mohla být (hákový kříž na dveřích domu v obci s údajně početným romským obyvatelstvem). U 3 incidentů se nejednalo podle informací od policie vůbec o trestný čin. U posledního incidentu se nepotvrdilo, že by byl namířen proti nějaké konkrétní skupině, ačkoli pachatel vyhrožoval zastřelením lidí, aby byl „jako Breivik“ a „lidi si na něj pamatovali“.

Na straně druhé bylo mezi trestnými činy souvisejícími s činností antidemokratických hnutí či organizací identifikováno 7 incidentů, které naopak mohly být jako předsudečné kvalifikovány, a proto byly tedy jako takové do této Zprávy zařazeny. 1 případ pak již byl v databázi IU uveden. Celkově tedy platí, že definici PN splňovalo 8 incidentů, respektive 12 % všech trestných činů vedených v policejní statistice pod §§ 403–405 TrZ. Toto zjištění podle našeho názoru svědčí o pokračující tendenci upřednostňovat krajně pravicové, především nacistické symboly jako hajlování a hákové kříže při trestněprávní kvalifikaci trestných činů na straně OČTŘ.

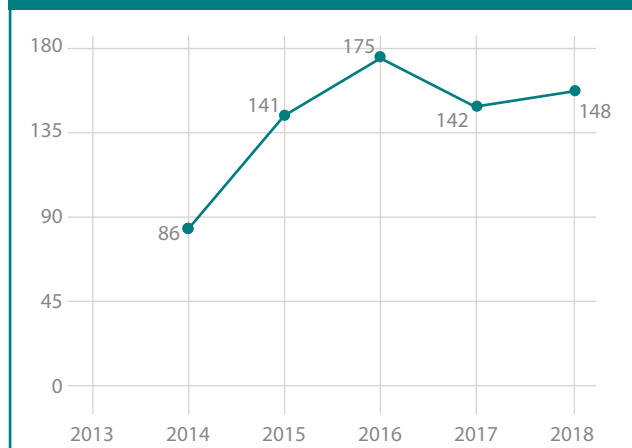
4.1.2. Ověření incidentů

Ze 148 incidentů lze za silně ověřené považovat 94 incidentů, za slabě ověřené 53 incidentů a za neověřené 1 incident. U neověřeného incidentu se nám nepodařilo ověřit pohnutku dostatečným způsobem (viz popis incidentu v podkapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů, č. 117 „Oprátka na plotě“). Z ESSK pochází 18 incidentů slabě ověřených (35 % v této kategorii). To neznamená, že by policejní data byla nedůvěryhodná, ale že policie sama nemá dostatek informací o incidentu či pohnutce, zpravidla se jedná o případy končící odložením nebo zastavením trestního řízení. Vyšetřování bylo zastaveno nebo odloženo v 17 z těchto 19 incidentů. 1 incident pak nebylo možné ověřit proto, že policejní vyšetřování stále v době sestavování Zprávy probíhalo. Ostatní slabě ověřené a neověřené incidenty byly získány z vlastní rešerše médií a internetu (20 incidentů), od NNO (10 incidentů) a jiných zdrojů (5 incidentů). Zde však byla možnost ověření limitována tím, že poškození neoznámili své napadení OČTŘ.

4.1.3. Nárůst počtu incidentů?

V letech 2014 až 2018 zaznamenáváme tendenci k nárůstu počtu incidentů (graf č. 3), v letech 2017 a 2018 konkrétně o 6 incidentů (ze 142 na 148 incidentů). Nejedná se o značný nárůst, a tak můžeme konstatovat s přihlédnutím k ostatním rokům, že nárůst v roce 2016 byl skokový a pro něj specifický, daný větším počtem objasnovaných útoků na romského zpěváka. Pokles v zaznamenaných incidentech mezi roky 2016 a 2017 je evidentní. Na druhou stranu, jedná se o návrat u hodnotu z roku 2015. Zatímco v roce 2015 bylo zaznamenáno o 64 % incidentů více než v roce předchozím (nárůst z 86 incidentů na 141 incidentů), v roce 2016 to bylo již jen o 24 % více než v předchozím roce (nárůst ze 141 incidentů na 175 incidentů), tak v roce 2017 bylo zaznamenáno o 19 % méně incidentů než v předchozím roce (pokles ze 175 na 142 incidentů). V roce 2018 bylo zaznamenáno o 4 % více incidentů než v roce 2017 (nárůst ze 142 na 148 incidentů).

Graf č. 3: Vývoj počtu incidentů v letech 2014–2018

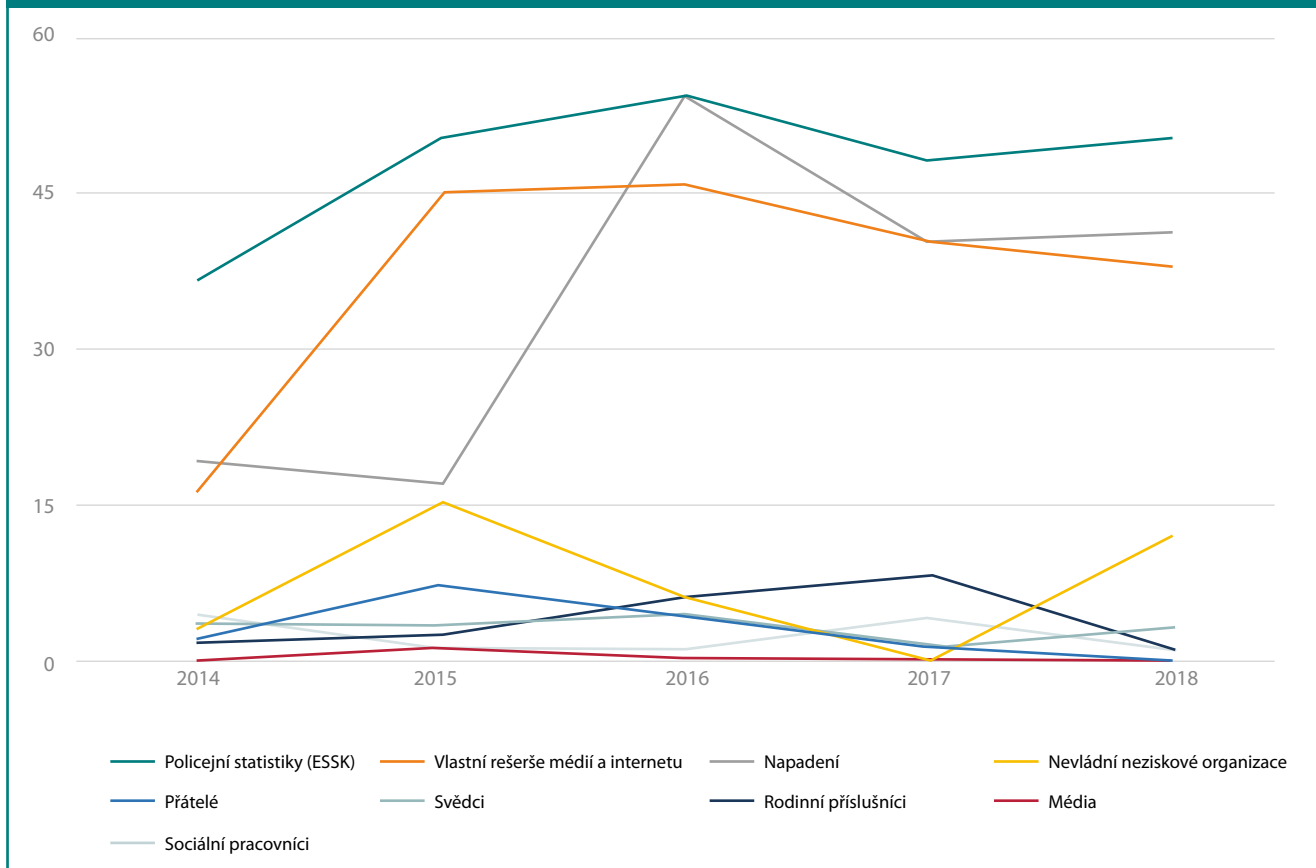

Bilance pro období 2014 až 2018 je z hlediska zdrojů, z nichž byl incident získán, následující (graf č. 4). Mez roky 2017 a 2018 byl patrný větší rozdíl ve dvou kategoriích. V roce 2018 bylo zaznamenáno

o 7 incidentů méně rodinnými příslušníky a o 12 více NNO. Druhý zmíněný rozdíl byl mimo jiné zapříčiněn obnovenou spoluprací s Federací židovských obcí, díky které jsme získali informace o 9 dříve nezaznamenaných incidentech. U ostatních kategorií se jednalo o změnu do 3 incidentů. U málo zastoupených kategorií může být z hlediska poměru tato změna posouzena jako větší, avšak počet incidentů v těchto kategoriích je tak nízký, že těžko můžeme tyto změny smysluplně interpretovat.

Odpověď na otázku, co stálo za meziroční změnou počtu incidentů, bude vždy neúplná a spekulativní. Metodické změny na straně IU nebo změny v rámci dalších institucí se mohly promítnout do zvýšení počtu zaznamenaných incidentů. K nárůstu nepochybně přispěla obnovená spolupráce s Federací židovských obcí. Lze nicméně konstatovat, že po roce 2017 dochází k opětovné stabilizaci v prevalenci PN, kterou vychýlilo napadení romského zpěváka v roce 2016.

Graf č. 4: Zdroje incidentů v jednotlivých letech 2014–2018

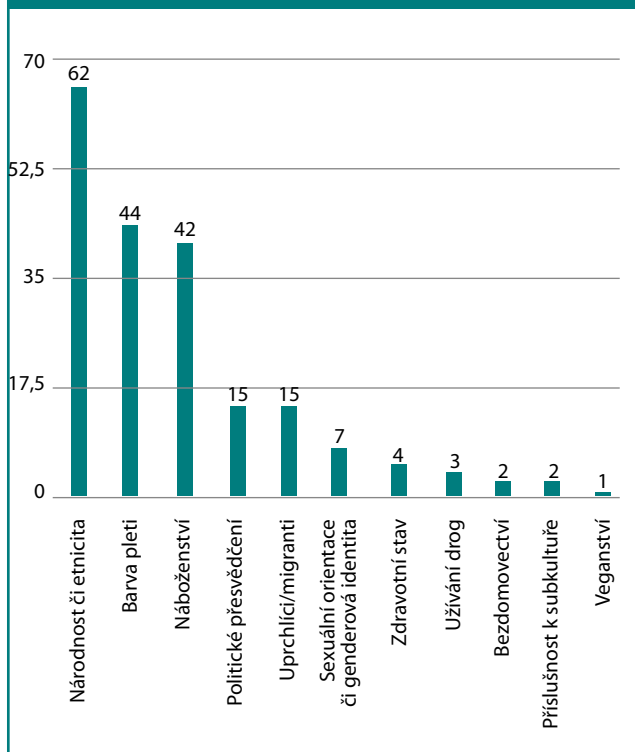
4.1.4 Předsudečná pohnutka

U 148 incidentů zaznamenaných v roce 2018 bylo zjištěno 197 případů pohnutky. Použitím termínu „případy pohnutky“ upozorňujeme na to, že v databázi IU je možné incidentu přiřadit více typů předsudečné pohnutky současně (např. předsudečnost vůči národnosti či etnicitě a náboženství), a proto součet případů pohnutek převyšuje počet incidentů.^{151/} V roce 2018 se více než jedním typem pohnutky vyznačovalo 43 incidentů (29 % všech incidentů zaregistrovaných v roce 2018).^{152/}

Připomeňme, že IU nesleduje národnost, etnicitu, náboženství, sexuální orientaci, genderovou identitu, politické přesvědčení, zdravotní stav ani žádné jiné citlivé osobní údaje. Informace o pohnutce se vždy týkají pohnutky útočníka. Nezáleží na tom, zda oběť napadaná z důvodu např. romské národnosti Romem skutečně je. Důležité je pouze to, zda ji takto napadl sám pachatel.

Strukturu předsudečných pohnutek v roce 2018 zobrazuje graf č. 5. Nejčastější pohnutkou byla předsudečnost proti národnosti či etnicitě se 61 případy, následovaná náboženstvím s 44 případy a barvou pleti se 42 případy. Dále se relativně často objevila pohnutka politického přesvědčení, uprchlického či migrantského statusu a sexuální orientace a genderová identita.^{153/} Relativně nejméně (do 5 případů) se vyskytlo pohnutky zdravotního stavu, užívání drog, bezdomovectví, příslušnosti k subkultuře a veganství.

Graf č. 5: Případy předsudečných pohnutek

151/ Policejní statistiky neumožňují sledování více než jedné pohnutky, čímž však dochází k přehlížení skutečnosti, že v části útoků je přítomno více pohnutek. Je otázkou, jakou výpovědní hodnotu mají policejní statistiky v případě antisemitských, protiromských a protimuslimských/protiarabských trestných činů, zveřejňovaných ve *Zprávách o projevech extremismu a předsudečné nenávisti*. Pokud by byl trestný čin motivován antisemitsky a protiromsky zároveň, policisté musejí vybrat pouze jednu z pohnutek, čímž dochází k významnému zkresení.

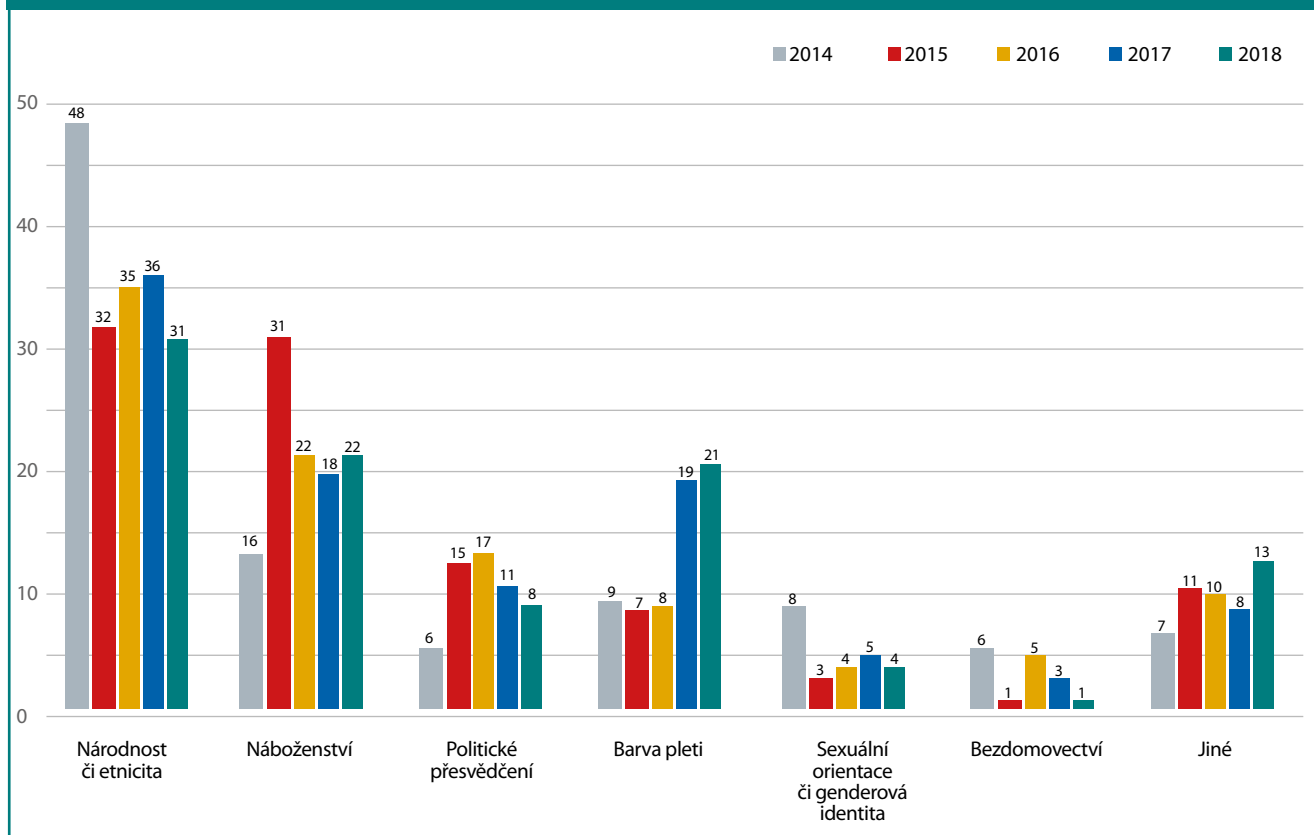
152/ Tématice překryvu mezi pohnutkami se podrobně věnovala *Zpráva o násilí z nenávisti v České republice v roce 2016*. Zájemce o informace v této oblasti odkazujeme na její příslušnou kapitolu.

153/ V monitoringu IU se kategorie útoků proti uprchlíkům či migrantům poprvé objevila již v roce 2014, kdy byla řazena mezi jiné pohnutky. Nejinak tomu bylo i v letech 2015 až 2017. Vzhledem k poměrně vysokému počtu těchto útoků jsme se však s touto pohnutkou rozhodli pracovat i jako se samostatnou kategorií.

V grafu č. 6 jsou tyto pohnutky přepočítány tak, aby je bylo možné lépe srovnat s předchozími roky. Jednak byly pohnutky sloučeny do stejných kategorií jako v minulých letech, jednak byly všechny kategorie převedeny na relativní hodnoty, tj. na procentuální podíly, které umožňují interpretovat počty přípa-

dů pohnutek v kontextu všech incidentů zjištěných v daném roce. U žádné z kategorií nedošlo k zásadní změně. Rozdíly se pohybují mezi 1 až 5 %. Rostoucí podíl pohnutky barvy pleti je třeba přičíst metodickým změnám.

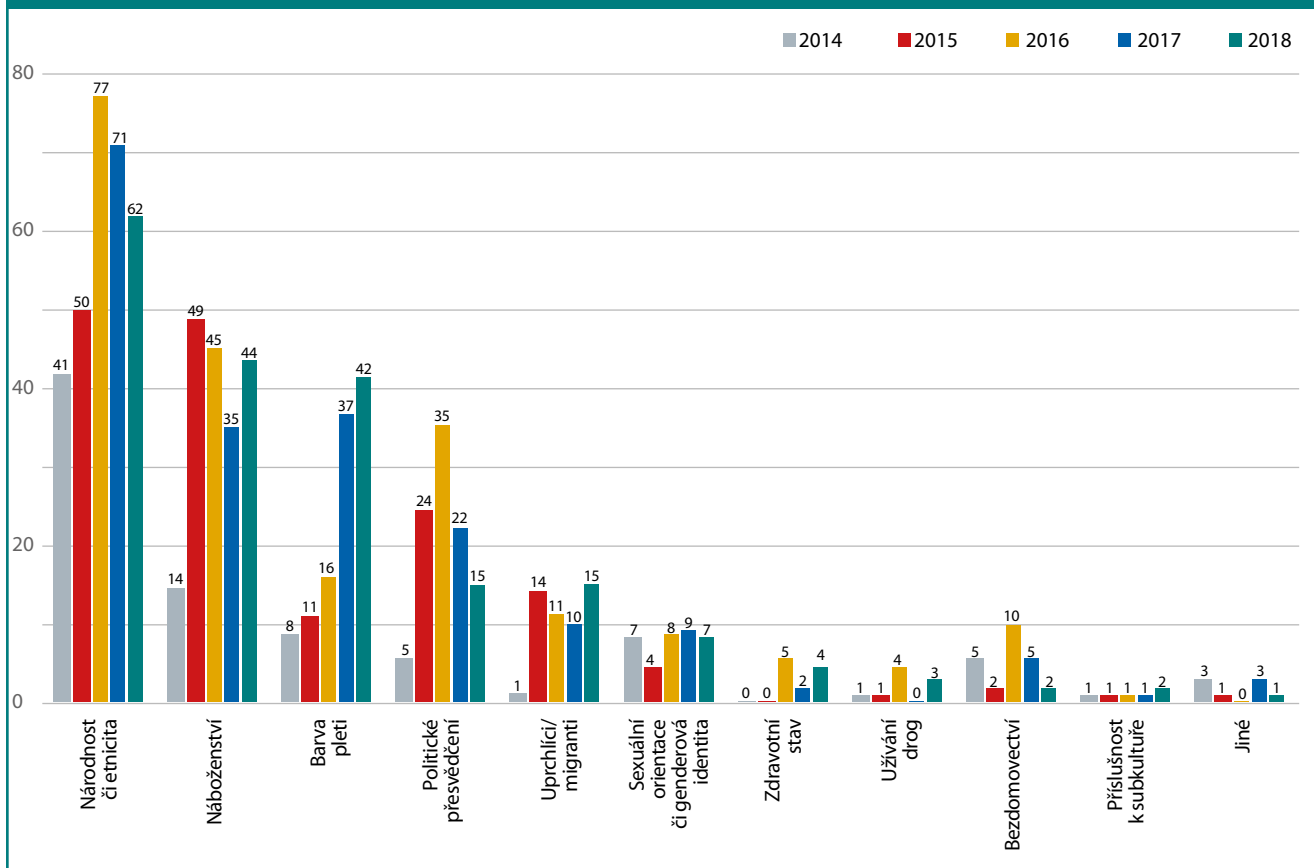
Graf č. 6: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v %)

Relativní hodnoty odkazují pouze k podílu jednotlivých pohnutek v celém souboru pohnutek v daném roce. Vývojové trendy mezi lety 2014 až 2018 je možné lépe znázornit prostřednictvím absolutních hodnot. Z grafu č. 7 je patrné, že počet incidentů má celkově růstovou tendenci. Nejzřetelněji se to projevuje u pohnutky barvy pleti, kdy se počet případů v každém roce oproti předchozímu soustavně zvyšoval. U národnosti či etnicity rovněž můžeme mluvit o růstové tendenci, byť po roce

2016 zastoupení případů této pohnutky klesalo. U pohnutek náboženství a statusu uprchlíků či migrantů se počet případů významně zvýšil mezi lety 2014 až 2015 a pak klesal až do roku 2018, kdy se opětovně zvýšil. Naopak politické přesvědčení, v zásadě kopírující vývoj předchozích dvou pohnutek, v posledním roce stále dodržovalo klesající tendenci. Vývojové tendence u ostatních pohnutek nelze vzhledem k jejich převážně nízkému zastoupení přesvědčivě interpretovat.

Graf č. 7: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v abs. hodnotách)

Útoky vedené proti národnosti či etnicitě, náboženství a barvě pleti lze dále rozdělit do specifických podkategorií (tabulka č. 10). **Z celkového počtu 62 případů** kategorie národnosti či etnicity jich **56 % (35 případů)** zahrnovalo útoky proti Romům. Útoky proti dalším národnostem se objevovaly v 5 % a méně procentech případů v této kategorii. Zastoupeny zde jsou útoky proti české (5 případů), vietnamské (3 případy), ruské (2 případy), ukrajinské (2 případy) a arabské (2 případy) etnicitě. Po jednom případě se objevilo proti slovenské, afghánské, angolské, australské, filipínské, indické, íránské, syrské a tuniské národnosti. Ve 2 případech se v rámci jednoho útoku vyskytlo mnoho různých národností

či etnicit, které jsou napříč sledovanými specifickými kategoriemi pohnutky, a proto je evidujeme zvlášť.^{154/} Ve 2 případech zůstala národnost či etnicita neznámá.

V případě protinábožensky motivovaných útoků jsou zastoupeny 4 podkategorie. **Protimuslimské útoky byly ty nejpočetnější, představují 50 % (22 incidentů) všech náboženských incidentů.** Zbývající incidenty tvoří protizhidské útoky, které se podílejí na útocích proti náboženství ze 43 % (19 incidentů), a dále útoky protikřesťanské (2 incidenty, 5 %) a jeden namířený proti osobám bez vyznání (2 %).

Tabulka č. 10: Počet případů vybraných podkategorií pohnutky

Národnost či etnicita	Abs.	% případů v kategorii
Romská	35	58 %
Arabská	6	8 %
Česká	5	5 %
Vietnamská	3	3 %
Ruská	2	3 %
Ukrajinská	2	2 %
Slovenská	1	3 %
Angolská	1	2 %
Australská	1	2 %
Filipínská	1	3 %
Indická	1	2 %
Více národností	2	2 %
Neznámá	2	10 %
Celkem	60	93 %

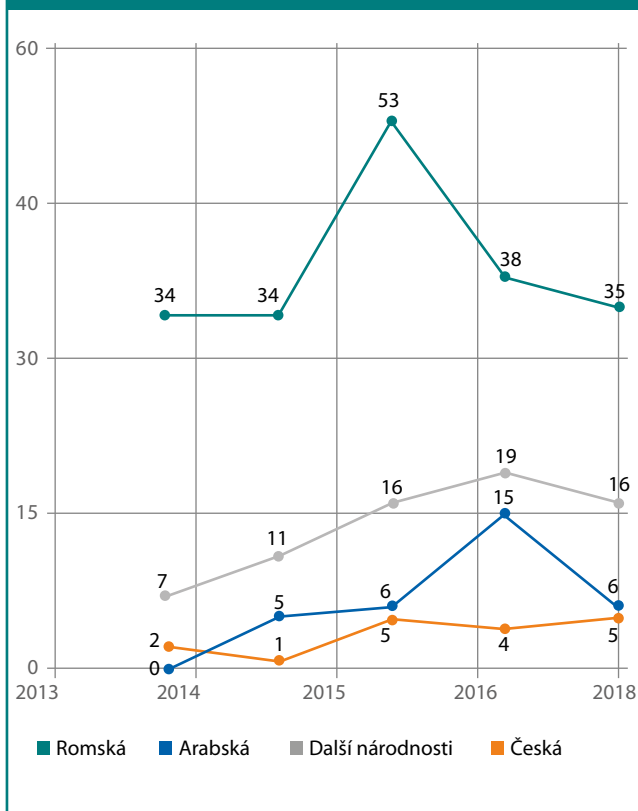
Náboženství	Abs.	% případů v kategorii
Islám	22	50 %
Judaismus	19	43 %
Křesťanství	2	5 %
Bez vyznání	1	2 %
Celkem	44	100 %

Barva pleti	Abs.	% případů v kategorii
Černá	31	74 %
Bílá	6	14 %
Žlutá	1	2 %
Jiná	4	10 %
Celkem	42	100 %

154/ Jedná se o incidenty „Rok komentování“ a „Zahraniční studenti“, které jsou evidovány pod č. 113 a 140. v kapitole 4.2 Charakteristika předsudečných incidentů.

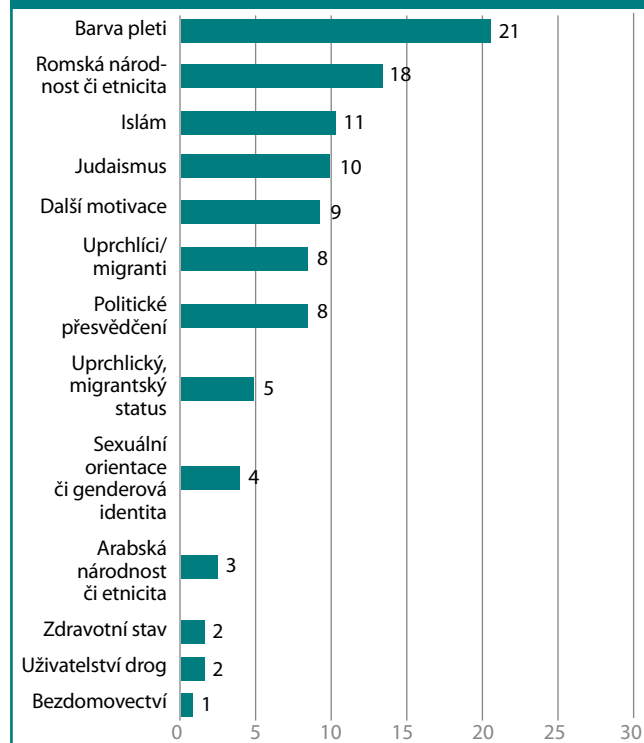
Co se týče dlouhodobého vývoje počtu případů pohnutky národnosti či etnicity, v grafu č. 8 můžeme sledovat poměrně stabilní počet protiromské pohnutky s výjimkou roku 2016, který byl poznamenán napadáním romského zpěváka. Výskyt pohnutky české národnosti je dlouhodobě nízký. V případě arabské etnicity se jedná o značný pokles oproti roku 2017, a to z 15 na 6 případů. U dalších národností či etnicit můžeme sledovat stabilizaci trendu. V tomto období tedy můžeme sledovat relativně stabilní trend protiromských útoků, kteří jsou stále skupinou nejohroženější PN.

Graf č. 8: Vývoj počtu incidentů motivovaných národností či etnicitou v letech 2014–2018

Nyní se pokusme stanovit společenské skupiny nejvíce ohrožené PN v roce 2018 (graf č. 9). Odvozeny budou z četnosti případů pohnutky útočníků, přičemž budou propojeny jak obecné kategorie pohnutky, tak jejich specifické podkategorie. Z tohoto pohledu představují 4 nejohroženější skupiny lidé definovaní barvou pleti (21 %, 42 incidentů), Romové (18 %, 35 incidentů), muslimové (11 %, 22 incidentů) a Židé (10 %, 19 incidentů). Útoky na tyto skupiny tvoří více než polovinu všech případů pohnutky. Dále zastoupenými skupinami jsou lidé napadení z důvodu zdravotního stavu, uživatelé drog, uprchlíci či migranti, Arabové, bezdomovci, lidé napadení z důvodu politického přesvědčení, sexuální orientace a genderové identity a všichni ostatní.

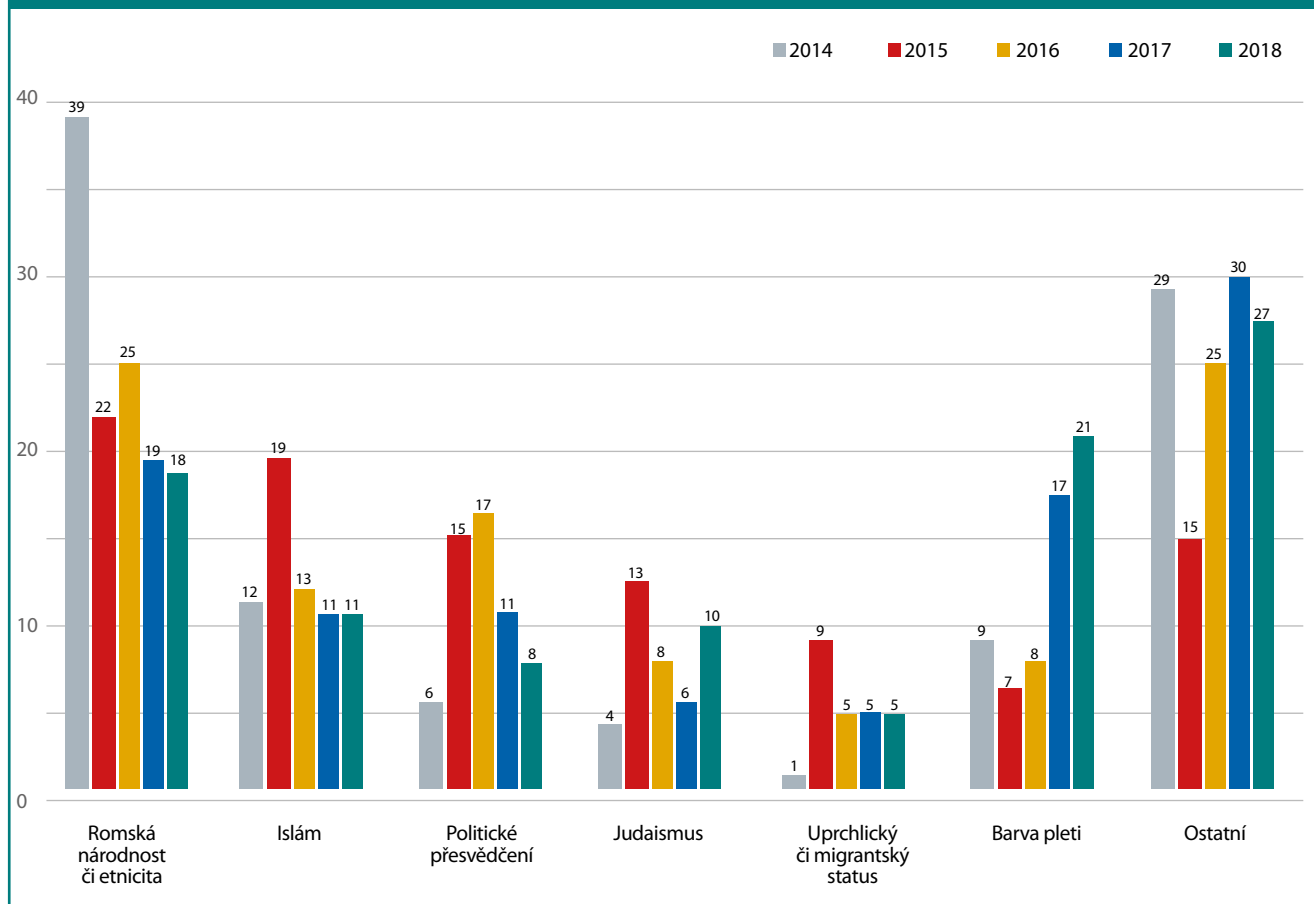
Graf č. 9: Nejčastější pohnutky k předsudečnému násilí (v %)

Po výrazných změnách mezi rokem 2014 a 2015 došlo v roce 2016 a 2017 ke stabilizaci a částečnému návratu k dřívější struktuře pohnutek PN (graf č. 10). V roce 2018 můžeme pozorovat pokračující ustalování se těchto trendů. Jedinou výjimkou je nárůst podílu

incidentů motivovaných barvou pleti a proti lidem vyznávajícím judaismus. V případech kategorie uprchlického či migrantského statusu a islám zůstal podíl stejný.

Graf č. 10: Nejčastější pohnutky k předsudečnému násilí v meziročním srovnání (v %)

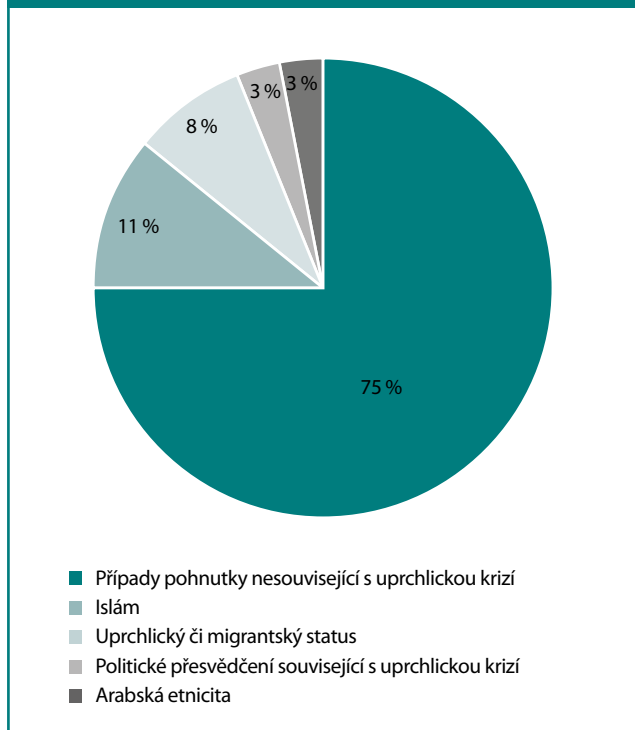
4.1.5. Incidenty související s uprchlickou krizí

Také v roce 2018 významně ovlivňovala strukturu PN tzv. uprchlická krize, ačkoli její význam se v posledních dvou letech snížil. S uprchlickou krizí jsme stejně jako v minulých letech spojili následující kategorie předsudečné pohnutky: status uprchlíka či migranta, islám, arabská etnicita a politické přesvědčení. Přidání útoků proti muslimům, Arabům a lidem určitého politického přesvědčení k útokům na uprchlíky (a obecně migranty) považujeme z hlediska určování dopadů uprchlické krize na strukturu předsudečných incidentů za opodstatněné, a to z těchto důvodů:

Zprv, uprchlíci byli často ve veřejném prostoru líčeni jako vyznavači islámu, přestože ne všichni uprchlíci se hlásí k tomuto náboženství.^{155/} Stejně tak nelze odhlédnout od skutečnosti, že země, z nichž uprchlíci pocházeli, byly často zeměmi arabskými. Proto počítáme i s protiarabskými útoky. V neposlední řadě řadíme mezi incidenty související s uprchlickou krizí útoky z důvodu politického přesvědčení, kdy byli napadáni lidé spojovaní s podporou uprchlíků, od zaměstnanců nevládních neziskových organizací pracujících s cizinci po různé aktivisty.

V roce 2018 jsme klasifikovali 41 incidentů (25 % všech incidentů) jako souvisejících s uprchlickou krizí. U těchto incidentů jsme zaregistrovali 49 případů pohnutky spojených s uprchlickou krizí, což odpovídá 25 % všech pohnutek. Z toho 15 případů pohnutky tvořily útoky proti uprchlíkům či migrantům, 22 případů pohnutky útoky proti muslimům, 6 případů pohnutky útoky proti arabské etnicitě a konečně 6 případů pohnutky vybraných útoků proti politickému přesvědčení. Graf č. 11 zobrazuje podíl těchto incidentů spojených s uprchlickou krizí na celkovém počtu pohnutek.

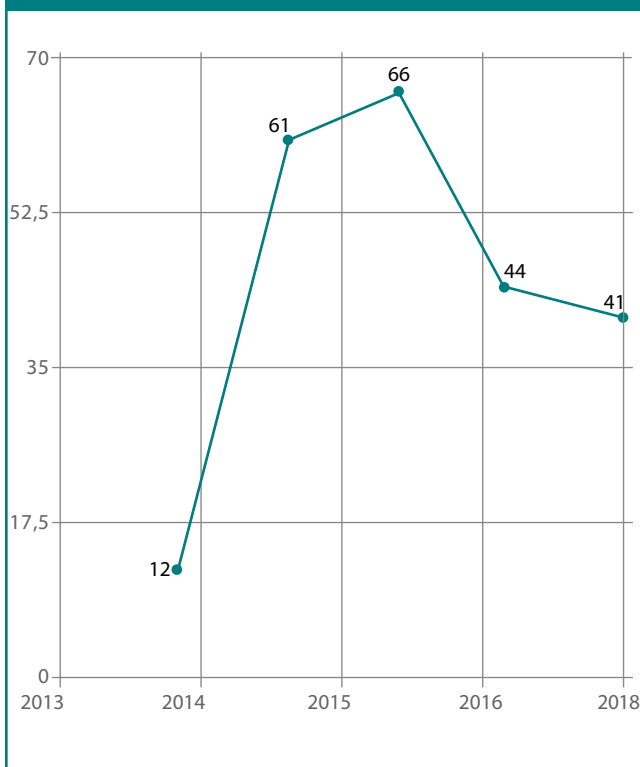
Graf č. 11: Případy pohnutek incidentů souvisejících s uprchlickou krizí

155/ O prolínání kategorií migrantů (či uprchlíků) a islámu hovoří též studie: Hrdina, Matouš, Daňková, Hana, & Kopecká, Liudmila. 2016. *Projevy nenávisť v online prostoru a na sociálních sítích*. Praha: Člověk v tísni. Dále k tématu viz: Tkaczyk, Michal, Pospěch, Pavel, & Macek, Jakub. 2015. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize (výzkumná zpráva)*. Brno: Masarykova univerzita, s. 5. a Lokšová, Terezie. 2016. *(Ne)přítomní uprchlíci: mediální obraz dění v Králověhradsku a na Moldavě*. Praha: Multikulturní centrum.

Co se týče dlouhodobého vývoje, obecně platí, že do roku 2016 počet nárůstu incidentů souvisejících s uprchlickou krizí rostl a poté klesal. Mezi lety 2015 a 2016 byl nárůst poměrně strmý, stejně jako pokles mezi lety 2016 a 2017. V letech 2017 a 2018 byl pokles mírný. Tento poslední vývoj signalizuje ustálení podílu incidentů souvisejících s uprchlickou krizí. Můžeme tedy říct, že PN spojené s uprchlickou krizí se v roce 2018 snížilo, byť ještě zdaleka nedosáhlo hodnoty z roku 2014 (graf č. 12).

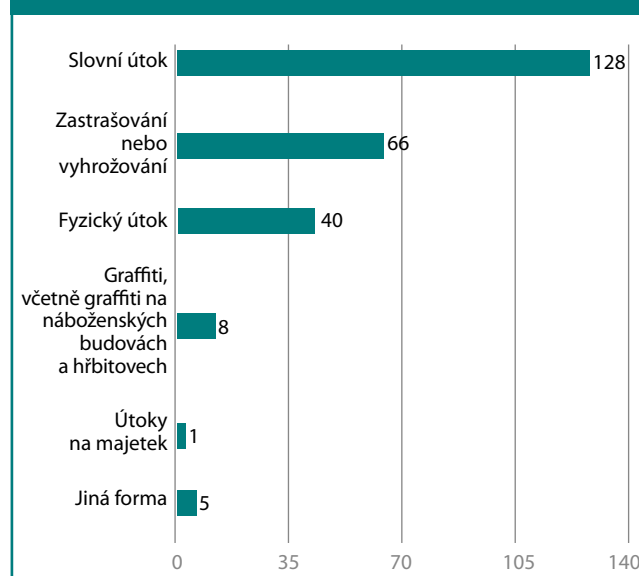
Graf č. 12: Počet incidentů souvisejících s uprchlickou krizí v letech 2014–2018

4.1.6. Formy útoku a způsobená újma

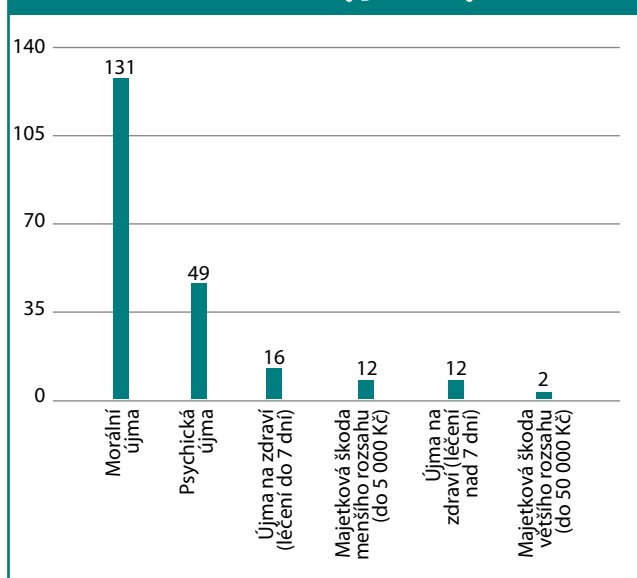
Stejně jako tomu bylo u pohnutek, také formy útoku početně převyšují incidenty. Jeden incident se totiž často vyznačoval více různými formami útoku. V roce 2018 bylo u 142 incidentů zaznamenáno 262 forem útoku. Většinou se jednalo o útoky verbální či psané (graf č. 13). Slovní útoky, nadávky a urážky tvoří společně se zastrašováním nebo vyhrožováním 78 % všech forem útoku. Třetí nejpočetnější jsou fyzické útoky, které se podílejí na celkové struktuře forem útoku ze 16 % (40 případů). Dále se vyskytlo graffiti, včetně graffiti na náboženských budovách a hřbitovech (4 případy „běžného“ graffiti a 4 případy „náboženského graffiti“) a útoky na majetek. Podíl obou těchto kategorií na celkové struktuře forem útoku činí 4 % (9 případů). Jiné formy útoku zahrnují především hajlování (3 případy z 5).

Graf č. 13: Struktura forem útoků

Struktura způsobené újmy v zásadě odpovídá výše uvedené struktuře forem útoků (graf č. 14). Z celkem 222 případů škod se převážně jednalo o zásah do lidské důstojnosti (morální újma). Jednalo se o 131 případů, které tvořily 59 % všech zaznamenaných škod. S poměrně značným odstupem se na pozici druhého nejčetnějšího typu škody umístila psychická újma projevující se strachem, zvýšenými obavami či poruchami spánku se 49 případy (22 % zaznamenaných škod). Újmy na zdraví s různou mírou závažnosti tvořily 13 % zaznamenaných škod (28 případů). Majetkové škody představovalo 6 % zaznamenaných případů (14 případů).

Graf č. 14: Struktura typů škody

4.1.7. Pohnutky a formy útoku

Které formy útoku souvisí s jakými pohnutkami, bude pojednáno nyní. Tabulka č. 11 zobrazuje četnost vybraných forem útoků vzhledem k obecným kategoriím pohnutky, jako je národnost či etnicita či náboženství. Tabulka č. 12 pak totéž zobrazuje u specifických podkategorií pohnutky, jako jsou romská národnost nebo islám. Obě tabulky obsahují u každé (pod)kategorie pohnutky nejen absolutní hodnoty počtu případů forem útoků, ale také ty relativní v rámci dané (pod)kategorie. Společně pak tyto ukazatele umožňují lépe prozkoumat skladbu forem útoků ve vztahu k jednotlivým kategoriím pohnutky.

Uvedme si příklad. V tabulce č. 11 čítá kategorie náboženství 44 incidentů, ve kterých se slovní útok vyskytl ve 37 incidentech (84 %), zastrašování nebo vyhrožování v 25 incidentech (57 %), fyzický útok v 5 incidentech (11 %) atd. Procenta uvedená v závorce vyjadřují podíl jednotlivých forem útoků, které byly v daném počtu incidentů u dané kategorie pohnutky přítomny.

Sledování velikosti procentuálních podílů usnadňuje použití dvou odstínů žluté barvy. Světle žlutou jsou vyznačeny tři nejčastěji se vyskytující formy útoku. Plocha políček označená tmavě žlutou barvou pak vyjadřuje procentuální hodnotu, ve které se daná forma útoku vyskytla. Porovnáme-li tedy např. kategorii pohnutky náboženství s pohnutkou národnosti či etnicity, je zřejmé, že útoky motivované národností či etnicitou se vyznačují vyšším podílem fyzických útoků než ty náboženské. Vůbec nejvyšší je podíl fyzického násilí v kategorii bezdomovectví, avšak zde je třeba mít na paměti, že srovnáváme z hlediska absolutních hodnot velmi odlišné soubory. Navzájem srovnávat jednotlivé kategorie pohnutky lze tedy jen omezeně.

Slovní útok se objevuje ve většině incidentů (87 % ze všech incidentů), což je patrné na vysokém zastoupení této formy útoku v různých kategoriích pohnutky (viz tabulku č. 11). Slovní útok představuje vůbec největší díl všech forem útoků takřka u každé kategorie, kromě bezdomovectví. Zastrašování nebo vyhrožování je druhou nejvíce zastoupenou formou útoku. Objevuje se ve

45 % všech incidentů. Objevuje se jako druhá nejčastěji zastoupená forma útoku v většině kategorií mimo motivaci bezdomovectvím. Jiná forma útoku (většinou hajlování) se neobjevuje u pohnutky

sexuální orientace nebo genderovou identitou, bezdomovectví a zdravotního stavu.

Tabulka č. 11 – Struktura forem útoku v rámci jednotlivých kategorií pohnutky

	Slovní útok	Zastrašování nebo vyhrožování	Fyzický útok	Graffiti	Jiná forma	Celkem případů pohnutky
Národnost či etnicita						
Abs.	55	27	24	2	3	62
% všech incidentů v rámci kategorie motivace	89 %	44 %	39 %	3 %	5 %	
Náboženství						
Abs.	37	25	5	5	1	44
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	84 %	57 %	11 %	11 %	2 %	
Politické přesvědčení						
Abs.	13	8	2	1	1	15
% v rámci kategorie motivace	87 %	53 %	13 %	7 %	7 %	
Barva pleti						
Abs.	38	19	12	2	1	42
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	91 %	45 %	29 %	5 %	2 %	
Sexuální orientace či genderová identita						
Abs.	7	3	2	0	0	7
% v rámci kategorie motivace	100 %	43 %	29 %	0 %	0 %	
Bezdomovectví						
Abs.	0	0	2	0	0	2
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	
Zdravotní stav						
Abs.	4	2	0	0	0	4
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	100 %	50 %	0 %	0 %	0 %	

Z hlediska vybraných podkategorií v tabulce č. 12 je zřejmé, že fyzickými útoky jsou nejvíce ohroženi Arabové, Romové a Židé. U antisemitských incidentů se ve srovnání s jinými kategoriemi

pohnutky objevuje nejvíce graffiti. Jiná forma, kterou tvoří převážně hajlování, je pak nejčastěji registrovaná u anticiganistických incidentů.

Tabulka č. 12: Struktura forem útoku v rámci vybraných podkategorií pohnutky

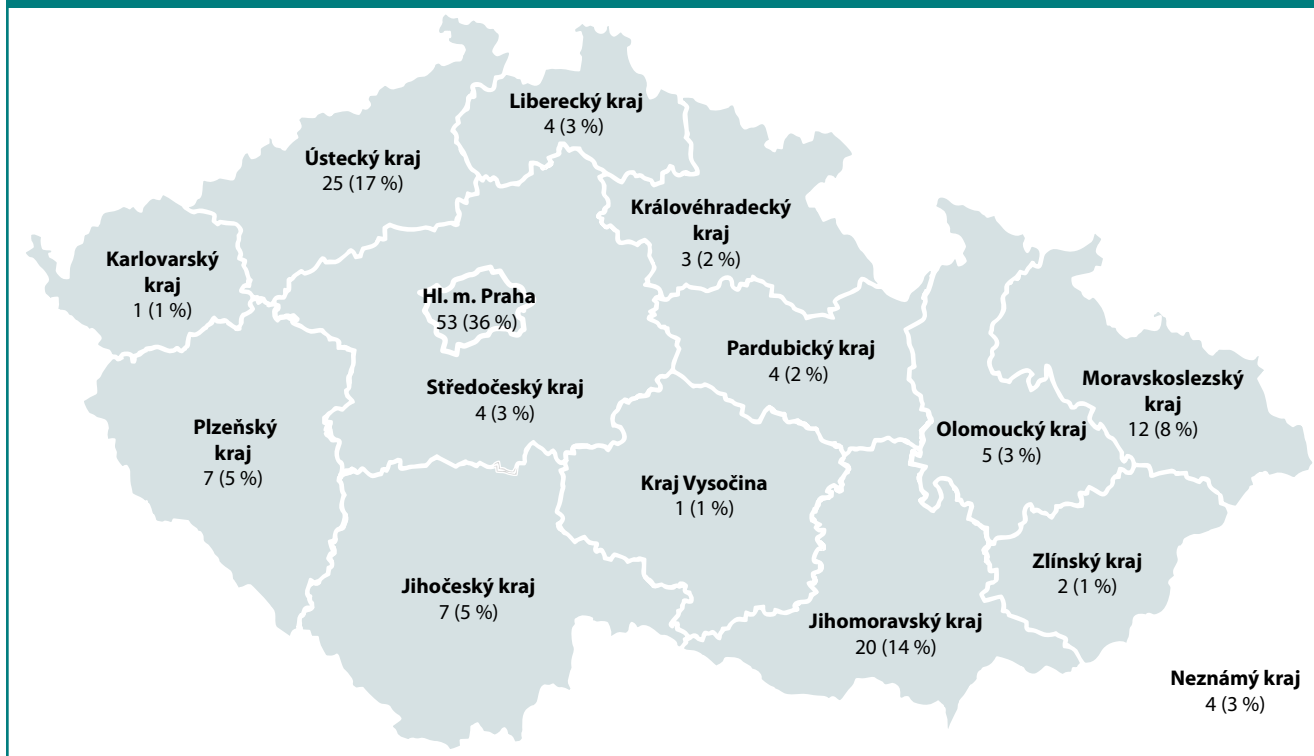
	Slovní útok	Zastrašování nebo vyhrožování	Fyzický útok	Graffiti	Útok na majetek	Jiná forma	Celkem případů pohnutky
Romská národnost							
Abs.	32	18	13	1	0	3	35
% všech incidentů v rámci kategorie motivace	91 %	51 %	37 %	3 %	0 %	9 %	
Judaismus							
Abs.	15	7	3	3	0	1	19
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	79 %	37 %	16 %	16 %	0 %	5 %	
Islám							
Abs.	21	16	1	1	0	0	22
% v rámci kategorie motivace	96 %	73 %	5 %	5 %	0 %	0 %	
Uprchlíky či migrantský status							
Abs.	13	5	0	1	1	0	15
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	87 %	33 %	0 %	7 %	7 %	0 %	
Arabská etnicita							
Abs.	6	1	4	0	0	0	6
% v rámci kategorie motivace	100 %	17 %	67 %	0 %	0 %	0 %	
Politické přesvědčení související s uprchlickou krizí							
Abs.	5	3	0	0	0	0	6
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	83 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Incidenty související s uprchlickou krizí							
Abs.	38	22	5	1	1	0	41
% všech incidentů v rámci vybrané kategorie motivace	93 %	54 %	12 %	2 %	2 %	0 %	

4.1.8. Místo a čas

Místo incidentu je zaznamenáváno na 3 úrovních, a to na krajské, obecní a lokální. Na krajské úrovni bylo nejvíce útoků zaznamenáno v Hlavním městě Praze (53 incidentů), což odpovídá více než třetině všech incidentů. Dále se incidenty nejčastěji vyskytovaly v Ústeckém (25 incidentů), Jihomoravském (20 incidentů)

a Moravskoslezském kraji (12 incidentů). Po 7 incidentech se objevilo jednotlivě v Jihočeském a Plzeňském kraji. V dalších krajích to bylo 5 a méně. Ke 4 incidentům nebylo možné konkrétní kraj přiřadit. Výskytu incidentů na úrovni krajů v zásadě odpovídá i výskyt incidentů na úrovni obcí. V Praze se vyskytlo 57 incidentů, v Brně 12. V dalších obcích bylo zaregistrováno 5 a méně incidentů (Graf 15 a Tabulka 13).

Graf č. 15: Počty incidentů v jednotlivých krajích

Tabulka 13: Počet incidentů v jednotlivých obcích

Praha: 53, Brno: 12, Teplice, Dubí: 5, Plzeň, Olomouc, Most: 4, Ostrava, Liberec: 3, Lety, Klášterec nad Ohří, Hodonín, Český Těšín: 2, Zatec, Zlín, Zastávka, Varnsdorf, Ústí nad Labem, Týnec, Trutnov, Tanvald, Tachov, Tábor, Rokycany, Přerov, Písek, Petrovice, Opava, Obrnice, Nivnice, Němčičky, Milovice, Malšice, Malé Svatoňovice, Kařez, Karviná, Chotěboř, Chomutov, Hradec Králové, Hodonín u Kunštátu, Dobrovice, České Budějovice, Česká Lípa, Čebín, Březnice, Bohumín: 1

Na úrovni krajů lze rozlišit i počty případů vzhledem k jednotlivým kategoriím pohnutky (tabulka č. 14). Barevně jsou v tabulce odlišeny první dva kraje, kde se objevilo nejvíce incidentů s danou pohnutkou. Dominantní zastoupení Hlavního města Prahy, Ústec-

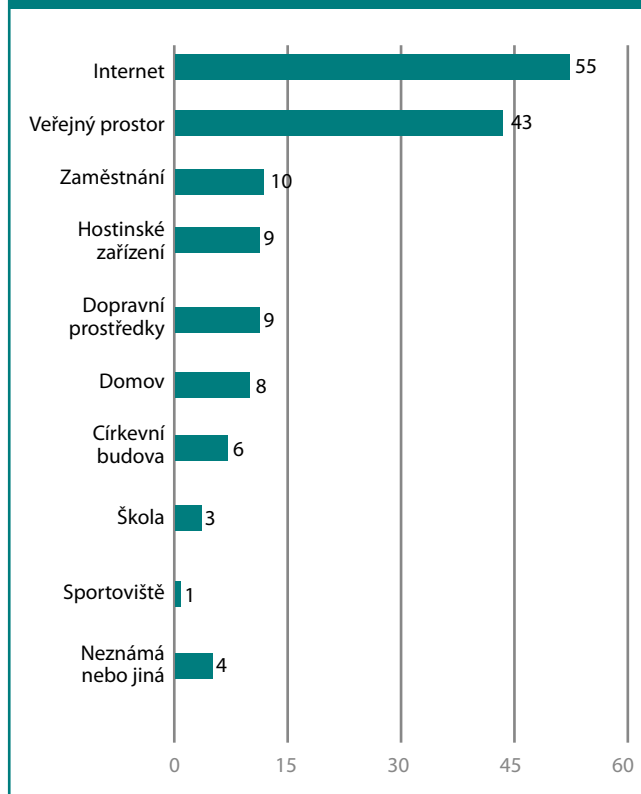
kého kraje a Jihomoravského kraje přetrvává. Hlavní město Praha a Ústecký kraj zahrnují převážnou většinu útoků souvisejících s romskou národností. Dále si můžeme povšimnout, že v rámci Libereckého kraje jsou nejčastější protizidovské útoky.

Tabulka č. 14: Vybrané případy pohnutky z hlediska krajů

	Hlavní město Praha	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravsko-slezský kraj	Olomoucký kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	kraj Vysočina	Zlínský kraj
Romská národnost	6	3	2	1	0	0	5	3	3	1	11	0	0
Judaismus	11	0	1	0	0	3	0	0	0	0	2	0	1
Barva pleti	20	1	4	0	1	1	4	1	2	0	8	0	0
Politické přesvědčení	5	0	3	0	0	2	1	0	0	0	3	0	0
Sexuální orientace či genderová identita	1	0	1	0	0	0	2	2	1	0	0	0	0
Bezdomovectví	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Incidenty související s uprchlickou krizí	15	2	6	0	0	1	3	0	1	2	6	1	2
Arabská etnicita	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Islám	6	2	2	0	0	1	2	0	0	2	4	1	1
Uprchlíky či migrantský status	6	0	2	0	0	0	1	0	1	1	2	0	1
Politické přesvědčení související s uprchlickou krizí	3	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0

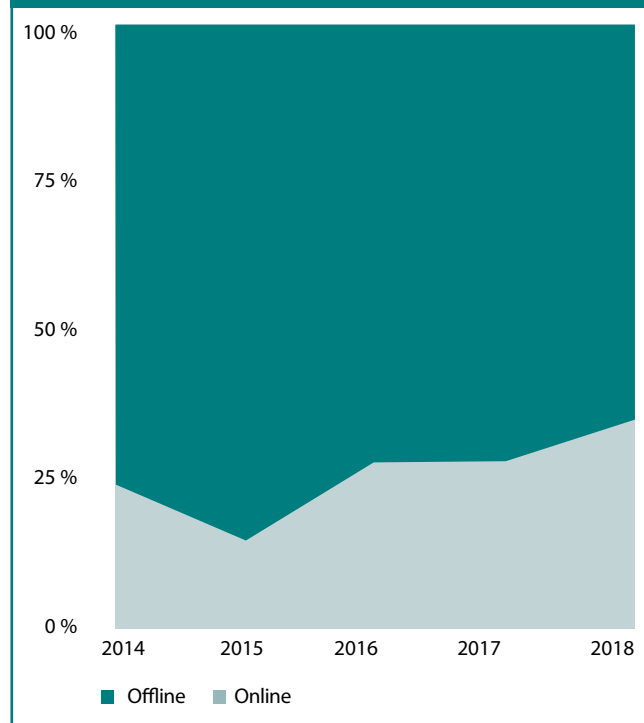
Na úrovni lokality jsme převážnou část incidentů zaznamenali na internetu (37 % všech incidentů) a ve veřejném prostoru (29 % všech incidentů). Dohromady tvoří 60 % lokalit, kde se incidenty staly. V ostatních lokalitách se incidenty odehrávaly méně často. V grafu č. 16 je struktura incidentů dle lokalit prezentována v absolutních číslech.

Graf č. 16: Počet incidentů dle lokalit

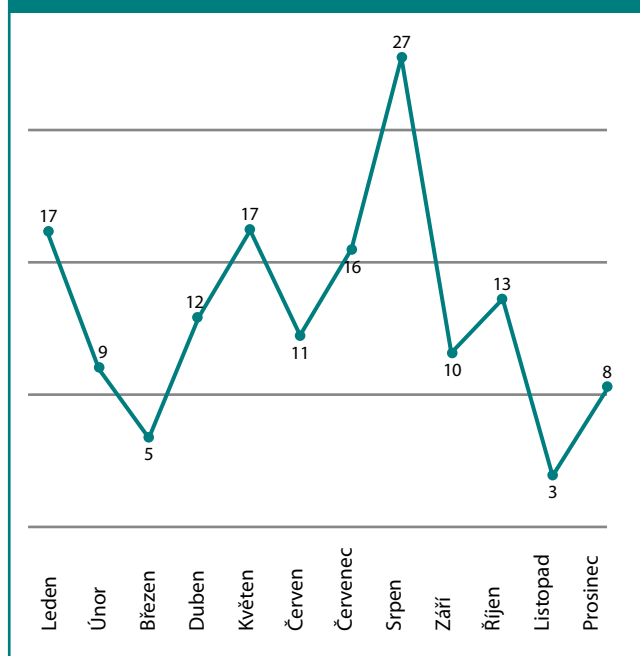
Z dlouhodobého hlediska můžeme říci, že během posledních 5 let zaznamenáváme procentuální nárůst online incidentů, a to mimo roku 2015, kdy došlo k jejich poklesu. V roce 2018 dosáhl podíl online incidentů zatím svého vrcholu, na celkovém počtu incidentů se podílí ze 37 %. Co stojí za tímto nárůstem (graf č. 17), nejsme v současnosti schopni říci. Jako možná vysvětlující proměnná se jeví aktivita policie ve vztahu k objasňování předsudečných incidentů spáchaných po internetu.

Graf č. 17: Podíl online a offline incidentů v letech 2014–2018

Časové rozmístění incidentů lze sledovat z hlediska různých období: kvartál, měsíc a denní doba. Nejvíce incidentů se odehrálo ve třetím kvartálu (36 % incidentů), méně pak v druhém (27 %) a v prvním (27 %) a vůbec nejméně jich bylo v tom čtvrtém kvartálu (16 %). Na úrovni měsíců pozorujeme, že nejvíce incidentů se odehrálo v srpnu (27 incidentů). Můžeme tedy usuzovat, že nejnebezpečnější měsíc z hlediska PN byly spíše ty letní. Naopak jako nejbezpečnější můžeme označit zimu (graf č. 18).

Graf č. 18: Vývoj počtu incidentů v průběhu roku

Určení denní doby je poněkud obtížnější, ať už proto, že se buď nedaří zjistit vůbec (22 %), anebo že jsou útoky vedeny dlouhodobě či opakovaně (17 %). Navzdory tomu však platí, že mezi denní a noční dobou existují určité rozdíly. Zatímco mezi šestou hodinnou ránní a šestou hodinnou večerní se stalo 35 % všech útoků, mezi šestou hodinnou večerní a šestou hodinnou ránní to bylo 26 % všech útoků. U incidentů páchaných mimo internet platí, že lze konkrétní denní dobu určit lépe. Mimo internet nebylo určeno 14 % incidentů v této kategorii, zatímco na internetu zůstalo neurčeno 36 % incidentů v této kategorii bylo páchano nikoli dlouhodobě. Dále je patrný rozdíl mezi incidenty, které se odehrály na internetu a které mimo něj. Zatímco na internetu se odehrálo z incidentů se známým časem mezi šestou hodinnou ránní a šestou hodinnou večerní 29 % všech útoků, tak mimo internet jich bylo 38 %.

4.1.9. Oběti a útočníci

V roce 2018 jsme začali sledovat novou proměnnou, tj. typ oběti. Zajímalo nás, zda se u obětí jednalo o fyzické osoby, neformální skupiny či právnické osoby. Výsledky ukazují, že dominují fyzické osoby. Konkrétně byly fyzické oběti přítomny u 108 (73 %) incidentů. Následují neformální skupiny u 36 (24 %) incidentů a právnické osoby u 4 (3 %) incidentů.

Co se týče fyzických osob, v daném roce jsme zaznamenali celkem 159 konkrétních obětí u 104 incidentů. U zbývajících incidentů buď nebyly konkrétní oběti žádné^{156/}, anebo se o nich nepodařilo zjistit žádné podrobnější informace. Sledovanými charakteristikami obětí jsou pohlaví, věk a občanství. Tyto charakteristiky se podařilo zjistit pouze u některých obětí, a tak se v jednotlivých kategoriích počty zjištěných charakteristik liší (tabulka č. 15).

V případech pohlaví jsme byli nejméně úspěšní. Zjištěno bylo u všech 159 obětí, přičemž muži převažovali nad ženami (57 % versus 43 %). Občanství bylo zjištěno u 136 osob. Převažovali čeští občané (95 napadených), cizinci byli zastoupeni 41 případy (30 % ze všech obětí se známým občanstvím). Z toho se častěji jednalo o občany zemí mimo EU (29 napadených). Co se věku týče, ten

156/ Některé incidenty, zpravidla ty odpovídající hanobení či podněcování nenávisti vůči určitým skupinám osob, nemají konkrétní oběť. To ovšem neznamená, že by se jednalo o útoky bez obětí. Za oběť je zde třeba považovat napadanou skupinu jako celek, respektive neformální skupinu, případně právnickou osobu, která určitou skupinu reprezentuje.

se podařil objasnit u 129 obětí. Oběťmi se nejčastěji stávali lidé ve věku 26–35 let (33 %) a 19–25 let (22 %).

Tabulka č. 15: Charakteristiky obětí

Pohlaví	Abs.	%
Muž	91	57
Žena	68	43
Celkem	159	100
Občanství	Abs.	%
Občan ČR	95	70
Občan třetí země	29	21
Občan EU	12	9
Celkem	136	100
Věk	Abs.	%
Do 15 let	15	12
16–18 let	8	6
19–25 let	29	22
26–35 let	42	33
36–45 let	21	16
46–55 let	11	9
56 a starší	3	2
Celkem	129	100

Dále jsme sledovali charakteristiky útočníků (tabulka č. 16). Tožnost útočníka byla známa oběti, veřejnosti nebo OČTŘ v 64 % incidentů (95 incidentů). Kolik lidí se na jednom útoku podílelo, zůstalo v 18 % incidentů nejištěno. Z dostupných informací však lze usuzovat, že se jednalo spíše o útoky jednotlivců než skupiny (54 % versus 28 %). Ve 134 incidentech se podařilo identifikovat, jestli byl útočník příznivcem krajní pravice či ne. Ve většině incidentů, ve kterých se toto podařilo identifikovat, útočník nebyl příznivcem krajní pravice (77 %). Nutno dodat, že jestli byl útočník příznivcem krajní pravice, jsme určili i u incidentů, kde

byl pachatel neznámý, pokud během svého útoku projevil své politické směřování (např. obsah verbálních nadávek či graffiti).

Tabulka č. 16: Charakteristiky útočníků

Známy útočník	Abs.	%
Ano	95	64 %
Ne	53	36 %
Celkem	148	100 %
Počet útočníků	Abs.	%
Jeden	80	54 %
Skupina	42	28 %
Neznámý počet	26	18 %
Celkem	148	100 %
Příznivec krajní pravice	Abs.	%
Ano	31	21 %
Ne	103	70 %
Neznámé	14	9 %
Celkem	148	100 %

Tabulka č. 17 ukazuje podíl počtu útočníků, jednotlivců nebo skupiny, u jednotlivých pohnutek. U většiny pohnutek (náboženství, národnost či etnicita, barva pleti, sexuální orientace a genderová identita, romská národnost, judaismus, islám, arabská národnost) převažovaly útoky jednotlivců. Nicméně v případě sexuální orientace a genderové identity činil rozdíl jediný případ. V případě bezdomovectví a zdravotního stavu byly tyto podíly vyrovnané. Pouze u arabské etnicity a politického přesvědčení převažovaly útoky skupin. Vůbec nejčastější útoky jednotlivců byly u protináboženských, respektive protimuslimských a protizidovských útoků.

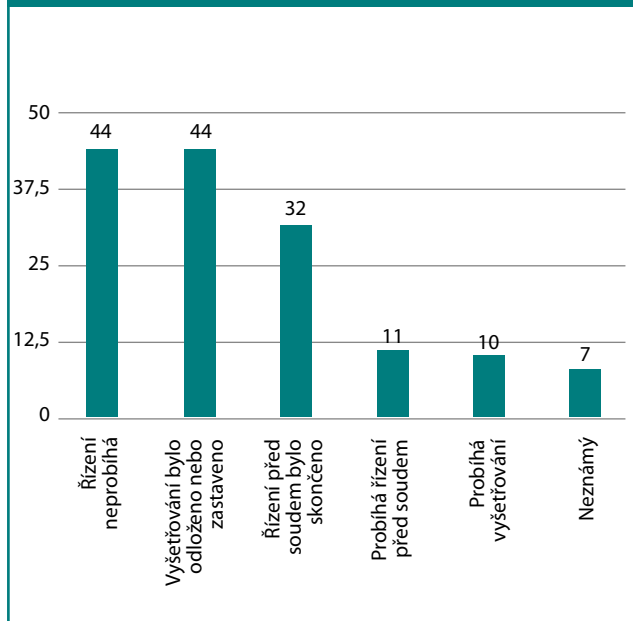
Tabulka č. 17: Počet útočníků u vybraných pohnutek

	Počet útočníků		
	Jeden	Skupina	Celkem
Náboženství			
Abs.	26	8	34
(% v rámci pohnutky)	76 %	23 %	
Národnost či etnicita			
Abs.	36	22	58
(% v rámci pohnutky)	62 %	38 %	
Politické přesvědčení			
Abs.	13	8	15
(% v rámci pohnutky)	45 %	54 %	
Barva pleti			
Abs.	38	19	42
(% v rámci pohnutky)	67 %	33 %	
Sexuální orientace či genderová identita			
Abs.	7	3	7
(% v rámci pohnutky)	57 %	43 %	
Bezdomovectví			
Abs.	0	0	2
(% v rámci pohnutky)	50 %	50 %	
Zdravotní postižení			
Abs.	4	2	4
(% v rámci pohnutky)	50 %	50 %	
Romská národnost			
Abs.	7	3	7
(% v rámci pohnutky)	62 %	37 %	
Judaismus			
Abs.	0	0	2
(% v rámci pohnutky)	77 %	23 %	
Islám			
Abs.	4	2	4
(% v rámci pohnutky)	79 %	21 %	
Arabská etnicita			
Abs.	4	2	4
(% v rámci pohnutky)	33 %	67 %	

4.1.10. Incidentsy z pohledu trestního řízení

Ze statistiky IU vyplývá, že policie se ze všech incidentů zaznamenaných v roce 2018 dozvěděla nejméně o 97 (66 %) z nich. Policie se podle našich informací nezdozvěděla o 44 případech a u 7 incidentů se nepodařilo tuto informaci zjistit (graf č. 19). Co se týče policí registrovaných incidentů, ke dni zpracování této zprávy vyšetřování stále probíhalo u 10 z nich (7 % všech incidentů). Vyšetřování bylo zastaveno nebo odloženo u 44 incidentů (30 % všech incidentů). Před soud se dostalo celkem 43 incidentů, přičemž u 11 incidentů (7 % všech případů) soudní líčení nadále trvalo. Soudní rozhodnutí bylo tedy vydáno u celkem 32 incidentů (33 % všech incidentů registrovaných policí).

Graf č. 19: Počty incidentů z hlediska postavení v trestním řízení

4.2. Charakteristika předsudečných incidentů

Tato podkapitola obsahuje bližší charakteristiku 147 ze 148 incidentů zaznamenaných v roce 2018. Jeden incident z Olomouckého kraje byl z důvodu ochrany oběti anonymizován.

Hlavní město Praha

1. „Patříš do rodu opic“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Útočník na FB rasisticky urážel poslance Parlamentu ČR a zpochybňoval jeho příslušnost k českému národu. Toho se dopustil tak, že pod odkaz na článek týkající se falešného výroku poslance ve znění: „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“ vložil následující komentář: „Patris do rodu opic z afriky, a to si rikas jsem cech?“ Incident byl policií kvalifikován jako přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) TrZ. Policie vyšetřování případu odložila, jelikož se jí nepodařilo ztotožnit pachatele. Výše uvedený výrok byl zveřejněn na falešném profilu poslance. Jednalo se o hoax, který byl šířen Okamurou a dezinformačními weby.

2. „Opice“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Článek zmiňující údajný výrok poslance Parlamentu ČR: „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“ vyvolal nenávistné reakce. Jedna osoba vložila pod odkaz na tento článek umístěný na FB komentář ve znění: „Opice.“ Policie tento skutek kvalifikovala jako přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) TrZ. Protože se jí však nepodařilo dohledat pachatele,

případ nakonec odložila. Dodejme, že výše uvedený výrok poslanec nikdy nepronesl. Jednalo se o hoax šířený Okamurou a dezinformačními weby.

3. „Opice zasraná“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

„Opice zasraná,“ těmito slovy reagoval na FB jeden z diskutujících pod článkem zmiňujícím falešný výrok poslance Parlamentu ČR: „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana.“ Policie tuto rasistickou urážku vyšetřovala pro podezření ze spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) TrZ. Vyšetřování nicméně později odložila, protože se jí nepodařilo ztotožnit pachatele.

4. „Kopačku do ksichtu“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Neznámý člověk zaútočil na FB na poslance Parlamentu ČR těmito slovy: „Zasloužil bys pár facek a kopačku do ksichtu, negře.“ Záminkou se mu stal článek, podle kterého napadený poslanec pronesl, že lepší je mít pět milionů uprchlíků než pět milionů voličů Zemana. Jednalo se nicméně o hoax, dotyčný poslanec nikdy nic takového nepronesl. Výrok byl zveřejněn na jeho falešném profilu. Policie se útočníkem zabývala pro podezření ze spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1. a odst. 3 písm. a) TrZ. Vyšetřování zastavila, protože se jí nepodařilo pachatele identifikovat.

Hlavní město Praha

5. „Píčus negroidní“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Po zveřejnění odkazu na článek referující o údajném výroku poslance Parlamentu ČR: „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“ se na FB objevila řada předsudečných reakcí. Jeden z diskutujících např. celou věc okomentoval takto: „Je to píčus negroidní.“ Policie jeho výrok vyšetřovala pro podezření ze spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) TrZ. Vyšetřování bylo odloženo z důvodu nedohledání pachatele.

6. „Negr vyjebaný“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Poslanec Parlamentu ČR byl napaden kvůli falešnému výroku „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“, který mu kdosi přiřkl a o kterém byl vydán i článek na dezinformačním webu. Jednalo se konkrétně o výrok „Negr vyjebaný“, jeho autor jej zveřejnil pod odkazem na uvedený článek na FB. Policie kvalifikovala pachatelovo jednání pomocí přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) TrZ. Z důvodu neztotožnění pachatele bylo policejní vyšetřování odloženo.

7. „Ať táhne odkud přišel“

Leden

Stav: Oznámeno policii, odloženo státním zástupcem (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Asi čtyřicetiletá žena reagovala na článek zmiňující fiktivní výrok poslance Parlamentu ČR o tom, že je lepší mít 5 milionů uprchlíků než 5 milionů voličů Zemana, zveřejněném na profilu skupiny „Řád národa - Vlastenecká unie - Jihomoravský kraj“, následujícím předsudečným komentářem: „Ať táhne odkud přišel, tohle je naše zem a ne skladiště špinavých nadržených uprchlíků.“ Ačkoli se policii podařilo autorku komentáře identifikovat, vyšetřování bylo odloženo s tím, že se nejednalo o spáchání ani jednoho z přečinů, kvůli nimž byla prověřována, tj. Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) TrZ. Usnesení o odložení bylo vydáno Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 1.

8. Vyhrožování advokátce

Leden

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Vyhrožování zastřelením kvůli obhajobě aktivistky, jež protestovala proti prezidentu Zemanovi – i s takovými útoky se potýkají advokáti. Dotyčné byly zaslány neznámými pachateli nenávislné a výhrůžné emaily i SMS zprávy, celkem jich obdržela asi 15. Ohledně trestního oznámení se advokátka vyjádřila pro média tak, že žádné kroky v této věci neplánuje, protože je na podobné útoky z důvodu výkonu své profese už zvyklá. Policie potvrdila, že ve své databázi žádný podobný incident neviduje. IU jej registruje jako incident motivovaný politickým přesvědčením by affiliation.

Hlavní město Praha

9. Výhrůžky aktivistce

Leden

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Aktivistka hnutí Femen obdržela prostřednictvím svého facebookového profilu množství předsudečných zpráv, včetně výhrůžek smrtí. Jejich autoři tak reagovali na její protestní happening zaměřený na prezidenta Zemana kvůli jeho údajné servilnosti vůči ruskému prezidentu Vladimíru Putinovi. Policii aktivistka nekontaktovala, ale dala na doporučení ukrajinského velvyslanectví v Praze a ze země odcestovala z obav o svou bezpečnost. Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy informaci o nevyšetřování útoků potvrdilo.

10. Obtěžující maily

Únor

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Federaci židovských obcí bylo v průběhu roku 2018 adresováno několik předsudečných emailů. V nich autor psal např. o „diktatuře Židů“ a jejich rozpínavosti, přirovnával je k mlokům, tvrdil, že mezinárodní terorismus a obchod s drogami je jimi řízen a že se jedná o „podlý, špinavý a chamtivý národ“. Útočnickovo jednání nebylo policií oznámeno.

11. „Pravda není rasismus“

Únor

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

„NEGRO! PROČ JE PRAVDA O ČERNÝCH ZAKÁZÁNA? PRAVDA NENÍ RASISMUS, JSOU TO FAKTA, BÍLÍ A ČERNÍ; - 100 FAKTŮ (A JEDNA LEŽ)“ Takto nazvaný článek kdosi zveřejnil na internetu a podle policie jednoznačně

naplnil skutkové podstaty přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) TrZ. Kromě tvrzení o údajné nižší inteligenci „negroidů“ oproti „příslušníkům euro-poidní rasy“, což má být mimo jiné dáno „menším mozkem negroidů“, bylo v článku uvedeno, že „lidé negroidní rasy“ jsou častěji pachatelé trestné činnosti. Policii se nicméně nezdařilo pachatele ztotožnit, a tak byl případ prozatím odložen.

12. „Zmrdi židovský, táhněte si do píči“

Duben

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Zaměstnanec hotelu byl fyzicky napaden novým zaměstnavatelem, což bylo provázené výrokem: „Zmrdi židovský, táhněte si do píči“. V době sestavování Zpráv stále probíhalo policejní vyšetřování.

13. „Blondatá veganská kunda“

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Jiná (veganství)

Forma: Slovní útok

Pod rozhovorem s českou veganskou sportovkyní se v internetové diskuzi objevily předsudečné nadávky a komentáře jako např.: „Blondatá veganská kunda.“ „Taková jako ona by neměli mít doma vůbec psy natož děti.“ Žena sama vnímala útoky jako motivované veganstvím a jejími názory a přesvědčením. Článek s diskuzí byl během několika dní na základě žádosti sportovkyně stažen.

Hlavní město Praha

14. Prý pro legraci

Duben

Stav: Neznámý

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Na jednoho z finalistů Česko hledá superstar zaútočili 3 neznámí muži v parku, když se ve večerních hodinách vracel z fit centra. Informoval o tom článek zveřejněný na webu zpravodajského deníku, podle kterého však byla jejich pohnutka xenofobní. Slyšel, jak pokřikují: „Támhle jde ten známý Arab!“ Pak už byli u něj a fyzicky na něj zaútočili, následkem čehož zůstal ležet na zemi. Z útoku si odnesl tržnou ránu u oka, monokl a vyvrtnutý kotník. Podle Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy nebyl tento incident policií patrně vyšetřován, neboť je v policejní databázi nedohledatelný.

15. Židovské vyznání a politické přesvědčení

Květen

Stav: Neoznámeno policií

Pohnutka: Náboženství (judaismus), politické přesvědčení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

„Proč se místo židovské hvězdy nevyfotíš s cedulí „peníze pro NAŠE školky“ ...upálit ji svini tlustou.“ „Je to jen obyčejna darmožroutka z neziskovky, Bere peníze za nic, zhníla jako prase.“ „Zhubní, sprav si tesáky, díky tomu si možná najdeš i chlapa, ale hlavně - přestaň nám vnucovat čmoudy, které tady nikdo nechce.“ I takové urážky a výhrůžky si člověk vyslechne, pokud se veřejně angažuje ve prospěch menšinových skupin ve společnosti, jako jsou imigranti, a je židovského vyznání. Útoky probíhaly na FB prostřednictvím jak jejího profilu, tak profilu organizace, kde napadená pracuje.

16. Proti muslimům i Romům

Květen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská), náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Dva útočníci zaútočili před obchodním centrem na skupinu cizinců indické národnosti v domnění, že se jedná o Araby, respektive muslimy. Skupinu pronásledovali až k hotelu, přičemž vyřvávali různá hesla, včetně: „Jebat Alláha, pálit mešity“, „Muslimové táhněte do píce, do píce.“ „Migranti táhněte“, „Terorist, jo?“, „Bin Ladin“, „Fuck you Arab!“, „Hnědý vysraný hovna, ať chcípne vaše máma“, „Cikán není rasa, ne ne ne!“ či „White power.“ A útočit nepřestali ani, když dorazili před hotel, kde stál větší počet hostů a personálu. Jeden útočník napadání završil tím, že postupně na jednotlivé cizince ukazoval a vykřikoval anglicky „death“, což doprovázel gestem znamenajícím podříznutí krku a chroptěním. Oba pachatelé byli odsouzeni již pravomocným trestním příkazem k podmíněným trestům odnětí svobody. První útočník byl odsouzen pro přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) v jednočinném souběhu s přečinem Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ, a to ve spolupachatelství. Dále byl odsouzen za přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 TrZ. Výši trestu mu soud stanovil na 8 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu 2,5 let. Druhý útočník byl odsouzen pro spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) v jednočinném souběhu s přečinem Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ, a to ve spolupachatelství. Trest mu byl vyměřen na 4 měsíce s podmíněným odkladem na zkušební dobu 2 let.

17. Po fotbale

Květen

Stav: Usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, jiný (hajlování)

Hajloval směrem ke skupině osob a doprovodil to zvoláním „Sieg heil!“ Stalo se tak večer po utkání SK Slavia Praha a FC Viktoria Plzeň před

Hlavní město Praha

vchodem do stadionu. Když jej potom zadržela policejní hlídka, která mu sdělila, že hajloval na osoby odlišné barvy pleti, útočník odpověděl, že si toho nevšiml. Nadto se přiznal, že požil celkem šest jedenáctistupňových piv. A protože není na alkohol zvyklý, cítil se opilý. Podle vyjádření policie lze pachatelovo počínání kvalifikovat jako útok namířený vůči skupině osob kvůli barvě pleti. Soudce incident kvalifikovaný jako přečin Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 TrZ podmíněně zastavil na 12 měsíců.

18. Přišlo to mailem

Květen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti, politické přesvědčení

Forma: Slovní útok

Muž, jenž se podepsal jako Konečný, zaslal řediteli organizace spolupracující s cizinci email. Ten mimo jiné obsahoval výroky jako: „Najděte si slušné zaměstnání a netahejte cizince do naší země!“. „Jen svině bez vztahu ke své zemi a rodině se podílí za mrzký groš na tom svinstvu kterému vy říkáte „pomoc“. Pomud chcete pomáhat vemte si je za svoje domů.“ „Negry tady nechceme.“ Incident nebyl oznámen policii ani jinému orgánu, protože by tyto výroky, přes zjevný agresivní tón, patrně nenaplnily skutkovou podstatu žádného trestného činu.

19. Pomalovaný parapet

Květen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Graffiti

Neznámý útočník namaloval na parapet Vysoké synagogy hákový kříž. Policii nebyl případ oznámen.

20. N-word nadávky

Květen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Účastnice mezinárodní konference byly opakovaně napadeny během svého pobytu v Praze. Během jednoho z útoků se jich měl nevhodně dotýkat muž. Během druhého útoku byly verbálně napadeny ve večerních hodinách za použití nadávek („negro“) a vyhrůžek. Napadené osoby se ukryly v nedaleké restauraci, protože nevěděly, jak zavolat policii. Incident policii nehlásily.

21 „Slabina migrantů“

Květen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (filipínská),

jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Zabití Filipince na Slovensku vyvolalo také předsudečné reakce. Jedna-dvacetiletý Slovák, pobývající toho času na území ČR, zveřejnil na FB komentář, v němž mimo jiné navrhol posílat migranty do koncentračních táborů. Doslova uvedl: „Plačete že filipinec skapal nech skapal aspoň vidieť aki majú migranti slabinu boja se zbrani a násilia to třeba využít potom sem neprídu keď čierna opica zabila Slováka to ste slepé ovce nevidely len toho skurveného Filipínca ja bych ich jako Hitler jebal do koncentrakov len my na nich budeme robit.“ Soud jej odsoudil již pravomocným trestním příkazem za spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) TrZ. Vzhledem ke spáchání dalšího, nikoliv předsudečného trestného činu byl pachatel odsouzen ke čtyřletému vyhoštění a propadnutí notebooku, jehož prostřednictvím čin spáchal.

Hlavní město Praha

22. Šikana od nadřízeného

Květen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (syrská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na organizaci se obrátila žena, kterou v zaměstnání verbálně napadal její nadřízený pro její arabský původ. Nadřízený ji urážel a nakonec donutil podat výpověď. Před ostatními kolegy jí říkal, že se arabská žena nehodí do jejich týmu a že by se měla vrátit tam, odkud přišla. Vyhrožoval jí, že pokud ze zaměstnání neodejde, tak zajistí, aby v budoucnu nezískala práci ani nikde jinde ve stejném oboru. Nadřízený jí rovněž zakazoval mluvit arabky v prostorách pracoviště. Žena se obrátila na majitele firmy a zvažuje stížnost inspektorátu práce.

23. Protimigrační útoky v práci

Červen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (iránská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Pražan původem z Íránu čelil nadávkám ze strany svého spolupracovníka. Křičel na něj, že je „bitch“ a několikrát do něj strčil. Napadený požádal o výměnu kolegy, ale místo toho mu zaměstnavatel ukončil pracovní poměr. Zaměstnan byl ještě ve zkušební době. Podobně bylo kvůli mužově původu útočeno také na jeho partnerku. Její kolegyně, která je aktivní v protimigračním hnutí, jí říká, že její muž je „terorista“ a že jí otráví syna.

24. Hlučná pračka

Červen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (ruská)

Forma: Slovní útok

Bělorus dlouhodobě pobývající v ČR si zakoupil byt, zrekonstruoval ho a následně se do něj nastěhoval. Po nějaké době, kdy v bytě žil se svou

rodinou, mu napsal soused email, že jejich pračka dělá hluk a že nejsou v Rusku, ať se podle toho chovají. Tento email soused poslal v kopii i správci domu. Ten na to zatím nijak nereagoval. Muž se cítil dotčen, ale snažil se řešit konflikt přátelskou cestou.

25. Kolemjdoucí

Červen

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, příslušnost k subkulturě

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Čtyřicetiletý muž patrně neunesl rodinnou hádku a svůj vztek si vybil na dvou kolemjdoucích. Nejprve bez varování skopl jednoho ze skateboardu a poté jej několikrát udeřil pěstí, přičemž napadenému vyhrožoval, že ho zabije, a také mu nadával stran jeho barvy pleti: „Pojď sem ke mně, zbiju tě, ty pičo bílá!“ Napadenému se nakonec podařilo utéct, útočník za ním hodil dlažební kostku. Následně si vybral druhého muže, který už tolik štěstí neměl. Kopem do hlavy jej pachatel poslal k zemi, čímž mu zlomil čelist a způsobil krvácení do mozku. Léčení si vyžádalo několik měsíců a poškozený byl uveden do umělého spánku. Při tomto druhém útoku už verbální útoky nezaznívaly. Tento skutek spáchal, i když byl již pravomocně odsouzen pro přečin Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ. Pachatel byl odsouzen již pravomocným rozsudkem pro zločin Těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 a přečin Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ. Soud mu uložil trest 7 let odnětí svobody ve věznici s ostrahou. Dále musí zaplatit náhradu zdravotní pojišťovně ve výši 353 376 Kč.

26. V parku

Červen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Dva neznámí pachatelé nadávali v parku muži: „Černá tlamo, špíno, pičo!“ Poté jej jeden z nich praštil nezjištěným předmětem do hlavy. Policie případ odložila, protože se jí nepodařilo zjistit totožnost útočníků. Případ

Hlavní město Praha

byl kvalifikován jako přečin Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1. a odst. 2 písm. e) a přečin Výtržnictví dle § 358 odst. 1 TrZ.

27. Urážející policista

Červen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (neznámá)

Forma: Slovní útok

Cizinec žijící dlouhodobě v Praze pracuje jako řidič Uberu. V podvečerních hodinách byl zastaven policisty kvůli dopravní kontrole. Dopravní kontrola byla prováděna 3 policisty a jeden z nich jej slovně napadl kvůli jeho barvě pleti a skutečnosti, že nemluví česky. Mimo jiné mu policista řekl: „Mluv česky do prdele!“ Klient zvažoval podání stížnosti na chování policisty, ale nakonec ji nepodal.

28. Hřiště pro bílé

Červenec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Česká média informovala o předsudečném útoku na ženu a jejího syna. K tomu došlo na hřišti ve městě, kde rodina žije. Pláč dítěte na hřišti přilákal pozornost neznámého muže. Ten vyhlédl z okna a na ženu a jejího syna křičel: „Tohle hřiště je jen pro bílý!“ „Zkurvenej negr, smrt!“ Nikdo jiný na hřišti nebyl. Žena popsala, že byla v šoku a po chvíli se synem odešla domů. Tam na ni celá situace dolehla a bylo jí to velmi líto. Žena měla zájem situaci řešit. Uvedla, že se chce na hřiště vrátit a zjistit, kdo na ni křičel. O tom, jak celá situace dopadla, nemáme informace. Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy nás informovalo, že tento incident v policejní databázi neeviduje.

29. Stížnosti na hluk

Červenec

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Napadená a její rodina jsou jedinými romskými obyvateli bytového domu a dlouhodobě se potýkají se slovními útoky a stížnostmi ze strany několika sousedů. Kromě toho se jim před bytem objevovaly odpadky, které žena sbírala, aby nedocházelo k prohlubování sporů. Přesto jednoho dne, kdy se žena s dětmi vracela z rodinné oslavy, na ni křičela sousedka z balkonu: „Cikáni tady zase dělají bordel!“ Tato věta odstartovala slovní výměnu mezi oběma ženami, při které napadená řekla ženě stojící na balkonu, že je „piča“. Do celé zápletky se zapojil i muž ženy z balkonu. Seběhl schodiště, kam napadená s dětmi už také došla, a tam je konfrontoval – vyhrožoval ženě a dával najevo, že ji chce uhodit pěstí. To už byl na místě partner napadené, který ji chránil tak, že se postavil mezi ni a útočníka. Útočník do něj začal kopat a bouchat jej pěstmi. Přitom zasáhl i dvouapůlletou dceru napadených. Po útoku odešel domů, napadení zavolali policii. Žena a dítě skončily s pohmožděninami, muž s poraněným krkem. Celý incident byl vyšetřován jako přestupek proti občanskému soužití § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích, tj. bez zohlednění předsudečné pohnutky. Útočníkovi nebylo jeho jednání prokázáno a fyzicky napadené ženě bylo uloženo napomenutí za vulgární nadávku, kterou označila sousedku.

30. Německý šlechtic

Červenec

Stav: Neznámý

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká), náboženství (judajismus)

Forma: Slovní útok

Asi šedesátiletý cestující začal v tramvaji předsudečně vykřikovat, když projížděla kolem izraelského velvyslanectví. Nejprve dvakrát zahlásil: „Sieg Heil!“ Poté řval: „Svině židovský!“ Když byl vyzván cestujícím, aby se uklidnil a svého jednání zanechal, hájil se tím, že je „německý šlechtic“ a že „to vy jste nás napadli“. Po pár zastávkách se opět k útočení vrátil. Tentokrát však svou pozornost zacítil už výhradně na Čechy. Opakoval: „Svině český!“ A to tím víc hlasitěji, čím víc se blížil k tramvajovým dveřím.

Hlavní město Praha

Při výstupu byl ještě konfrontován dívkou, která mu sdělila, že pokud nepřestane, zavolá na něj policii. Útočník působil na přítomné nepříčetně. Další informace nejsou známy.

31. Cizinec s jarmulkou

Srpen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Turista s jarmulkou se dostal do konfliktu s taxikářem. Ten ho fyzicky napadl, přičemž v proudu nadávek zaslechl slovo „Žid“. Incident nebyl nahlášen policii, protože turista odlétal ze země.

32. Násilná evangelizace

Srpen

Stav: Pravomocný rozsudek soudou I. stupně

Pohnutka: Náboženství (bez vyznání)

Forma: Zastrahování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dvojice, muž a žena, opakovaně napadala a jiným způsobem týrala 2 sourozence, a to kvůli jejich ateismu s úmyslem obrátit je na křesťanskou víru. Oběma odepírali jídlo, pití i spánek. Ženu ze sourozenců dvojice opakovaně fackovala a bila po celém těle vodítkem na psa s kovovou karabinou. Tyto útoky vyústily k četným hematomům po celém těle, v jejichž důsledku musela být ošetřena v nemocnici a které ji omezovaly v běžném životě až po 3 týdny. Muže nutili klečet na podlaze a modlit se. Dále jej nutili k fyzickému násilí proti své sestře a také jej fyzicky napadali, a to i za použití vařečky či naběračky. Fyzické napadání mělo následek také zlomeninu nosu a žeber. Ze svých zranění se 4 týdny zotavoval. Policie se o případu dozvěděla, když žena svým trýznitelům uprchla. Oba útočníci byli odsouzeni již pravomocným rozsudkem pro spáchání přečinu Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. e) v jednočinném souběhu se zločinem Vydírání dle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. f) TrZ. Oba byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na 30 měsíců, jehož výkon byl za současného vyslovení dohledu podmíněně odložen na pětiletou zkušební dobu. Dál jim bylo uloženo: podle svých sil uhradit škodu, kterou trestným

činem způsobili, propadnutí věci (vodítka na psa s kovovou karabinou a obojkem) a zaplacení částky 12 659 Kč zdravotní pojišťovně. Útočníci bylo dále uloženo psychiatrické ochranné léčení v ambulantní formě.

33. „Šátek jako hákový kříž“

Srpen

Stav: Neznámý

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok

Za ženou se 2 malými dcerami přišel v soupravě metra postarší muž s kufrem. Vzhledem k hlučné jízdě mu nebylo moc rozumět, ale říkal něco o tom, co se „píše v její Knize“, a poukazoval na její šátek na hlavě. Oslovená mu nejprve klidně odpovídala, ale pak se podle jiného cestujícího začala situace vyhrocovat. Podle něj bylo zřejmé, že se jí rozhovor nelíbí a že se má k odchodu. Rozhodl se proto, že se dotyčně zastane. Vstal a muži řekl, ať nechá paní laskavě na pokoji. Ten však začal zvyšovat hlas a vyprávět, že nechce, aby to tu „dopadlo jako ve Francii“. Také řekl, že nosit šátek přes vlasy je jako nosit na tričku hákový kříž. Napadená žena muži poděkovala, stejně jako její malé dcery byla zřetelně rozrušená.

34. „Smečku psů na tebe“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrahování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ komunitě během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž příslušníci této komunity typicky čelí. Fotografie byly po oficiálním zveřejnění neznámým pachatelem upraveny v několika variantách, přičemž původní text byl nahrazen protimuslimskými výroky a fotoalbum bylo následně publikováno na FB v různých skupinách. Příspěvek vyvolal silnou vlnu předsudečných komentářů vyzývajících k násilí i k usmrcení poškozené. Jedním z pachatelů byl muž, který pod fotografií s pozměněným textem: „Toho pejska raději někam uklidte“ umístil komentář: „Tebe uklidím až tě potkám smečku psů na tebe.“ Policie se případem zabývala po podezření

Hlavní město Praha

ze spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2, odst. 3 písm. b) TrZ, ale nakonec jej postoupila Městské části k projednání přestupku, neboť policejní orgán v jednání pachatele nespatořoval trestný čin, ale pouze podezření na spáchání přestupku proti občanskému soužití dle ust. §7 odst. 1 písm. c) bod 1 zák. č. 251/2016, kdy pachatel svým komentářem narušil občanské soužití tak, že jinému vyhrožoval újmou na zdraví. Proti tomuto usnesení byla podána stížnost.

35. Tvorba a zveřejnění fotomontáží

Srpen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ komunitě během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž příslušníci této komunity typicky čelí. Poškozená si vybrala textovou bublinu: „Ne, nemůžeš se koukat.“ Všechny fotografie byly zveřejněny na oficiálním webu i facebookové stránce provozovatele fotostánku. Následujícího dne byla její fotografie neznámým pachatelem upravena v několika alternativách a umístěna v podobě fotogalerie na facebookovou stránku „Miloš Zeman – prezident ČR“. Fotografie byla upravena ve smyslu náhrzení původního textu protimuslimskými výroky, např.: „Ne, uříznutý poštěvácěk holčičkám nechybí!“, „V naší diskuzi: Ty budeš nacista. A já budu Evropa“, „Toho pejska raději někam uklidte“, „Motiv útoku není jasný“, „Mami, koukej nejsem vidět!“ aj. Poškozená podala na neznámého autora trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů Pomluva dle ustanovení § 184 a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle ustanovení § 356 TrZ. Policejní orgán věc odložil, neboť se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání. Pachatele se tedy nepodařilo ztotožnit.

36. Nenávistné nápisy

Srpen

Stav: Neznámý

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Graffiti

V jedné městské čtvrti se začaly objevovat předsudečné nápisy a malůvky zaměřené proti islámu a přistěhovalcům. Jednalo se o graffiti na zdech domů („Fuck islam“, „Tahle země je jenom pro bílý“...) a grafiky vylepené na zastávkách autobusu, kde jedna osoba napadá druhou („Evropa vs. Afrika/islam...“). Pár zdejších obyvatel, z nichž jeden pochází z Indie, se cítil být tímto jednáním ohrožen.

37. „Immigrants pull“

Srpen

Stav: Neznámý

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok, zastrášování nebo vyhrožování

Na autobusové zastávce někdo vyvěsil na místo jízdnic řádů papír s výhrůžným předsudečným nápisem „Immigrants pull. You are dirty parasite and I will kill you.“ Jedná se patrně o špatný překlad věty: „Uprchlíci táhněte. Jste špinaví parazité a já vás zabiju.“

38. Zahraniční stážistka

Září

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok

Zahraniční stážistka byla při chůzi městem obestoupena skupinou cizích osob. Ty jí obestoupily a pak jí začaly nadávat kvůli tomu, že měla na hlavě šátek zahalující vlasy.

Hlavní město Praha

39. Antisemitské vyhrožování

Září

Stav: Neoznáměno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muž seděl venku na zahrádce kavárny, když k němu přistoupil neznámý muž a začal jej napadat: „Jsi Žid, vole, nebo co jsi zač?“ Napadený: „A tobě vadí, že jsem Žid?“ Agresor: „Jo, vadí mi to... vadí mi to... čumíš na mě těma vočima... vyrvu ti je z vočí.“ Napadení nebylo policii oznámeno.

40. „Táhni odsud“

Září

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Na muže, jenž má podle svých slov výrazné židovské rysy, volal při chůzi po městě neznámý muž: „Tady jsou Čechy, táhni odsud, ty Žide!“ Muž přivolal policii, od které se dozvěděl, že se nejedná o trestný čin. Proto chce muž celou záležitost řešit v občanskoprávním řízení.

41. Pan učitel

Září

Stav: Neoznáměno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, jiný (tlak na výpověď)

Na barmanku v restauraci slovně zaútočil jeden z hostů. Kromě toho, že jí nadával, vyřvával, že nechce, aby jej obsluhovala „špína cikánská, černý odpad“ a že „Cikáni patří do rezervace“. Napadené servírky se ještě na místě zastal její nadřízený, který situaci uklidnil. Následující den však dostala poškozovaná výpověď. Útočník totiž pokračoval ve svém předsudečném tažení i následujícího dne, kdy s dalšími pravidelnými návštěvníky restaurace na majitele doléhal, že ji přestanou navštěvovat, bude-li zaměstnávat Romy. Situace je o to více znepokojující, že útočník je učitelem místní základní školy.

42. Teleskopickým obuškem

Září

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), užívání drog

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Žena byla napadena v dopoledních hodinách na veřejně přístupném místě. Útočník ji nejprve napadal slovně, přičemž používal výrazy jako: „Ty cikánko jedna, podívej se, jak vypadáš!“, „Vy Cikáni!“, „Vy špíny!“ či „Vy fetišci!“. Následně ji udeřil teleskopickým obuškem. Policie skutek kvalifikovala jako Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ. Následně však věc postoupila dál jako přestupek.

43. Nadvláda homosexuálů

Září

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita (gay)

Forma: Slovní útok

Významný představitel české katolické církve zaútočil během svého kázání na homosexuály. V rámci kritiky istanbulské úmluvy prohlašoval, že homosexuálové budou vládnoucí třídou, „tradiční“ rodiny ve složení muž a žena budou ničeny a partneři budou posíláni na převýchovu. Česká ženská lobby podala v této věci trestní oznámení pro šíření poplašné zprávy. Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1 oznámení odložilo s odůvodněním, že se nejednalo o trestný čin. Přesto byl oznamovatel s rozhodnutím spokojen, neboť státní zástupce v odůvodnění potvrdil, že se kázání neopíralo o fakta a mezinárodní dokument dezinterpretovalo. Trestní oznámení pro spáchání předsudečného trestného činu zvažovaly též jiné organizace, zejména ty reprezentující LGBT+, ale nakonec od toho upustily.

Hlavní město Praha

44. Sdílení článku

Říjen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (afghánská), politické přesvědčení, jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Příznivec SPD, jehož profil na FB má přes tisíc sledujících, sdílel článek zveřejněný na profilu iniciativy usilující o život bez násilí a nenávisti, a tím způsobil vlnu útočných komentářů a zpráv. Článek pojednával o zapojení rodiny do dobrovolnického programu, v jehož rámci se stará a tráví čas s chlapcem původem z Afghánistánu. Příznivec SPD sdílení doprovázel komentářem, v němž zpochybnil chlapcův v článku zmiňovaný věk a tvrdil, že by matka měla být podrobena psychiatrickému vyšetření, protože byla vyfocena v triku s šibenicí. Komentář uzavřel odkazem na ženin osobní profil. Komentáře a zprávy předsudečně útočily nejen na ženu a její rodinu, ale také na afghánského muže.

45. Pivo s sebou

Říjen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Příslušnost k subkultuře, užívání drog

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Muž a žena byli napadeni pro svou subkulturní odlišnost v nočním baru, kam občas chodí. Barmana, jehož znali od vidění, se zeptali, jestli by si mohli vzít pivo s sebou. Místo něj odpověděla u baru stojící čtveřice holohlavých mužů, které napadená popsala na svém FB jako fanoušky skupiny Ortel. Jejich odpověď byla nepřiměřeně hrubá, až brutální. Ženu uráželi jako „smažku“, proti čemuž se její přítel ohradil. To vyústilo ve fyzický útok. Muže chytili, ženu povalili na zem a kopali do ní. Po útoku jim ještě vyhrožovali, že si zjistí, kde bydlí a počkají si tam na ně, pokud zavolají policii. Napadená přesto policii zavolala. Poté byla odvezena do nemocnice na ošetření poraněné hlavy. Policie útok kvalifikovala jako přestupek a postoupila jej správnímu orgánu.

46. Útok před nočním klubem

Říjen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Cizinec žijící dlouhodobě v ČR byl se svou přítelkyní v nočním klubu. Když se rozhodli odejít, začal se jeden z členů ochranky ženy ptát, zdali ji muž, její přítel, neobtěžuje. To bylo dvojicí vyvráceno. Vyhazovač nicméně začal muži nadávat, že je „černá píča“, a bit jej pěstmi do obličeje. Následkem toho utrpěl napadený zlomeninu lícni kosti a musel podstoupit operaci. Člen ochranky byl shledán vinen ze spáchání přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ. Trestním příkazem byl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců s podmíněným odkladem na 24 měsíců a k peněžitému trestu ve výměře 20 000 Kč.

47. Nadávky kvůli romské hudbě

Listopad

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Dva chlapci poslouchali nahlas romskou hudbu. To se nelíbilo muži, který jim začal hrozit pěstí a křičet na ně, že jsou „černý huby“ a že je zmlátí. Chlapci ze strachu začali utíkat, útočník se je snažil chytit. Když se začalo schylovat k fyzickému napadení chlapců, do situace se vložili přihlížející muž a žena. Muž útočníka zastavil a žena odvedla chlapce stranou. Přivolání policie chlapci odmítli.

Hlavní město Praha

48. Nápis na zdi bistra

Prosinec

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Národnost/etnicita (vietnamská)

Forma: Graffiti

Na zdi vietnamského bistra se objevil nápis „Táhní do Afriky“. Podle dostupných informací policie věc prověřovala, avšak více informací není k případu známo.

49. „Chci aby ste vy zidaci vypadli z CR!!!!“

Prosinec

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Židovské obci v Praze byla přes kontaktní formulář doručena antisemitská a anticiganistická zpráva: „Chci aby ste vy zidaci vypadli z CR!!! Hitler vedel moc dobre co dela!!! Za ty vase holokausty si muzete sami a muzete zato, ze za druhy svetovy kvuli vam a cigosum zemreli statisice ryze ceskych obcanuu!!! Vypadnete a tahnete do Izraele!!! O tu vasi cinnost a lichvarske „schopnosti“ tady nikdo nestal uz v historii kdy vas vykazovali ze zeme a nestoji o vas a tu vasi multikulturni snahu ktera vede leda k zahube lidstva, nestoji nikdo leda ti u koryt kterym lezete uplatkama do prdele! Drze ste se infiltrovali do ridiciho systemu statu a vseh statuu a narodu kde drze prosazujete vase zidacka zajmy a potreby v rozporu s ustavou a pravy ceskych obcanuu a dopustite se tezkyh zlocinu a trestnych cinuu!!! Vypadnete!!! Ste zlocinci, ste svine, ste hrozbou, vyvolavate zlo a nenavist!!! Ste jak mor, ste jak stenice, paraziti, naprosto neprizpusobyvi, drzi, zlocinci!!!“ Státní zástupce podal obžalobu pro přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 1 TrZ, předsudečnou pohnutku tedy nezohlednil. V době sestavování Zprávy ve věci probíhalo řízení před soudem.

50. Svastika na sloupu

Prosinec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Graffiti

Neznámý útočník poškodil sloup před Španělskou synagogou vyrytím svastiky. Incident nebyl policii oznámen.

51. „Vy mrdky černý“

Prosinec

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Graffiti

„VY MRDKY ČERNÝ ABY VÁS SEJMUL HITLER ZMRDI.“ Tento nápis se objevil během Vánoc na chodníku před domem. Policie to prověřovala pro podezření ze spáchání přečinů Poškození cizí věci podle § 228 odst. 2 a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) TrZ. Příklad byl však odložen, protože policie útočnicka neztotožnila.

52. „CASAPOUND ITALIA“

Prosinec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Graffiti

Na toaletách ve Španělské synagoze se objevil nápis „CASAPOUND ITALIA“. Stejně jako např. vyobrazení hákového kříže na židovském hřbitově je tento akt třeba vnímat jako předsudečný útok, neboť CasaPound je italským neofašistickým sdružením, jehož stoupenci/kyně nezřídka prezentují antisemitské a xenofobní názory. Incident nebyl hlášen polici.

Hlavní město Praha / Středočeský kraj

53. Tramvaj

Prosinec

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (ukrajinská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Muž cestoval tramvají a při výstupu zřejmě strčil do přítomné ženy. S tím jej konfrontoval opodál stojící pasažér. Vystupující muž se snažil situaci objasnit, ale dotyčného zajímalo jen to, že mluví s přízvukem. Pak mu řekl, aby vypadl a vrátil se do své země. Nato cestujícího strčil, a když se napadený pokoušel vrátit zpět do tramvaje, aby zkontroloval, zda mu tam nevypadly brýle, přidali se k útočnickovi další 2 muži. Bránili mu, aby se vrátil do tramvaje, a poté jej shodili na silnici u tramvajové zastávky. Následně jej postrkovali až k řece. Napadený se obával, že se ho pokusí hodit do vody. V průběhu incidentu byl muži vyklouben palec na ruce a byla mu způsobena další drobná zranění. K události byla přivolána městská policie, ta však při svém příjezdu útočníky nezastihla. Muž se nechal ošetřit a podal trestní oznámení. Případ byl objasňován pro podezření ze spáchání přečinu Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 TrZ. Vyšetřování bylo odloženo kvůli neztotožnění útočnicků.

Středočeský kraj

54. Pozůstalý

Únor

Stav: Oznámeno policii, odloženo (poslanecká imunita)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

Pozůstalý přeživších z koncentračního tábora v Letech se cítí poškozen výroky poslanců SPD. Především se jej dotklo, když Okamura prohlásil, že byl tábor většinou nehlídaný a lidé se v něm mohli volně pohybovat. Podobně jej zasáhlo, když Miroslav Rozner označil koncentrační tábor za „neexistující pseudokoncentrák“. V táboře v Letech zemřela část sourozenců poškozeného. Policie oba výroky prověřovala pro podezření ze spáchání přečinu Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocida dle § 405 TrZ. V Okamurově případě vyšetřování odložila, kdežto u Roznera věc postoupila k projednávání na mandátovém a imunitním výboru Poslanecké sněmovny. Výbor v březnu 2019 rozhodl, že Roznera k trestnímu stíhání nevydá. Jakkoli se tedy podle státního zástupce poslanec dopustil popírání romského holocaustu, další úkony mohou být učiněny až po skončení poslaneckova mandátu.

55. „Postřílet je do jednoho“

Březen

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

„Měli tu rodinu pozabíjet, však co kurva. Nějaký muslim... koho zajímá? Postřílet je do jednoho.“ Tento komentář připojil osmnáctiletý muž k článku o iráckých uprchlících, který sdílela Policie ČR na svém facebookovém profilu. Ta se z vlastní iniciativy začala výrokiem zabývat a následně obvinila pachatele ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv podle § 356 odst. 1 a odst. 3. písm. a) TrZ. Státní zástupce trestní stíhání podmíněně zastavil se stanovením zkušební doby na 6 měsíců. Podezřelý skutek doznal a jako pohnutku svého jednání uvedl obavu z migrantů.

Středočeský kraj / Jihočeský kraj

56. Rusofobní soused

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (ruská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Rodinně ruské národnosti opakovaně vyhrožuje soused. Kvůli nočnímu pláči dvouletého dítěte by na ně chtěl volat policii a sociální odbor. Doslova jim řekl: „Pokud to neskončí, tak udělám všechno, abyste se vrátili tam, odkud jste přišli.“ Kromě toho vulgárně nadával jejich druhému jedenáctiletému synovi. Napadení se domnívají, že jeho útoky jsou motivovány jejich ruskou národností mimo jiné proto, že pod sousedem bydlí česká rodina, jejíž děti také občas pláčou a jsou hlučné. Ovšem s nimi soused problém nemá.

57. „Než to naklade vajíčka“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Její fotografie byly následně v několika alternativách upraveny neznámým pachatelem, kdy původní text byl nahrazen protimuslimskými výroky. Fotografie vyvolaly silnou vlnu předsudečných komentářů vyzývajících k násilí i k usmrcení poškozené. Muž ze Středočeského kraje umístil pod fotografií zobrazující osobu poškozené a upravenou bublinu s textem: „Vždyť tu žádní nejsou“ výrok: „Zabte to, než to naklade vajíčka.“ Věc byla šetřena příslušným policejním orgánem pro podezření z přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle §352 odst. 2, odst. 3 písm. b) TrZ, ale následně byla odevzdána k projednání přestupku městskému úřadu. Přestupková komise shledala muže vinným ze spáchání přestupku proti občanskému soužití dle § 7 odst. 3 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kdy způsobil jinému újmu pro jeho víru nebo náboženství. Správní orgán uložil pachateli pokutu ve výši 1 000 Kč, rozhodnutí již nabylo právní moci.

Jihočeský kraj

58. Prasečí hlava

Únor

Stav: Usnesení soudu, postoupeno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Jiná (symbolický útok)

K památníku koncentračního tábora v Letech u Písku, kde byli internováni čeští Romové, položil sedmadvacetiletý muž hlavu prasete. Muzeum romské kultury, které památník spravuje, stejně jako další představitelé romské menšiny, označili incident za provokaci a bagatelizaci romského holocaustu. Policie pachatele vypátrala po 2 měsících a zahájila proti němu trestní stíhání pro přečin Výtržnictví dle § 358 TrZ. Soud rozhodl, že se nejednalo o trestný čin, a věc postoupil do přestupkového řízení.

59. „Odstěhujete se na Slovensko“

Duben

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Muž byl slovně i fyzicky napaden kvůli romské národnosti. Opakované údery pěstí do hlavy doprovázel útočník výkřiky jako: „Cikáni černý, táhněte pryč! Odstěhujte se na Slovensko!“ a výhrůžkami zabitím. Následně povalil napadeného na zem, kde ho bil, dokud mu nezpůsobil několik tržných ran a oděrek na hlavě, těle i rukou. Ve věci byl vydán pravomocný rozsudek, kterým byl pachatel odsouzen pro přečin Výtržnictví podle § 358 odst. a Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. e) TrZ. Potrestán byl odnětím svobody na 14 měsíců, což bylo podmíněně odloženo na 30 měsíců.

Jihočeský kraj

60. „Bílá huba“

Květen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Neznámý pachatel uveřejnil ve facebookové skupině „České Budějovice“ v diskuzi pod článkem „Hromadný opejkani buřtů u Normy“ komentář: „Tvl doufám ze chcipla nějaká bílá huba.“ Policie případ prověřovala pro podezření ze spáchání přestupku, ale nakonec jej z důvodu neztotožnění pachatele odložila.

61. Protiromské nápisy na památníku

Květen

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

Na informační tabule Památníku holokaustu Romů a Sintů vylepili příznivci nacionalistického spolku text: „Památník věnovaný posledním pracujícím romům na území České republiky.“ Tabuli s textem následujícího znění, doplněnou o znak památníku v Letech, pak vylepili i na nedaleko stojící strom: „Památník věnovaný historicky posledním pracujícím Romům na území České republiky.“ Státní zástupce podal obžalobu, v níž skutky kvalifikoval jako přečin Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 TrZ. V průběhu sestavování Zprávy probíhalo trestní řízení.

62. Na cizince v sadech

Červenec

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (indická)

Forma: Fyzický útok

Tři příznivci pravicové skupiny South Legion fyzicky zaútočili v nočních hodinách v parku na skupinu 4 osob indické národnosti. Útočníci byli

maskováni kuklami, přičemž jeden útočník měl na rukou taktické rukavice. Napadení se snažili z místa uprchnout, útočníci je pronásledovali a po dopadení je fyzicky napadli. Jeden napadený byl po útoku hospitalizován v nemocnici, další 3 utrpěli drobná poranění. Policie dopadla a obvinila 3 muže. Státní zástupce podal obžalobu pro přečiny Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2, Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. e) ve stádiu pokusu podle § 21 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ, vše ve formě spolupachatelství podle § 23 TrZ. V průběhu sestavování Zprávy probíhalo řízení před soudem.

63. „Zastřelit pro blbost“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Tyto fotografie byly po jejich oficiálním publikování upraveny neznámým pachatelem, kdy původní text byl nahrazen protimuslimskými výroky typu: „Ne, uříznutý pošťeváček holčičkám nechybí.“ Pachatel následně alternovaně fotografie zveřejnil na FB ve formě fotoalba, jež vyvolalo silnou vlnu nenávistných komentářů proti vyobrazené ženě. Muž z Jihočeského kraje pod přispěvek jiného uživatele, který sdílel fotoalbum pozměněných fotek, napsal: „Zastřelit pro blbost.“ Policie případ odložila, neboť nebyly zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. Poškozená podala podnět Okresnímu státnímu zastupitelství k uložení pokynu policejnímu orgánu věc nadále šetřit. Státní zástupce ve svém sdělení zcela chybně interpretoval skutkový stav věci, když tvrdil, že poškozená umístila své fotografie jako provokaci a uvedení čtenářů v omyl. Poškozená podala podnět k výkonu dohledu na Krajské státní zastupitelství, které stížnost odložilo jako nedůvodnou. Poškozená podala podnět k přezkumu věci skončené na Nejvyšší státní zastupitelství.

Jihočeský kraj / Plzeňský kraj

64. „Toho na tebe pošlu“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Její fotografie byly krátce po oficiálním zveřejnění upraveny neznámým pachatelem, který původní text nahradil protimuslimskými výroky, a následně je publikoval na FB. Na fotografie začala reagovat řada útočníků komentáři volajícími po násilí či fyzické likvidaci ženy na fotografii a muslimů obecně. Mezi útočníky byla i žena z Jihočeského kraje, jež pod fotografií poškozené s pozměněným textem ve znění „Toho pejška si raději někam ukliďte“ umístila komentář: „Toho na tebe pošlu.“ Výhrůžku umocňoval i fakt, že pachatelka je vlastníkem 2 velkých psů. Policie po provedeném šetření věc odložila s tím, že nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící pro spáchání trestného činu. Poškozená má však za to, že výhrůžka naplnila skutkovou podstatu trestného činu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2, odst. 3 písm. b) TrZ. Podala tedy stížnost Okresnímu státnímu zastupitelství, které neshledalo v postupu policejního orgánu žádné závady a argumentovalo tím, že pachatelka má osobní zkušenost s osobami muslimského vyznání a pouze nešťastně reagovala na určitou situaci, ke které došlo v souvislosti s týráním psů.

Plzeňský kraj

65. Urážení v práci

Leden

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), sexuální orientace/genderová identita (gay)

Forma: Slovní útok

Muž byl v práci opakovaně slovně napadán kvůli sexuální orientaci a národnosti a v důsledku toho trpěl psychickými problémy. Celá věc

eskalovala, když podle jeho vlastních slov vyšel z WC a jedna kolegyně na něj zařvala přes celou halu: „Jdi hulit čůráky!“ Napadený k tomu dodal, že je slušný a nikdy nikomu nenadával. „Mám respekt z dětského domova“, vysvětloval. Muž své napadání nechtěl řešit jinak než přes zaměstnavatele, což se mu podle svých slov podařilo.

66. Předsudečný komentář

Únor

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Útočnice připojila komentář k příspěvku zveřejněnému na facebookové stránce „Krimi Plzeň“. Jednalo se o odkaz na článek „Aktualizováno + video: v kamionech se tisnily mezi nákladem zboží rodiny běženců“. Konkrétně tento příspěvek okomentovala slovy: „A my na ně budeme platit... proč ty autobusy radši nezapálili.“ Podle obžaloby bylo zřejmé, že útočnice měla na mysli zapálení autobusů, včetně rodin běženců. Policie se případem zabývala a byla podána obžaloba pro přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. V době sestavování Zprávy probíhalo řízení před soudem.

67. „Co na mě koukáš?“

Červenec

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

„Co je mrdko, co na mě koukáš, zmrde? Mám tě zabít?“ S těmito slovy přistoupil útočník k muži, který se nacházel ve volně přístupném vnitrobloku spolu se svou ženou a dítětem. Pak odložil tašku s nákupem, došel přímo k napadenému a dále mu vyhrožoval, že ho „rozšlape“ a „vystřelí mu mozek z hlavy“. Během toho si dal pravou ruku za záda, což vzbudilo obavu, že má za pasem stříelnou zbraň. Poškozený se ho proto zeptal, zda má pistoli, což útočník potvrdil. Řekl, že má Berettu. Nato se ještě jednou k rodině přiblížil a muže se pokusil udeřit pěstí. Teprve na-

Plzeňský kraj

potřetí jej zasáhl, a to do ucha, načež do něj strčil. Dodal: „Zasraní cigáni, jděte do plynul“ a kopl do nákupu napadené ženy. Z místa odešel, když zjistil, že napadená volá policii. Napadený utrpěl pohmožděnění obličeje a byl hospitalizován s podezřením na otřes mozku. Útočník byl odsouzen již pravomocným trestním příkazem pro spáchání přečinu Ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 ve stádiu pokusu dle § 21 odst. 1 v jednočinném souběhu s přečinem Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1, přečinem Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a přečinem Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a) TrZ. Odsouzen byl k devítiměsíčnímu trestu odnětí, který byl podmíněně odložen na 2 roky. Dále mu bylo uloženo zaplatit 9 465 Kč zdravotní pojišťovně.

68. „Kryjete černý zmrdy“

Červenec

Stav: Pravomocný rozsudek soudou II. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník nejprve dvakrát vykřikl „sieg heil“ před domem na ulici a na policejní služebně to zopakoval, přičemž to doprovodil výrokem: „Kryjete černý zmrdy, až mě pustíte, zabiju prvního černýho, kterýho uvidím!“ Útočník byl odsouzen pravomocným rozsudkem vydaným krajským soudem. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody v délce 6 měsíců a zařazen byl do věznice s ostrahou. Dříve byl již opakovaně odsouzen pro přečin Výtržnictví podle § 358 TrZ. Incident byl kvalifikován krajským soudem jako přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) TrZ, i když policií, státním zástupcem a okresním soudem byl kvalifikován jako přečin Projev sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 TrZ.

69. „Mně nebude vyhazovat slovenskej Cikán“

Srpen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, jiná (hajlování)

Vykázán pro opilost a nevhodné chování z nádražní budovy, přesto se vrátil a zaútočil na příslušníka ostrahy. Útočník na něj nejprve hajloval a opakovaně zvolal: „Sieg heil!“ To opakoval i poté, co se přemístil na perón, a dodal, že jej nebude vyhazovat „nějaký slovenský Cikán“. Soud ve věci vydal pravomocný trestní příkaz, jímž pachatele odsoudil pro spáchání přečinu Projev sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce 8 měsíců. Zkušební doba byla stanovena na 2 roky.

70. Xenofobní komentář

Srpen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (česká)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník umístil na FB tento nenávistný komentář: „Kurvi ceske postřilet vas do jednoho aj vase děti at cela česka generace pochcipate vas není třeba bit po tele ake do hlavi at hnet na miste zdechnete nejhorší narod je ČR upalit vas za živa vi kurvi bile aj vašeho prezidenta nakopad mezi nohi toho zmrda.“ Odsouzen byl pravomocným trestním příkazem pro spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) TrZ. Soud mu uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 2 let.

71. „Go back to Australia!“

Prosinec

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (australská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Muž původem z Austrálie si šel na základě telefonátu od kurýra vyzvednout objednaný balíček. Ještě před příjezdem kurýra vyšel před dům, kde se setkal s mužem, jehož doposud znal jen od vidění jako souseda z jednoho okolního domu. Jakmile jej tento muž spatřil, začal na něj křičet: „Fuck off and go back to Australia. This is Czech Republic and this is not your

Plezeńský kraj / Karlovarský kraj / Ústecký kraj

country! You are motherfucker!“ Situace byla velmi vypjatá, následovaly další nadávky, jimiž dával útočník najevo, že podle něj nemá napadený v ČR co dělat. Napadený reagoval slovy, že pokud chce, ať ho uhodí. Nevěřil však, že by to udělal. Jenže útočník se při odchodu náhle otočil a muže do obličeje udeřil. Tím mu způsobil poranění tváře, pro které musel napadený vyhledat lékařské ošetření. Věc policie prověřovala jako přestupek, nicméně nakonec ji kvalifikovala jako přečin Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 TrZ. Z důvodu neztotožnění pachatele jej nakonec odložila.

Karlovarský kraj

72. „Cigány špinavý“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Neznámý útočník zveřejnil na FB komentář ve znění: „Cigány špinavý skurvený do plynu snima!“ Věc byla policií kvalifikována jako přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Protože však pachatel nebyl zjištěn, policie případ odložila.

Ústecký kraj

73. Agresivní revizorka a smějící se policista

Leden

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek, odloženo (přestupek se nestal)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

V MHD napadla revizorka chlapce romské národnosti. Ten pro server Romea.cz vypověděl, že když s kamarády nastoupili do autobusu, revizorka požadovala, aby si sundali batohy, jinak si budou muset vystoupit.

Na chlapce nicméně křičela i poté, kdy si batoh sundal. V jedné chvíli ho dokonce silou zatahala za ruku, aby ho dostala z autobusu. Revizorku doprovázel při provádění přepravní kontroly strážník. Chlapec se svými kamarády přišel kvůli incidentu do školy pozdě. Podle videa, které natočil jeden z kamarádů napadeného, a podle výpovědí svědků zveřejněných na serveru Romea.cz se chování revizorky jeví předsudečně motivované. Není pravděpodobné, že by podobně agresivně zasahovala i vůči jiným cestujícím s batohem na zádech. Podle Romea.cz měl chlapec v důsledku revizorkina jednání pohmožděnou ruku a následně čelil kvůli medializaci případu rasistickým útokům na FB. Policie incident kvalifikovala jako přestupek podle § 7 odst. 1 písm. b), písm. c), bod 4 z. č. 251/2016 Sb., předsudečná pohnutka nebyla zohledněna. Podezření z přestupku nebylo prokázáno, a tak bylo vyšetřování odloženo.

74. Nenávistné zprávy na FB

Leden

Stav: Neznámý

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Uživatelce FB byly zasílány předsudečné zprávy, které akcentovaly její původ a mimo jiné jí sdělovaly, aby „táhla, kam patří“. Stalo se tak patrně proto, že krátce předtím informovaly xenofobní webové stránky o jejím blogu, kde se vyjadřovala k prezidentským volbám. Na jedné z nich byla velmi vulgárně urážena pro své islámské vyznání.

75 „Černá mamba“

Únor

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Muž se ženou nadávali prodavače prodejny masných výrobků. Ta od nich slyšela věci jako: „Černá mambo!“, „Černá svině!“ nebo „Cikánka nemá co dělat za pultem.“ Útočníci se zdržovali před prodejnou ještě několik hodin a požívali u toho alkohol. Když se napadená spolu se svým partnerem a dvěma dětmi vydala z prodejny domů, útočník jí hrozil

Ústecký kraj

nožem. Soud jej za spáchání přečinů Výtržnictví dle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a) TrZ odsoudil pravomocným trestním příkazem k jednoletému trestu odnětí svobody, jenž byl podmíněně odložen na 3 roky za ustavení dohledu. Dále odsouzenému propadnul nůž a bylo mu uloženo zdržet se užívání alkoholických nápojů a podrobit se v této věci kontrole. Útočníci soud rovněž odsoudil trestním příkazem za přečiny Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a) TrZ. Trest jí uložil čtyřměsíční s jednoletým podmíněným odkladem.

76. „Stejně z nich budou teroristi“

Únor

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Osmnáctiletý muž reagoval na článek s titulkem „PRÁVĚ TEĎ: policie zastavila na D5 dva kamiony s uprchlíky“, zveřejněný na FB profilu webu „Krimi Plzeň“, takto: „Upalil bych jak děti tak rodiče všechno to jsou prizivníky svine stejně z tech malejch zmrdu vyrostou teroristi.“ Policisté tento skutek vyšetřovali pro podezření ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Na základě shromážděných důkazů státní zástupce usoudil, že uvedený skutek naplňuje všechny obligatorní znaky trestného činu. Nicméně trestní stíhání podmíněně zastavil na zkušební dobu 1 roku s odůvodněním, že šetření na pachatelově profilu a domovní prohlídce v jeho bytě neukázaly, že by „podezřelý smýšlel rasisticky“, a tak jeho výrok vyhodnotil jako „mladickou nerozváženost osoby podezřelého“.

77. Obuškem po hlavě

Březen

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Muž napadl své sousedy. Nejprve rasisticky urážel skupinu osob: „Vy buzeranti černý, co tu děláte, černý svině, zasraní Cigáni.“ Později jednoho muže napadl i fyzicky. Během konfliktu jej praštil teleskopickým obuškem do hlavy. Útočník má v místě bydliště pověst nesnášenlivého a předsudečného jedince, který v minulosti útočil opakovaně nejen na dospělé, ale i na děti. Soud jej odsoudil pravomocným rozsudkem pro přečiny Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) TrZ. Odsouzený obdržel čtyřměsíční trest odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na 1 rok. Dále mu byl uložen trest propadnutí teleskopického obušku.

78. Malovali kamaráda

Březen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma: Slovní útok

Na internetu byl zveřejněn štvavý článek, že na jedné základní škole jsou žáci první třídy „indoktrinováni malováním multikulťáků“. Učitelka údajně dětem zadala domácí úkol, aby namalovaly „kamaráda cizí rasy“. Článek zveřejnil dezinformační Aeronet na základě informace poskytnuté osobou blízkou žáka školy, který si domů přinesl obrázek z kreslení během výuky. Obsahem článku byl přiložený obrázek a jméno vyučující. Podle ředitelky školy žádné takové zadání ze strany vyučující nebylo. Jednalo se tedy o smyšlenou zprávu. Po vydání článku začaly ředitelka a učitelka dostávat urážlivé a předsudečné emaily. Ředitelka podala trestní oznámení. Policie incident kvalifikovala jako přestupek proti občanskému soužití, aniž by zohlednila předsudečnou pohnutku.

Ústecký kraj

79. Šikana ve škole

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Žákyně druhého stupně základní školy zažívá ve třídě šikanu kvůli barvě pleti. Spolužáci se jí např. posmívají, že „vypadá jako opice“. Učitelé ve škole problém dostatečně neřeší. Rodina dívky zvažuje přestěhování z místa současného bydliště a přechod na novou školu.

80. „Degenerovaný národ“

Červen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

Několik rasistických komentářů se objevilo na profilu člověka, jenž se dlouhodobě orientuje na podněcování nenávisti vůči Romům v souvislosti s výkonem své profese. Tentokrát se jednalo o výroky jako: „Cikánský rodič na vzdělání svých dětí kašle. Proč už neřekne veřejně, že cikáni jsou degenerovaný národ a prostě nezvládnou učivo tak jako bílé děti?“, „Cikáni mají IQ-70...“ nebo „Je to cikánský dobytek“.

81. „Zlikvidovat“

Červenec

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník použil svůj účet na FB k tomu, aby podněcoval k nenávisti. Pod článkem „Když mu podal ruku, Rom ho nečekané udeřil pěstí do obličeje“, zveřejněným na stránce „Krimi Plzeň“, přidal komentář v následujícím znění: „Černý svině, zlikvidovat.“ Policie případ kvalifikovala jako přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) TrZ. Útočník sám uvedl, že

ho naštvalo, že lidé, kteří nepracují a pobírají sociální dávky, si ještě takto dovolují napadat bezbranné lidi. Tím ovšem pouze znovu vyjádřil své předsudky, neboť všichni Romové nepobírají sociální dávky. Státní zástupce trestní stíhání dotýčeného podmíněně zastavil na zkušební dobu 12 měsíců.

82. Mířil pistolí

Červenec

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Žena byla napadena v parku spolu se svými dětmi. Když míjely skupinu 4 žen a 1 muže, muž napadené zastoupil cestu a nechtěl ji pustit dál. Během toho jí výhružně ukázal zbraň, kterou měl v té době za pasem. Řekl jí, že je „muslimská kráva“. Napadená vzala do náruče své mladší dítě a v tu chvíli ji začaly inzultovat i 2 dívky, které byly součástí skupiny – strčily napadenou do ramene. Celý incident natáčela na mobilní telefon další členka skupiny a křičela při tom na napadenou, že není Češka, nepatří sem, že tady jsou doma Češi a že muslimy je třeba zabít. Muž, jenž napadené zastoupil cestu, později prošel okolo celé napadené rodiny s pistolí v ruce a takto chodil ještě nějaký čas po parku. Rodina měla velký strach a cítila se ohrožena. Ve věci byl vydán trestní příkaz, ale byl podán odpor a další jednání v době sestavování Zprávy neproběhlo. Jednání útočníků bylo kvalifikováno jako přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 TrZ.

83. Útoky na muslimku-aktivistku

Červenec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka poskytla médiím rozhovor o životě muslimů v ČR. Tento článek byl několikrát sdílen prostřednictvím FB. Pod sdíleným článkem se objevila řada předsudečných komentářů, jejichž autoři útočili na ženu a jí zastupovanou skupinu. Jednalo se o komentáře jako: „Vyhnat ze země“, „Islám je zlo, pryč s ním!!!“, „Co je to za hovadinu!? Stejně smysleni stejná sibence.“

Ústecký kraj

84. „Do plynu“

Červenec

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), politické přesvědčení

Forma: Graffiti

Neznámý útočník nasprejoval na zeď v podchodu různé nápisy, včetně: „Fuck off Anti-fa“ a „Cikáni do plynu“. K těmto nápisům byl připsán ještě hákový kříž. Vše bylo ve velikosti zhruba 2 metrů čtverečních. Hmotná škoda byla vyčíslena na 15 000 Kč. Policie incident kvalifikovala jako přečin Poškození cizí věci podle § 228 a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 TrZ. Jelikož se jí nepodařilo ztotožnit pachatele, případ byl odložen.

85. Zbit na koupališti

Srpen

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Fyzický útok

Řetězec sporů, které se odehrály na koupališti, vznikl kvůli chování 2 dětí. Žena z majority byla rozčilená, že je její dítě napadáno romským dítětem, a proto toto dítě odstrčila. To ovšem vyprovokovalo reakci romské matky, která se slovy: „Co mi saháš na dítě?“ do celé záležitosti vstoupila a začala ženu z majority tahat za vlasy. Do tohoto sporu zasáhl muž z majority, který se obě ženy snažil odtrhnout. Jeho jednání vyvolalo reakci skupiny 5 Romů, kteří zaútočili na mladíka surovým způsobem. Tato surovost je přičítána právě příslušnosti k etnický odlišné skupině. Následkem posledního z této řady konfliktů měl muž naražená žebra, vyražené zuby, neslyší na levé ucho, sešitou díru v puse a řadu dalších zranění. V době sestavování Zprávy probíhalo před soudem trestní řízení. Ve věci byla podána obžaloba proti pěti útočníkům pro přečin Výtržnictví dle § 358 odst. 1, přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2, zločin Těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1 ve stádiu pokusu a ve spolupachatelství a přečin Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 TrZ. Objevily se informace, že se poškozený dříve objevil na protiromské demonstraci v Žatci. Poškozený dostal od prezidenta medaili za hrdinství.

86. „Vy huby české“

Srpen

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká)

Forma: Slovní útok

Útočnice uveřejnila na FB tento komentář: „Vy huby české vy tady spiníte romy však jste nejhorší národ co znám jste jen odpad znásilňujete vlastní děti novorozeně hazíte do popelnice vraždíte jste lháři vy zde na téhle planetě nepatříte neměli jste se vůbec narodit mrtvý čech je dobrý čech český národ je jen hnůj a mor vás bůh neměl vůbec stvořit jste jak ten jidas který zradil ježíše amen...“ Policie to kvalifikovala jako přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) TrZ. Státní zástupce po obdržení návrhu na podání obžaloby případ podmíněně zastavil se stanovením zkušební doby na 1 rok. Útočnice vypověděla, že reagovala na jiný komentář, který nechtěně urážel Romy. K tomu dodala, že si uvědomuje, že urazila i sebe, neboť je české národnosti. Sama se pak rozhodla, že si smaže svůj profil na FB, neboť má za to, že slouží jen k šíření nenávisti. Přes Probační a mediační službu dále zaslala oznamovateli omluvný dopis.

87. „Uříznout hlavu“

Srpen

Stav: Usnesení soudu, postoupeno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Neznámý pachatel původní text nahradil protimuslimskými výroky a zveřejnil je na FB. Odpovědi mu byla řada komentářů volajících po násilí vůči ženě a muslimům obecně, ba přímo po jejich fyzické likvidaci. Pod příspěvek na FB připojil muž z Ústeckého kraje komentář: „No to je kunda !!! U tebe by bylo lepší si nechat uříznout hlavu!“ Pachatel byl obviněn pro trestný čin Násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci podle § 352 odst. 2, odst. 3 písm. b) TrZ. Okresní soud nicméně konstatoval, že se nejedná o trestný čin, mimo jiné také proto,

Ústecký kraj

že pachatel použil ve svém výroku infinitiv, a věc postoupil městskému úřadu k projednání přestupku. Krajský soud toto potvrdil a věcí se aktuálně zabývá Komise pro projednávání přestupků příslušného městského úřadu.

88. Napadení fotografa

Srpen

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Účastníci protiromské demonstrace napadli fotografa a pokusili se mu ukrást fotoaparát. Útoku předcházely verbální útoky: „Jdi do píči, ty mrdko cikánská“, „Čmoude jeden“, „Negr“, „V Praze utíkáš a tady se nebojíš, jo?“, „Odvedete ho vy nebo ho máme odvíst my?“, „Odvedte tu opici, než ho někdo trefí“ a „Ať chcípne, zmrdr, rozkopnem ho.“ Na toto napadený nereagoval a v blízkosti demonstrantů setrval. Během útoku na 4 odpůrce demonstrace byl napaden i on sám, přičemž byl povalen na zem, dostal facu a opět mu bylo rasisticky nadáváno a vyhrožováno. To pokračovalo i po skončení fyzického útoku: „Táhni do píče, ty koště jedno turecký, zkurvený, ty vole, debile.“ Dva útočníci byli odsouzeni pravomocným rozsudkem pro zvlášť závažný zločin Loupeže podle § 173 odst. 1 spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 TrZ. Jeden byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, přičemž trest byl podmíněně odložen na 3 roky. Druhý útočník byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 2 let s podmíněným odkladem na 2,5 roku. Oba jsou povinni společně uhradit částku ve výši 1 440 Kč.

89. Napadení odpůrců demonstrace

Srpen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení, užívání drog

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Během protiromské demonstrace, kterou uspořádala DSSS v návaznosti na napadení muže skupinou Romů na koupališti v Dubí, byli napadeni 4 odpůrce demonstrace, včetně 1 ženy. Napadení byli kvůli svému odlišnému politickému přesvědčení. Jeden z napadených měl na vestě anarchistický

symbol, útočníci rovněž na tuto příslušnost při svém útoku verbálně poukazovali. Všem bylo v těsné blízkosti nadáváno do „sraček“ a dále zaznívaly urážky jako: „Táhni do píči, fetko!“, „Sejmi ho, zmrda!“ Následně jeden z napadených dostal pohlavek, další pěstí do zátylku. Do ženy demonstranti strčili. Při útoku napadených před demonstranty se jeden demonstrant pokusil utíkajícího kopnout do zad. Policie se podle našich informací tímto incidentem nezabývala.

90. Napadení redaktorky

Srpen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Novinářka se stala obětí verbálního napadení na neonacistické demonstraci v Dubí. Účastníci demonstrace jí podle jejího vyjádření na sociálních sítích nadávali, že je „špína, která kazí rasu“. Bylo to proto, že má redaktorka tmavé oči a v době útoku byla opálená.

91. Vyzývání ke zplynování

Srpen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Redaktorka zpravodajského serveru informovala na Twitteru o chování neonacistů cestujících na demonstraci v Dubí. Podle ní opilí příznivci krajně pravicové DSSS, kteří na demonstraci jeli autobusem z Teplic, hajlovali a křičeli: „Cikáni a Židi patří do plynu!“

Ústecký kraj

92. Deset na jednoho

Srpen

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Útočník ve společnosti fotbalových fanoušků zaútočil ve večerních hodinách na majitele restaurace arabského původu. Tento muž vytrhl ze zdi poutač na restauraci s arabskými nápisy. Když majitel restaurace vyběhl ven a dožadoval se vysvětlení, útočník mu podle informací uvedených v obžalobě začal nadávat, že je „arabskej čůrák“. Následně mu dal pěsti, na základě čehož se napadený praštil hlavou o zem a začal krváčet z hlavy. Když pak ležel na zemi, útočník do něj kopal. Způsobená zranění (tržná rána na zátylku, otřes mozku a pohmoždění pravého ramene a pravé paže) si vyžádala převoz záchrannou službou a hospitalizaci na chirurgickém oddělení. Soud pachatele odsoudil pravomocným trestním příkazem pro spáchání přečinu Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ k peněžitému trestu ve výměře 40 000 Kč. Pokud by částka nebyla uhrazena, pachatel by šel na 6 měsíců do vězení. Předsudečná pohnutka nebyla soudem zohledněna.

93. Deratizační prostředky

Září

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

„Jen deratizační prostředky na tu havěť nestačí!“ Toto heslo se objevilo na předvolebních plakátech v Mostě, které zobrazovaly členy místního hnutí v reflexních vestách a s úklidovými prostředky. Jeden z členů tohoto hnutí sdílel tento materiál na sociálních sítích s dovětkem: „Nulová tolerance nepřizpůsobivým.“ Několik politických konkurentů v médiích uvedlo, že proti kampani, která zjevně útočí na romské obyvatele regionu, podalo trestní oznámení. Policie zahájila v dané věci úkony trestní řízení pro podezření ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Nakonec bylo postoupeno přestupkové komisi k projednání.

94. „Střílet od kolíčky“

Září

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Žena umístila na FB příspěvek ve znění: „Tak teď asi bude hodně nenávistných komentářů, jen do mě. Jsem ráda, že vás Romové mlátí atd, pomalu začínám vás mrdky nenávidět. Dnes se stalo, že pán na zastávce asi dostal epileptický záchvat a nikdo mu nechtěl zavolat záchranku, jeden můj známý říkal lidem, ať jí zavolají a byl rom. Vy lidi jste strašný svině, přála bych si, aby se to stalo vám a nikdo vám nepomohl. Takový lidi co nepomohli, těm přeji jen to nejhorší, mrdky český vás střílet od kolíčky.“ Okresní státní zastupitelství autorku příspěvku obžalovalo pro spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Okresní soud trestní stíhání podmíněně zastavil, přičemž zkušební dobu stanovil na 10 měsíců.

95. „Nepřežiješ do příštího týdne“

Říjen

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (vietnamská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Obsluha v hospodě se stala terčem útoku 4 mužů. Důvodem mělo být vymáhání zákazu kouření a také požadování platby vždy po objednávce. Čtveřice v reakci začala obsluhujícího muže napadat. Bili jej pěsti do hlavy, vyhrožovali mu a nadávali mu: „Ty žlutá opice, když zavoláš policajty, tak nepřežiješ do příštího týdne“, „Vietnamskej zkurvenej žlutej, pojď sem, já tě zabiju!“ Kromě toho ničili vybavení pivnice a házeli jej po poškozeném a po jeho matce, která byla na místě přítomna. Státní zástupce podal obžalobu na 3 pachatele, avšak v době sestavování Zprávy probíhalo řízení před soudem. V případě čtvrtého útočníka bylo státním zástupcem vydáno pravomocné usnesení o zastavení trestního stíhání z důvodu nepříčetnosti. Nejvyšší státní zastupitelství však toto usnesení zrušilo. Ve věci nebylo v době sestavování Zprávy opětovně rozhodnuto.

Ústecký kraj / Liberecký kraj

96. Ubytovat, zkasírovat

Ríjen

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Německá televize odvysílala reportáž o sociálním bydlení v severních Čechách. V reportáži, která je volně dostupná na internetu, zaznívají protiromské výroky. Jeden muž v ní např. říká, že „jediný řešení, který je možný, je nabourat jejich genetické kód. Respektive v momentě, kdy se mísí krev, kdy se jim dostane víc bílé krve, tak voni dostávají světlejší barvu a víc inteligence,“ a dále osvětluje výhody vzniku tzv. vesnice pro lůzu, kam by se měli Romové přestěhovat. V závěru reportáže představuje svou sbírku předmětů připomínajících nacistickou genocidu, jedná se např. o nádobu s nápisem Zyklon B, zbraně neonacistů při pochodu proti Romům v Janově v roce 2008, plakát z roku 1940 „Židozedenářství metla světa“ či zmenšeninu vikingské lodi, jejíž plachta byla podle řečníka vyrobena z lidské kůže a která údajně pochází z koncentračního tábora Dachau. Dotyčný zdroveň na svých webových stránkách publikoval text, v němž zpochybňuje účel užívání plynových komor k hromadnému vyvražďování osob v koncentračních táborech. Na osobu bylo podáno trestní oznámení pro podezření ze spáchání přečinů Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia dle § 405 TrZ.

97. Další šikana ve škole

Ríjen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na základní škole se dívka stala terčem dlouhodobé šikany. Spolužáci jí vulgárně nadávali, že je mimo jiné „zasraná Cikánka“ či „chlupatka“. Na základě toho se dívka pokusila o sebevraždu. Poté opustila školu. Útočníci dostali sníženou známku z chování a výchovná opatření. Dále se celou věcí zabývala policie. Krajské ředitelství uvedlo, že jednání chlapců nenaplňovalo skutkovou podstatu žádného trestného činu. Vedení školy

bylo údajně plně kompetentní k tomu, aby věc řešilo v souladu se školním řádem kázeňskými tresty, neboť urážení probíhalo na půdě školy.

Liberecký kraj

98. Nenávistně komentoval

Květen

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám), politické přesvědčení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník vložil pod video zveřejněné na FB komentář ve znění: „A zasraný sluníčka s Mertlovou v čele je chrání, ty muslimský odporný opice. Bych je střílel stejně jako Mladič, ty je zčásti vyhladil, ale nepomohlo. BOHUŽEL.“ V popsaném skutku bylo státním zástupcem spatřováno naplnění skutkové podstaty přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 TrZ. Státní zástupce nakonec trestní stíhání podmíněně zastavil, přičemž zkušební lhůtu stanovil na 12 měsíců.

99. Fotbal a nacismus

Duben

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Politické přesvědčení, náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok, jiná (hajlování)

Příznivci SK Sigma Olomouc se pod vlivem alkoholických nápojů chovali hlučně již na perónu. Ve vlaku sborově zpívali a opakovaně vykřikovali „sieg heil“. Jeden i hajloval, svlečený do spodního prádla. To vadilo jednomu ze spolucestujících, který je vyzval, ať přestanou. Odpovědi mu byly urážky, a když vystupoval z vlaku, pokusil se jej jeden útočník kopnout do hlavy. Terčem slovního napadání se stali i další cestující vlaku z Tanvaldu do Smržovky. Fanoušci stáli u WC a bavili se. Přitom posílali „Židy do plynu“, vykřikovali „Heil Hitler“ či „Herman Göring“ a hajlovali.

Liberecký kraj / Královéhradecký kraj

Pokud se vůči tomu kolemjdoucí ohradili, byli napadeni. Z toho důvodu řadíme tento incident také mezi motivované politickým přesvědčením. V případě tohoto incidentu probíhalo v době sestavování Zprávy řízení před soudem. V obžalobě bylo jejich jednání kvalifikováno jako přečiny Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ.

100. „Ať Izrael zmizí z mapy světa. Heil Hitler“

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Muž v baru obtěžoval jednu z návštěvnic antisemitskými výroky, mimo jiné výrokem: „Ať Izrael zmizí z mapy světa. Heil Hitler.“ Incident nebyl hlášen policii.

101. Výhružný dopis Židovské obci

Květen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Zastrahování nebo vyhrožování

Neznámý pachatel zaslal do sídla Židovské obce v Liberci výhružný dopis týkající se jejich vyznání i národnosti. Policie se případem zabývala a kvalifikovala ho jako přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 TrZ. Pachatel nebyl vypátrán a případ byl policií odložen.

Královéhradecký kraj

102. Pepřový sprej

Únor

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Bezdomovectví

Forma: Fyzický útok

Během sjezdu ČSSD v Hradci Králové byli napadeni 2 muži bez domova. Útočník byl na sjezdu akreditován jako novinář a podle médií působil jako mediální analytik Českého rozhlasu. Na muže zaútočil pepřovým sprejem. Podle redaktorky týdeníku Respekt stříkal útočník sprej do obličeje napadených asi ze vzdálenosti 10 centimetrů a pokračoval v útoku i ve chvíli, kdy zasažený muž ležel v bolestech na zemi. Z dostupných informací vyplývá, že útočník neměl důvod pepřový sprej použít pro svou sebeobranu, ale agresivně zaútočil proti lidem velmi pravděpodobně kvůli jejich sociálnímu statusu. Jeden ze svědků, europoslanec Miroslav Poche, pro Idnes.cz uvedl: „V okolí vchodu stálo skoro třicet lidí a všichni to viděli. Rozhodně pana Kotrbu nikdo nenapadl. Jeden z nich chtěl cigaretu nebo drobné a ve chvíli, kdy pan Kotrba se s ním začal hádat nebo ho odstrkávat, tak ten druhý přišel a říkal mu, ať to nedělá.“ Český rozhlas ukončil s útočником spolupráci. Soud jej odsoudil pravomocným trestním příkazem za spáchání přečinu Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ k peněžitému trestu 10 000 Kč. Pro případ neuhrazení byl stanoven náhradní trest odnětí svobody ve výši 1 měsíce.

103. „Ty bílá kurvo, ty svině.“

Duben

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (česká)

Forma: Slovní útok, zastrahování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dvě ženy útočily slovně i fyzicky na jinou ženu po svém vykázáni ze supermarketu, přičemž zaznívaly rasistické urážky: „Ty zasraná kurvo, ty bílá kurvo, co na mě čumíš, ty kurvo, já tě zabiju!“ Dále jedna uchopila napadenou za vlasy a přitáhla si ji k sobě. Zranění napadené byla ale zejména psychické povahy, po útoku trpěla nespavostí a obávala se

Královéhradecký kraj / Kraj Vysočina / Jihomoravský kraj

opouštět svůj domov. Na místo byla během napadení přivolána policejní hlídka. Tu jedna z útočnic rovněž rasisticky urážela. Možná by se do útoku na policisty vložila více, kdyby jí v tom nebránil jiný muž. Ten se však nakonec sám stal pachatelem. Když zjistil, že si jej natáčí jiný muž, rozeběhl se vůči němu a zaútočil na něj několika ranami pěstí. Také mu roztrhl triko, než ho policisté zpacifikovali. Poté předchozí útočnice odmítla prokázat svou totožnost policejní hlídce. Místo toho ji vulgárně a předsudečně, pro českou národnost, urážela. Kromě toho prohlásila: „Jako vy jste rasisti, já budu rasista...vy jste český mrdky.“ Tato útočnice byla odsouzena již pravomocným trestním příkazem pro přečin Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 odst. 1 písm. a), Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2, Hanobení národa, rasy, etnické skupiny nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ. Za tyto přečiny a sbíhající se přečin Výtržnictví podle § 358 odst. 1, kterým byla již dříve uznána vinnou trestním příkazem, byla odsouzena k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 1 roku a 8 měsíců. Výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 3 let.

104. Vyhrožoval Vietnamce

Srpen

Stav: Pravomocný rozsudek soudou I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (vietnamská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Prodavačka ve večerce odmítla prodat opilému další alkohol a „kusovku“. Ten jí kvůli tomu začal vyhrožovat. Tvrdil, že zabije nejen ji, ale všechny Vietnamce. Soud za to muže v nepříznivé sociální situaci a zkušenostmi s pobytem ve vězení odsoudil pravomocným rozsudkem pro spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 TrZ. Uložil mu trest odnětí svobody v délce 1 roku, jež mu podmíněně odložil na zkušební dobu 2 let. Dále bylo pachateli nařízeno ochranné protialkoholní léčení ambulantní formou.

Kraj Vysočina

105. „Zlinčovat“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Neznámý pachatel původní text nahradil protimuslimskými výroky a zveřejnil je na FB. Odpovědí mu byla řada komentářů volajících po násilí vůči ženě a muslimům obecně, ba přímo po jejich fyzické likvidaci. Jedním z pachatelů byl muž z kraje Vysočina, který přidal pod album s upravenými fotografiemi sdílené do facebookové skupiny komentář: „Zlinčovat.“ Věc byla šetřena příslušným policejním orgánem, který věc odložil s tím, že se nejednalo o trestný čin. Na základě žádosti podané Okresnímu státnímu zastupitelství o přezkoumání postupu policejního orgánu v dané věci policie věc kvalifikovala jako přestupek a odevzdala příslušnému městskému úřadu k jeho projednání. Přestupková komise projednala věc jako přestupek proti občanskému soužití dle ust. § 7 odst. 3 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a pachateli uložila správní trest pokuty ve výši 800 Kč. Rozhodnutí je pravomocné.

Jihomoravský kraj

106. „Ty figurko afroidní“

Leden

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek státním zástupcem

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

„Pojebanej negroid, táhni do kurev ty figurko afroidní!“ Za tento výrok zveřejněný na FB a směřovaný poslanci Parlamentu ČR, jemuž byl nespravedlivě přiřknut výrok: „Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“, byl policií prověřován muž z Hodonína pro podezření ze spáchání přečinů Hanobení národy, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

Jihomoravský kraj

podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Státní zástupce skutek nakonec postoupil přestupkové komisi, kde by měl být projednán podle zákona č. 251/2016 Sb.

107. „Chcípni...“

Leden

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Facebooková skupina „Řád národa - Vlastenecká unie - Jihomoravský kraj“ se stala místem předsudečného činu. Pod zde zveřejněným odkazem na článek informující o smyšleném výroku poslance Parlamentu ČR („Raději 5 milionů uprchlíků, než 5 milionů voličů Zemana“) přidal jeden z uživatelů výrok ve znění: „Chcípni ty zkurvená černá svině.“ Za spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) TrZ byl autor výroku odsouzen pravomocným trestním příkazem k jednoletému trestu odnětí svobody, jenž byl podmíněně odložen na 2 roky.

108. Smršť xenofobních urážek

Leden

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (angolská), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Mladý muž se stal terčem slovního útoku při návštěvě hospody. Barmanka obsloužila všechny jeho kamarády, s nimiž do podniku přišel. On však na objednavku čekal déle než 20 minut. Když se vůči tomu ohradil, začala barmanka nevybíravě mluvit o imigrantech. Na argument poškozeného, že se v ČR narodil, odvětila barmanka výhrudně: „Když jsem se tady narodil, můžu tady taky chcípnout.“ Personál podniku poté na místo přivolal policii, jež skupině doporučila místo opustit. Zatímco někteří z návštěvníků hospody se poškozeného zastali, jiní bránili barmanku. Jeden z nich poškozenému řekl, ať „jde do piče“. Poškozený neměl zájem věc dále právně řešit. Policie podle informací z operačního střediska Krajského

ředitelství policie Jihomoravského kraje přijala oznámení. Podle zjištění hlídky se jednalo pouze o obavy obsluhy a na místě bylo vše v pořádku. Policie se tedy předsudečným útokem nezabývala.

109. Cizinka na úřadu práce

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (neznámá), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Žena se setkala při jednání na úřadu práce se slovními útoky ze strany jedné z pracovnic úřadu. Během schůzky jí sdělila, že se má coby cizinka pobírající sociální dávky vrátit, odkud přišla. Poškozená se cítila jednáním pracovnice úřadu uražena a s pomocí sociální pracovnice na ni podala stížnost. Protože se klientka bála ve stížnosti uvést své osobní údaje, byla stížnost podána jako anonymní. O způsobu jejího vyřízení tudíž nemá klientka informace.

110. „Špinavej Cikán“

Duben

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

Žena žijící v malé obci řeší rasistické útoky proti svému jedenáctiletému synovi. Na základní škole je terčem urážek a výsměchu ze strany jednoho spolužáka, který mu nadává, že je „špinavý Cikán“, a to i před celou třídou. Když byl syn nemocný, tento spolužák dokonce přišel vykřikovat rasistické urážky pod okna bytu rodiny. Učitelka situaci nejprve neřešila. Až když se syn bránil a útočníkovi na jeho urážky odvětil, že „je krysa“, učitelka zasáhla. Poznámku nicméně dostal chlapec, který se bránil. Matka šikanovaného žáka ohledně toho s učitelkou několikrát jednala. K nápravě došlo teprve tehdy, kdy ji upozornila, že pokud se situace nezlepší, bude ji řešit s pomocí sociální pracovnice.

Jihomoravský kraj

111. Vaše násilí

Květen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přešupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Zástupci slovinského divadelního souboru, který v Brně vystoupil s divadelní hrou „Naše násilí a vaše násilí“, upozornili na napadení z důvodu svého politického přesvědčení představiteli politického uskupení Slušní lidé. Ti už den před představením zamířili do hotelu, kde byli herci ubytováni, a snažili se dostat do jejich pokojů. V den představení pak spolu s dalšími protestujícími zablokovali vchod do divadla a snažili se zabránit tomu, aby se diváci na hru dostali. Asi 30 osob pak chvíli po začátku hry vtrhlo na jeviště divadla a před herci vytvořilo řetěz. Protestující odmítli sál opustit a během kontroverzní scény zobrazující znásilnění muslimské ženy Ježíšem Kristem vykřikovali: „Neurážejte Krista Pána!“ Skupinu útočníků z divadla vyvedl až asi po 20 minutách antikonfliktní tým policie. Z jednání útočníků je zřejmé, že jejich hlavní pohnutkou k narušení představení bylo politické přesvědčení autorů hry kritické k dogmatismu církvi. Podle zasahujících policistů nebyl spáchán žádný trestný čin. Policie má však podezření na spáchání několika přešupků, o čemž, dle slov policejního mluvčího, informovala příslušné orgány. Proti hnutí Slušní lidé bylo následně podáno trestní oznámení, jež bylo přijato, nicméně věc byla šetřena jako přešupek proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. 251/2016, o některých přešupcích. Předsudečná pohnutka nebyla zohledněna. Jak s přešupkem naložila přešupková komise, není známo.

112. Pomalovaný kostel

Květen

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (křesťanství)

Forma: Graffiti

Na římskokatolickém kostele, vystavěném ve 13. století, se objevily nápisy „kundy co vraždí“ a „pedoflie“. Policie původně incident kvalifikovala jako přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) a Poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, který byl po zahájení úkonů trestního řízení překvalifikován na přečin Založení,

podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1 v souběhu s přečinem Poškození cizí věci podle § 228 odst. 2 TrZ. Policii se nepodařilo dopadnout pachatele, a tak vyšetřování odložila.

113. Rok komentování

Červen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Národnost/etnicita (Více národností: česká, romská, polská, ukrajinská a rumunská), náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník v letech 2017 a 2018 přidal na webové stránky ParlamentníListy.cz v rámci různých diskuzí stovky příspěvků. V nich útočil na lidi různé národnosti, včetně české, romské, polské, ukrajinské a rumunské, a na Židy. V příspěvcích používal vulgarismy a vyhrožoval likvidací, odsunem, vyhlazením, odesláním do pracovních táborů a transportu na Sibiř uvedeným skupinám osob, stejně jako jim oznamoval, že by „měly vyčhcípat“ a že by „měly být vystříleny a tráveny jako škůdci“. O Češích psal jako o „dobytku“, „prasatech“, „podřadném lidském odpadu“, „prašivém podnárodu“, „tupém podřadném póvlu“, „národu slizkých otroků“, národu kryš“, „nevěděných děvkách“ či „pizdách“. Kromě toho tvrdil, že by měli být Češi degradováni na „tupý kočovný kmen“ a že „čeští zmrdi půjdou do pece“. O Polácích zase psal jako o „bezcenném hnusu“, „děvkách“ a „podřadné svoloči“, kdežto o Ukrajincích a Rumunech se vyjadřoval jako o „poloopicích“, „svoloči“, „zvířatech bez duše“, „tupých násilnických a věčně ožralých nemyslicích zvířatech“. O Romech mluvil jako o „zaostalých špinavých cikánech“. O Židech jako o „smradlavých chazarských opicích“, „morálním genetickém odpadu“, „judesvoloči“ a též psal, že jsou „rakovinou v každém státě“. V několika jeho příspěvcích se objevily výzvy „do plynu se sionáky“, „jarmulky do pecí“ a „Juden raus!“. Soud muze odsoudit pravomocným trestním příkazem pro spáchání přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) TrZ k trestu odnětí svobody v délce 7 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 20 měsíců.

Jihomoravský kraj

114. Pěstí za slovenštinu

Červen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (slovenská)

Forma: Fyzický útok

Muž byl napaden na ulici poté, co kolemjdoucím položil otázku ve slovenštině. Ve večerních hodinách hledal místo, kam by mohl vyrazit za zábavou. Na radu se zeptal dvou mužů. Ti mu ale místo odpovědi dali pěstí do obličeje. Napadený utrpěl drobné zranění obličeje. Hlídka městské policie, které následně útok nahlásil, útočníka vypátrala. Ten uvedl, že důvodem útoku bylo, že otázce ve slovenštině nerozuměl. Strážníci případ s podezřením na přestupek proti občanskému soužití předali ke správnému orgánu. O výsledku řízení nemáme informace.

115. Boxeři

Červenec

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Národnost/etnicita (tuniská)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Čtyři muži fyzicky napadli cizince v noci před barem v centru města. Napadený muž tuto skupinku neznal, uráželi ho kvůli jeho odlišné národnosti a jazyku. Jeden člen skupiny pak cizince pronásledoval a brutálně ho zbil, svalil jej na zem a několik minut mu dával rány pěstí do obličeje. Napadenému se poté podařilo vyhledat hlídkující policii, pachatel byl v té době pravděpodobně stále poblíž. Policie však pouze přivolala sanitku a pachatele na místě nepronásledovala. Během následujících dnů po propuštění z nemocnice chtěl napadený celou věc nahlásit na policii. Tam byl však odmítnut s odůvodněním, že je státní svátek. Policie věc dosud vyšetřuje jako pokus o těžké ublížení na zdraví dle ust. § 145 odst. 2 písm. f), obviněný je v současné době ve vazbě.

116. Nezletilí agresoři

Červenec

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Bezdomovecství

Forma: Fyzický útok

Tři mladiství zaútočili na staršího muže, přespávajícího v odstaveném autě. Bili ho železnými a dřevěnými tyčemi a kameny rozbíjeli okna auta. Pravděpodobně šlo o muže bez domova, jehož zranitelnost se stala pro mladíky pohnutkou. Napadený utrpěl zranění hlavy a byl převezen do nemocnice. Chlapci byli dostiženi a navráceni do diagnostického zařízení, odkud předtím utekli. Policie útok kvalifikovala jako přečiny Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 ve stádiu pokusu a Výtržnictví podle § 358 TrZ. Podle policie se nejednalo o předsudečný trestný čin, neboť důvodem k napadení byla nuda a pomsta za předchozí incident s poškozeným. Policie incident odložila z důvodu věku pachatelů.

117. Oprátka na plotě

Červenec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma: Zastrásování nebo vyhrožování

Na sídlo politické strany, kde žije jedna z jejích členek, umístil dvakrát neznámý útočník provaz uvázaný do tvaru oprátky a tiskoviny s nejasným obsahem. Předsedkyně strany se obávala, že se jedná o výhrůžky související se vstřícným postojem vůči migrantům, který strana prosazuje. K útoku totiž došlo bezprostředně po mediálním výstupu zástupců strany na toto téma. Poškození nechtěli situaci nijak dále řešit, nebyli si jisti, jestli naopak nešlo o svérázné vyjádření podpory.

Jihomoravský kraj

118. Krádež a nadávky na ubytovně

Červenec

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Národnost/etnicita (ukrajinská), zdravotní postižení

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muž středního věku je dlouhodobě vystaven slovním útokům a vyhrožování z strany jiných lidí na ubytovně. Důvodem je dle jeho slov cizí národnost a vážná nemoc, která je do určité míry zřetelná i fyzicky. Ve veřejných prostorách ubytovny mu bylo nadáváno a vyhrožováno, že „pokud nevypadne, něco se mu stane“ apod. Jeho nespokojenost v ubytovacím zařízení vyvrcholila krádeží, kdy mu byl zcizen počítač, telefon a finanční hotovost. Podle našich informací se obrátil na policii a podal trestní oznámení, avšak další informace o průběhu trestního řízení nemáme.

119. Zablokovaný profil

Červenec

Stav: Neznámý

Pohnutka: Politické přesvědčení, zdravotní postižení

Forma: Slovní útok

Žena angažující se ve prospěch práv lidí se zdravotním postižením se stala obětí předsudečných útoků na FB. Poté, co administrátorům sítě nahlásila několik předsudečných příspěvků a požádala o jejich smazání, se dotčení uživatelé rozhodli, že jí také zablokují profil. Tak se i stalo. Kromě toho ženu ve veřejně dostupné diskusi označovali za „horlivou udavačku“, „zoufalou sluníčkářku“ a vulgárně se vysmívali jejímu zdravotnímu postižení. Jak poškozená situaci dále řešila, není známo.

120. „Třeba ukamenovat“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Náboženství (křesťanství)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Fotografie byly po jejich oficiálním zveřejnění pozměněny v několika alternativách, kdy původní text byl nahrazen protimuslimskými texty typu: „Ne, uříznutý poštvávček holčičkám nechybí.“ Pachatel následně tyto fotomontáže publikoval na FB, odkud byly dále sdíleny do různých skupin a vyvolávaly silnou vlnu předsudečných útoků vůči poškozené. Jedním z útočníků byl muž, jenž pod fotografií s pozměněným textem: „V naší diskuzi: - ty budeš nacista - a já budu Evropa“ umístil komentář: „Čí víno piješ toho píseň zpívej... Za tohle pobuřování by jsme ji měli potrestat podle jejich tradic... Třeba ukamenovat.“ Poškozená v této věci podala trestní oznámení pro podezření ze spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci ve smyslu § 352 odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod ve smyslu § 356 odst. 1, 3 písm. a) TrZ. Věc byla postoupena příslušnému policejnímu orgánu, který ve věci téměř 10 měsíců neučinil kroky směřující ke ztotožnění pachatele. Případ tak policie stále šetří.

121. „Vápna dosti“

Srpen

Stav: Usnesení soudu, postoupeno jako přešůpeuk

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Neznámý pachatel původní text nahradil protimuslimskými výroky a zveřejnil je na FB. Odpověď mu byla řada komentářů volajících po násilí vůči ženě a muslimům obecně, ba přímo po jejich fyzické likvidaci. Jedním z nich byl i muž z Jihomoravského kraje, který k fotografii poškozené s alternovaným textem ve znění „Toho pejska si raději někam uklidte“ připojil komentář: „Uklidíme vás...“

Jihomoravský kraj

a velice dobře... vápna dosti.“ Okresní soud ve věci vydal trestní příkaz, jímž shledal pachatele vinného ze spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2, odst. 3 písm. b) TrZ a uložil mu peněžitý trest ve výši 20 000 Kč. Nebyl-li by peněžitý trest vykonán, stanovil náhradní trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců. Pachatel podal odpor a okresní soud následně vydal usnesení, dle kterého se v případě pachatelova výroku nejedná o trestný čin a věc postoupil příslušnému městskému úřadu k projednání přestupku. Státní zástupce nepodal proti tomuto usnesení stížnost.

122. „Vykuchám tě“

Září

Stav: Pravomocný rozsudek soudou I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Záminkou k fyzickému napadení se stala žádost majitele kadeřnictví směřovaná řidiči, který v dopoledních hodinách zaparkoval na místě vyhrazeném pro zákazníky, z nichž jeden právě přijížděl. Řidič reagoval sprostě a agresivně. Podle policie majitele urážel jako „Cikána“ a „černou svini“ a doslova řekl, že „kvůli černé kurvě nebude přeparkovávat auto“. Pak vytrhl ze země dřevěnou tyč, respektive „psí pisoár“ zakončený kovovým nástavcem. Tím napadeného zezadu i zepředu opakovaně bil do hlavy a hrudníku. Napadený se bránil a útočnicka chytil do kravaty, který se kousnutím do ruky napadeného uvolnil, ze svého auta si vzal otvírací nůž a se slovy „vykuchám tě jako černou svini“ na něj zaútočil. Celkově napadenému svým útokem způsobil řezné rány v oblasti temene a očí a zhmoždění krční páteře. Soud rozhodl pravomocným rozsudkem, jímž pachateli uložil za spáchání přečinů Výtržnictví podle § 358 odst. 1, Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a Nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2, písm. c) TrZ trest odnětí svobody v délce 12 měsíců, podmíněně odložený na 2 roky. Soud předsudečnou pohnutku neuznal s odůvodněním, že pro ni nebyl dostatek důkazů. Přitom pachatel během telefonátu s policií uvedl, že jej napadl „nějaký Cikán“ a během útoku si počínal extrémně násilně. Z těchto důvodů je tento incident ponechán v databázi jako předsudečný.

123. Zanechán u čerpací stanice

Říjen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok

Muž tmavé pleti cestoval autobusem z ČR do Vídně. Cestou byl stewardkou napomenut kvůli odložené tašce na vedlejším sedadle, kde nikdo neseděl. Tvrdila, že tam sedí ona. Na místo si nicméně po uvolnění nesedla, a tak si tam muž položil zavazadlo znovu. To vedlo k výměně názorů, na jejímž základě zavolala stewardka policii s tím, že ji muž uhodil. Toto rozporovali přítomní spolucestující. Policie celou věc vyhodnotila tak, že není důvod zasahovat. Stewardka s řidičem na to reagovali po svém. Muže vysadili na benzínové pumpě před nájездem na dálnici a odjeli pryč.

124. Pronásledování kvůli šátku

Říjen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Ženu egyptského původu a její kamarádku pronásledoval neznámý muž středního věku, když se vracely z mešity. Stalo se tak během odpoledních hodin na rušnější ulici. Nejprve na ně mluvil česky, a když nereagovaly, urážel je anglicky. Říkal, ať táhnou, odkud přišly, měl narážky na jejich vzhled a komentoval hidžáby, které měly na sobě. Pak vytáhl telefon a pokoušel se je fotit. V té chvíli vytáhla napadená také telefon, aby někomu zavolala o pomoc. To jejich pronásledovatele rozčlílilo, a tak se raději pronásledované ukryly do drogerie. Muž na ně před prodejnou čekal. Pronásledované měly strach a chtěly zavolat policii, avšak neznaly číslo. Požádaly tedy prodavačku o pomoc, ale ta odmítla s tím, že nechce mít problémy. Muž nakonec sám odešel.

ihomoravský kraj / Olomoucký kraj

125. Předsudeční rodiče

Listopad

Stav: Neoznáměno policii

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita (transgender)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Muž žijící v malé obci na Moravě řeší problematickou situaci v rodině své přítelkyně. Poté, co se její rodiče dozvěděli, že muž v minulosti prodělal změnu pohlaví, na něj začali útočit a šířit pomluvy jako, že je úchyl apod. Informaci o změně pohlaví zjistili rodiče zřejmě z veřejné části živnostenského rejstříku. Rodiče na svou dceru opakovaně tlačili, aby se se svým přítelem přestala stýkat. Kromě slovních útoků došlo jednou i na fyzické napadení. Pár se od rodičů distancoval, nemá s nimi již žádné vztahy.

Olomoucký kraj

126. „Stačí málo“

Květen

Stav: Neoznáměno policii

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita (gay)

Forma: Slovní útok

Mladý muž informoval na svém facebookovém profilu o tom, že byl během cesty na nákup asi dvacetkrát slovně napaden pro svůj vzhled. Ke statusu připojil fotku několika kusů oblečení – baretky, kulatých brýlí, plátěné tašky a bot –, které podle jeho slov stačily k tomu, aby jej ostatní napadali z důvodu genderové identity či sexuální orientace. Konkrétně napsal: „Těchto pár kusů oblečení ... stačí k tomu, aby někteří lidé velmi otevřeně, hlasitě a vulgárně „řešili“ mé pohlaví, gender, sexualitu za účelem mě jako člověka dehumanizovat. Celkově jsem byl z bytu asi hodinu. Tohle není fňukání, ale ukázka toho, jak vypadá část běžného dne člověka, který je pro některé lidi v naší společnosti jiný.“ Dále vzpomněl na incident z Vánoc, kdy na něj neznámý muž řval, že je „zkrvený buzerant“ a že ho zabije.

127. „Demižon sava“

Červenec

Stav: Oznáměno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Ve fotografické soutěži v jednom moravském městě zvítězila série fotografií zobrazující každodenní život Romů. Vítězná série byla hojně prezentována v médiích a pod články se objevila řada předsudečných komentářů. Diskutující např. psali, že hlavní cenou v soutěži měl být „pětilitrový demižon sava na vybělení pleti“, navrhovali „tohle fotit 9mm foťákem“ nebo „tak to ale mají špatný město Osvětim je o něco dál“. Autorka fotografií podala na autory čtyři příspěvků trestní oznámení, a to pro přečiny Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405 TrZ). Žádná z osob prezentovaných na fotografiích neměla zájem v řízení vystupovat v pozici poškozeného, průběh ani výsledek řízení proto není znám. Lidé vyobrazení na fotografiích mají v důsledku napadení strach. Bojí se, že je ve veřejném prostoru někdo pozná nebo že budou mít problémy ve škole či v zaměstnání. Žena, jež byla na fotografiích vyobrazena i se svými dětmi, např. uvedla, že má strach pouštět děti samotné ven a že ona sama vychází jen v doprovodu partnera.

128. Email státnímu zastupitelství

Říjen

Stav: Oznáměno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok

Na služební e-mailovou adresu státního zastupitelství byla v souvislosti s jedním případem zaslána protiromsky laděná, bližší policií nespécifikovaná zpráva. Policie vedla vyšetřování pro podezření ze spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Nicméně nakonec jej odložila, protože nebyly naplněny všechny znaky skutkové podstaty trestného činu ani přestupku. Konkrétně nebyla splněna podmínka veřejnosti projevu, podezřelý jej zaslal pouze dotčené státní zástupkyni.

Olomoucký kraj

129. Dírou ve zdi létalo sklo

Říjen

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dva mladí muži stáli před hospodou, když je mijela čtveřice mužů, která se náhle otočila a napadla je. Mimo jiné z jejich úst zaznívalo: „Vy černé kurvy“, „Mrdky cikánské.“ Napadení se rozhodli vyhledat záchranu v hospodě, u vstupu jim ještě stihli útočníci vyhrožovat zabitím. Obsluha raději vstupní dveře uzamkla, ale jeden z pachatelů prokopl sklo a v kopání pokračoval, dokud nevznikla dostatečně velká díra na to, aby jí mohly obě skupiny – k napadeným se tam přidaly další 2 osoby – po sobě házet püllitry a sklo. Vzájemné napadání pokračovalo, přičemž jednomu napadenému byly způsobeny tržné rány v obličeji, což si vyžádalo lékařský zákrok. Celková škoda poškozeného majetku byla vyčíslena na bezmála 33 000 Kč. Útočníci byli odsouzeni, z toho dva pravomocně. Trestním příkazem byli uznáni vinnými pro spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2, písm. a) a jeden navíc pro přečin Poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 TrZ. Uloženy byly podmíněné tresty odnětí svobody v délce 12 a 9 měsíců se zkušební dobou na 24 a 18 měsíců za vyslovení dohledu. Dále jim bylo uloženo omezení požívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek a nahrazení výše uvedené škody. Zatím nepravomocným rozsudkem byli odsouzeni další 2 pachatelé. Za spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ byli odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 18 a 24 měsíců. Dále jim bylo uloženo zaplatit pojistovně 1 975 Kč.

Moravskoslezský kraj

130. Výkřiky pod vlivem

Leden

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muž starší 50 let byl zadržen kvůli řízení pod vlivem nespécifikované návykové látky. Když byl předveden na policii, vyřvával tam asi půl hodiny hesla jako: „Nenávidím Cikány, všechny je vystřílím a dám do plynu, do Osvětimi. Nenávidím je!“ „Sieg heil, heil Hitler!“ „Allah Akbar!“ „Miluji a zdravím Hitlera, je to můj vůdce!“ Ve věci byl vydán pravomocný trestní příkaz. Soud uznal muže za výše uvedené výroky vinným ze spáchání přečinu Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 TrZ. Za tento přečin a sbíhající se přečin Ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 TrZ mu byl uložen peněžitý trest ve výši 24 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody 100 dní. Dále mu byl uložen zákaz řízení na 22 měsíců.

131. Útok na transgender ženu

Únor

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita (transgender)

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Transgender žena byla napadena ve večerních hodinách v baru. Útočník začal urážkami v mužském rodě, nevhodnými návrhy a opakovaně slovně provokoval svou oběť pro genderovou identitu. Napadená se bránila tak, že útočníka chytla pod krkem a dala mu facku. Útočník jí to oplatil, opakovaně ji udeřil pěstí do obličeje a roztrhal jí oblečení. Když oběť v důsledku toho upadla na zem, útočník toho využil. Chytil ji za vlasy a vlácel ji po zemi, dokud mu jich hrst nezůstala v ruce. Napadená utrpěla zranění, která si vyžádala jednorázové lékařské ošetření na neurologii. Napadená také vyhledala psychologa, a protože se nejednalo o první napadení, z místa bydliště se odstěhovala do Prahy. Policie se případem zabývala jako přečinem Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm.

Olomoucký kraj

a) TrZ. Možnost, že by se jednalo o předsudečně motivovaný útok se nezabývala s odůvodněním, že poškozená se na incidentu podílela vlastním jednáním. Soud o případu rozhodl pravomocným trestním příkazem, kdy útočnicka – recidivistu, jenž byl v době útoku v podmíněném výkonu trestu za podobnou trestnou činnost – odsoudil pro spáchání přečinu Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a) TrZ k peněžitému trestu ve výši 18 000 Kč (v případě nesplácení byl jako náhradní trest stanoven trest odnětí svobody v délce 6 měsíců nepodmíněně). Jednání napadené soud vyhodnotil jako přestupek a postoupil jej správnímu orgánu.

132. Výhrůžky zabitím s nožem v ruce

Duben

Stav: Pravomocný rozsudek soudou I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Skupina 3 mužů a 3 žen byla napadena podnapilým útočnickem. Nejenže je urážel slovy jako „kurvy černé“ či „černé huby“, ale také jim vyhrožoval, že je jako „Cikány“ všechny pozabíjí. Na místo byla přivolána hlídka Policie ČR. Muže to však neodradilo. Vrátil se zpět na místo činu, kde s nožem přistoupil k jednomu z napadených a hrozil, že ho bodne do zad. Také směrem k ostatním svou výhrůžku zopakoval. Napadení se bránili a nakonec se jim podařilo muže zadržet. Soud o útoku rozhodl pravomocným rozsudkem. Pachatele uznal vinným ze spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ. Výše nepodmíněného trestu odnětí svobody byla stanovena na 8 měsíců a útočnickovi byl také zabaven doličný nůž.

133. Homofobní útok v MHD

Květen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita (gay)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Při jízdě ve vozu MHD byl verbálně napaden muž jiným spolecestujícími v červené bundě a maskáčových kalhotách. Útočník, zjevně pod vlivem

návykové látky, vyhrožoval, že pokud s ním muž nevystoupí, tak ho před ostatními cestujícími zabije. Dále na něj křičel, že je „buzerant“. Napadený na to nijak nereagoval. Útočník nakonec vystoupil sám. Napadený incident nenahlásil na policii, styděl se.

134. „Mám tě zabít?“

Květen

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Zastrasování nebo vyhrožování, fyzický útok

„Co se tam držíš s negrem kolem ramen? Negře, mám tě zabít?“ Tento slovní útok před restaurací ve večerních hodinách následovalo fyzické napadení dotyčného muže skupinou 3 osob. Výše citovaný útočník nejprve udeřil kusem betonu ve směru, kde napadený seděl. Ten sice uskočil, ale útočník ho povalil na zem, kde ho zbil společně s dalšími dvěma muži. Ačkoli útok přerušili jiní hosté restaurace, napadený musel být se zraněními ošetřen v nemocnici. Policie útočníky obvinila a vyšetřování ukončila návrhem na podání obžaloby státnímu zástupci. Ten podal obžalobu v jednom případě pro spáchání přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a odst. 2 písm. e) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1, v případě zbývajících dvou útočnicků z přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ, tedy bez zohlednění předsudečné pohnutky. V době sestavování Zprávy probíhalo řízení před soudem.

135. Kebabárny

Červen

Stav: Neznámý

Pohnutka: Náboženství (islám), politické přesvědčení

Forma: Slovní útok

Na FB byl sdílen článek o otravě desítek lidí kebabem v Hradci Králové s komentářem: „To jim patří! Kolaboranti zasraní, co kupováním těch muslimskejch sraček podporují islám. Pozdechat jste měli. Předpokládám, že tyhle kebabárny teďkom buď zkrachují nedostatkem kunšaftů a nebo ještě lépe když lehnou popelem.“ Útočil tedy nejen na muslimy, kteří mají provozovat prodejny s kebabem, ale také na jejich zákazníky,

Olomoucký kraj

kteřé chápal jako osoby určitého politického přesvědčení, snad příznivce muslimů či migrantů.

136. „Pokud se neodstěhujete...“

Červen

Stav: Pravomocný rozsudek soudou I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

„Vy černé huby, pokud se do soboty nevystěhujete, tak zavolám z Ostravy svou mafii, všechny vás pozabijíme!“ Tuto výhrůžku směřoval sedmičlenné rodině v půl šesté ráno útočník, jenž vstoupil na jejich pozemek a s plynovou pistolí bouchal na dveře a řval. Aby svým slovům dodal na vážnosti, třikrát z pistole vystřelil. Pak odešel. Jenže už po několika hodinách se vrátil. Když kolem něj prošla matka se sestrou a 3 dětmi, namířil na ně pistoli a řekl: „Černé huby, já vás pozabijím.“ Svou výhrůžku ještě zopakoval po obědě, kdy třem dětem sdělil, že „pokud se nevystěhují do soboty tak, že donese mafii a pozabíjí je“. Ve věci byl vydán pravomocný rozsudek. Útočník byl uznán vinným pro zločin Vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c), písm. f) a přečiny Porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Vydírání podle § 175 odst. 1 TrZ. Odsouzen byl ke dvouletému trestu odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na 22 měsíců. Dále mu propadla plynová pistole.

137. „Podřežu“

Červen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Zcela nepřiměřeně reagoval mladistvý muž na výzvu ke ztišení, která mu byla adresována obyvatelem rodinného domu, před nímž stál spolu s dalšími osobami v jednu hodinu ráno. Muže, který se na něj obořil, slovně napadl, přičemž zaznělo i „kurvy bílé“. Hluk před domem vzbudil i další obyvatele domu, kteří vyhlédli z oken. Odpovědí jim bylo další napadání, tentokrát na přibuznou prvně napadeného řval útočník: „Ty

kurvo blondatá, tebe též podřežu!“ Tuto hrozbu podle policie zopakoval nejméně pětkrát, načež z místa odběhl a vrátil se zpět s kuchyňským nožem. S ním v ruce pak řval na obyvatele domu, že je všechny podřeže a vykuchá. To už ho ale jeden známý odtáhl do vozidla taxi služby, s nímž pak odjeli. Tento skutek spáchaný mladistvým byl kvalifikován soudem jako provinění Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 TrZ. Pro tento a další skutky byl pachatel odsouzen pravomocným trestním příkazem k odnětí svobody na 15 měsíců nepodmíněně, který se vykoná odděleně od ostatních odsouzených ve věznicí nebo zvláštním oddělení pro mladistvé.

138. „Mu-slimáci“

Srpen

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na internetu byl zveřejněn článek „Pověsit? Co s policejním dobyt看em, který obvinil v Teplících pár, který se bránil agresivním mu-slimáckým teroristům?“. Autor v něm obviňoval policisty, že nezasáhli razantněji proti údajným agresorům domněle muslimského vyznání a uvedli v této věci lživé výpovědi. Dále se opakovaně dopustil urážek muslimů, když je označoval jako „mu-slimáky“, a mimo jiné požadoval, aby byli „z naší země vyhoštěni, jelikož taktly prašiví psi a nečistá prasata nemají co pohledávat“, potažmo tvrdil, že „zahalené mu-slimácké samice (...) vypadají jako bubáci, nic víc...“ Policisté věc právně kvalifikovali jako přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny dle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) a Pomluva dle § 184 odst. 1, odst. 2 TrZ. Případ se v době sestavení Zprávy stále šetří.

Olomoucký kraj / Zlínský kraj

139. „Hitlera na vás“

Říjen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník vylepil ve výtahu bytového domu papír s textem: „ROMALE!!! NA TĚ LAVIČCE PRACI NESTANETE. ŽIJE SE VAM ZA NAŠE DANĚ DOBŘĚ??? HITLERA NA VÁS.“ K tomu dále připsal: „CIKANI, ŽIJE SE VAM DOBŘĚ Z NAŠÍCH DANÍ??? HITLERA NA VAS KURVY ČERNÉ“. Policie to kvalifikovala jako přečin Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia dle § 405 TrZ. Soud pachatele za tento trestný čin odsoudil pravomocným trestním příkazem k peněžitému trestu ve výši 20 000 Kč se stanovením náhradního trestu odnětí svobody v délce 2 měsíců.

140. Zahraniční studenti

Listopad

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (více národností: česká, slovenská, belgická, španělská a francouzská)

Forma: Fyzický útok

Na skupinu zahraničních studentů zaútočili 3 pachatelé ve věku kolem 20 let. Ti si cíleně vybírali návštěvníky klubu, kteří nemluvili česky, a zejména na ně fyzicky útočili. Studenti před útočníky utekli do prostoru vysokoškolských kolejí. Útočníci je i nadále pronásledovali a pokračovali v útoku. 10 studentů skončilo se zraněními v nemocnici. Policie, jež byla do klubu přivolána, se podle poškozených nejprve zdráhala zasáhnout. Studentům pomohli až ve chvíli, kdy je útočníci začali pronásledovat i mimo klub. Někteří napadení studenti byli policií pozváni k podání vysvětlení. Policie napadení vyšetřovala pro podezření ze spáchání přečinu Výtržnictví dle § 358 odst. 1 TrZ. Jelikož však vyšetřování neukázalo, že by došlo k naplnění nějaké skutkové podstaty trestného činu, odevzdali věc správnímu orgánu pro podezření z přestupku proti občanskému soužití dle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016, o některých přestupcích. Předsudečná pohnutka byla policií reflektována, ale do právní kvalifikace se nepromítla.

141. Genocida na Evropanech

Prosinec

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Na webu Vlastenecké noviny byla zveřejněna zpráva podněcující k nenávisti vůči migrantům. Ta pojednává o vraždě Rakušana, která byla spáchána dvěma Afghánci. Po stručném popisu útoku v článku stojí: „Toto je důvod jejich migrace – všechny nás vyvraždit. Jejich úkolem je na Evropanech spáchat genocidu a zlikvidovat bílou rasu.“

Zlínský kraj

142. „Židoteror“

Březen

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (judaismus), Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V souvislosti s uvedením divadelní hry věnující se tematice židovského hřbitova byl řediteli divadla doručen předsudečný dopis. Jeho autor otevřeně hlásal nenávist vůči Židům a popíral holocaust: „Jak to, že divadlo v ČR vede smradlavý židácký prase?“, „Židáci tady jsou nežádoucí imigranti, který mají právo a povinnost okamžitě zmizet a to pryč nebo do plynu“ nebo „Pokud Áda Hitlerů zlikvidoval nějaký židáky, je to zoufale málo a mělo by se to dodělat.“ Ředitel divadla oznámil věc policii, která případ nakonec postoupila k projednání coby přestupku, ačkoli původně jej prověřovala pro podezření ze spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 TrZ.

Zlínský kraj / Neznámý kraj

143. „Zastřelit děvku odpornú“

Srpen

Stav: Pravomocný trestní příkaz

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Muslimka vyjádřila podporu LGBT+ lidem během festivalu Prague Pride 2018 tak, že se vyfotila s textovými bublinami obsahujícími stereotypy, jimž tito lidé typicky čelí. Neznámý pachatel původní text nahradil protimuslimskými výroky a zveřejnil je na FB. Odpovědí mu byla řada komentářů volajících po násilí vůči ženě a muslimům obecně, ba přímo po jejich fyzické likvidaci. Muž ze Zlínského kraje umístil ke galerii fotografií výrok: „Zastřelit děvku odpornú.“ Na svém profilu zveřejňoval i další předsudečné výroky a obrázky, např.: „Morava Moravanom, Jebat Allaha, Pálit Mešity!!!“, „ŘÍKAL JSI BURKU: A CO TAKHLE KULKU? S pozdravem GLOCK TEAM“ či „Já bych je zbavil občanských práv a v případě vlastního národa aj národní příslušnosti!! A deportoval bych je na Západní Skládky!!!!“ Útočník byl uznán vinným trestním příkazem ze spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2, odst. 3 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) TrZ. Pachatel byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců, výkon trestu se podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 1 roku. Rozhodnutí je pravomocné.

Neznámý kraj

144. Rituální obřízka

Leden

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma: Slovní útok

Lékařka byla nařčena z provedení „pokoutné rituální obřízky“ nezletilého, což se dotklo její důstojnosti a způsobilo psychickou újmu. Cítila se jednak poškozena použitím protizidovských stereotypů, jednak se obávala, že tato informace poškodí výkon její profese. Případem se v současnosti zabývá policie. Více informací není známo.

145. Komentáře k videím

Březen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení, zdravotní postižení

Forma: Slovní útok

„Svině“, „autistka“ či „šikanózní autistka“, takové urážky na svou osobu si přečetla žena v komentářích ke svým dvěma videím, jež zveřejnila na Youtube. Kromě toho se dočetla, že „jakový jako ona vůbec nemají co mluvit“. Napadená má za to, že na ni bylo útočeno z důvodu jejího zdravotního stavu a politickému přesvědčení, neboť se veřejně vyjadřuje k různým tématům.

Neznámý kraj

146. Oslavování smrti migrantů

Říjen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma: Slovní útok

Česká média informovala o úmrtí nejméně 22 migrantů, včetně dětí, při dopravní nehodě na západě Turecka. Někteří diskutující na serveru Novinky.cz jejich smrt oslavovali. „Poslední dobou to není tak zlé, nedávno potopená loď, teď kamion.. Blýská se na lepší časy?“ nebo „Střilet povoleno...“ např. psali. Zatímco někteří účastníci diskuse jejich příspěvky lajkovali, jiní se nad jejich bezcitností pozastavovali. Diskuse pod článkem byla následně provozovatelem serveru odstraněna.

147. Rozhodnutí ESLP

Říjen

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Vlastenecké noviny vydaly článek pojednávající o rozsudku Evropského soudu pro lidská práva, podle kterého nejsou urážky proroka Mohameda chráněny principem svobody projevu. Článek byl velmi předsudečně napsaný. Autor se o muslimech vyjadřoval jako o „prašivých psech a mu-slimáckých hovadech, kteří mají v Evropě nadřazené postavení oproti původním obyvatelům“ a celý text zakončuje otázkou, zda už „nastal čas mu-slimáky posílat za Aláhem“ a „střilet hovada mu-slimácká kulkami smočenými v prasečí krvi“. Policie incident ve své databázi nedohledala, patrně tedy nebyl prověřován.

Seznam použité a doporučené literatury

- Christie, Nils. 1986. „The ideal victim.“ In: *From crime policy to victim policy*. Ed. E. A. Fattah. London: The MacMillan Press, s. 17–30.
- Hall, Nathan. 2013. *Hate crime*. Second Edition. London and New York: Routledge.
- Hrdina, Matouš, Daňková, Hana, & Kopecká, Ludmila. 2016. *Projevy nenávisti v online prostoru a na sociálních sítích*. Praha: Člověk v tísni. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/553/file/1459365027-hate-speech-zaverecnazprava-final-verze.pdf>.
- In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ľudia proti rasismu, VIVE Žene a International Aid Network. Dostupné z: <https://www.inius.cz/dwn/brozury-bias/bias-cze-def-web.pdf>.
- Lokšová, Terezie. 2016. *(Ne)přítomní uprchlíci: mediální obraz dění v Králikách a na Moldavě*. Praha: Multikulturní centrum. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/5161971da26c649ef6702ca724435813/ne-pritomni-uprchlici_1.pdf.
- Kalibová, Klára. 2017. *Trestná činnost z nenávisti de lege lata a de lege ferenda – některé hmotněprávní aspekty*. Nepublikovaná disertační práce, obhájená 6. září 2017. Brno: Masarykova univerzita.
- Kalibová, Klára a kol. 2016. *Zákon o obětech trestných činů. Praktická a legislativní doporučení zohledňující návrh technické novely zákona č. 45/2013 Sb., (číslo sněmovního tisku 658, 7. volební období PSP ČR)*. Praha: In IUSTITIA. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/praktalegdopo/zotc-web-final.pdf>.
- Mareš, Miroslav. 2011. *Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Brno: Bez vydavatele. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx>.
- Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). 2009. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE Region*. Warsaw: the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights.
- Štěchová, Markéta. 2004. *Interetnické konflikty (jejich příčiny a odpady z pohledu teorie a empirických sond)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/302.pdf>.
- Tkaczyk, Michal, Pospěch, Pavel, Macek, Jakub. 2015. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize (výzkumná zpráva)*. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <https://www.muni.cz/research/publications/1320771>.
- Vaňková, Markéta. 2008. „Systém brána aneb Jak přispívá policie k reprodukci sociálního vyloučení.“ In: *Romové a Cikáni – známí i neznámí. Interdisciplinární pohled*. Ed. M. Jakoubek, M a L. Budilová. Voznice: Leda, s. 125–130.

